

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
GMINY R O Z O G I
do 2015 roku
-AKTUALIZACJA-**

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	4
Rozdział I Cel i proces tworzenia strategii.....	5
Rozdział II Charakterystyka gminy.....	9
2.1. Podstawowe informacje o gminie.....	9
2.1.1. Demografia.....	9
2.1.2. Aktywność gospodarcza.....	12
2.1.3. Trendy społeczno-gospodarcze.....	16
2.2. Strategiczne kierunki rozwoju gminy.....	17
2.3. System pomocy społecznej w gminie.....	19
2.3.1. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną (z uwzględnieniem organizacji społecznych oraz instytucji powiatowych).....	19
2.3.2. Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie.....	23
2.3.3. Dotychczasowe formy pomocy i świadczeń.....	26
2.3.4. Współpraca z innymi podmiotami (w tym zlecanie zadań z zakresu pomocy społecznej).....	35
2.4. Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja.....	37
2.4.1. Analiza obszarów polityki społecznej.....	37
a) Kwestia mieszkaniowa	37
b) System opieki zdrowotnej.....	38
c) Edukacja i opieka nad dzieckiem	39
d) System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.....	42
e) Rynek pracy i zatrudnienie.....	44
f) Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne.....	50
2.4.2. Katalog zidentyfikowanych problemów społecznych w gminie zidentyfikowany i wybrany podczas warsztatów	53
2.5. Kapitał społeczny.....	59
2.5.1. Inwentaryzacja mocnych stron gminy (w zakresie spraw społecznych, w tym zasoby w postaci organizacji społecznych i zakresu współdziałania z nimi).....	59
2.5.2. Określenie poziomu integracji społecznej oraz pożądanego stanu w tym zakresie...60	
Rozdział III Kierunki rozwoju gminy.....	62
3.1. Wizja.....	62
3.2. Cele.....	63
3.2.1. Cele główne i sposoby ich osiągania.....	63
3.2.2. Cele szczegółowe oraz kierunki działań.....	65
3.3. Hierarchia celów rozwoju.....	82

Rozdział IV Zarządzanie realizacją strategii.....	83
4.1. Określenie osób odpowiedzialnych za koordynację realizacji strategii.....	83
4.2. Wskazanie sposobów i częstotliwości dokonywania oceny stopnia realizacji strategii.....	85
4.3. Wskazanie osób i sposobów dokonywania zmian (aktualizacji) strategii.....	85
4.4. Zdefiniowanie wskaźników monitorowania strategii.....	86
4.5. Określenie powiązań z innymi dokumentami strategicznymi.....	87
Uwagi końcowe.....	87
Spis tabel.....	88
Spis rysunków.....	89
Spis załączników wraz z załącznikami.....	90

Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozogi do 2015 r. została opracowana i przyjęta uchwałą Nr XXXII/167/06 Rady Gminy Rozogi z dnia 24 marca 2006 r.

W okresie od jej uchwalenia do miesiąca czerwca 2008 r. cel nadrzędny Strategii był realizowany przez szczegółowe cele strategiczne określone dla czterech obszarów:

1. Pomoc społeczna i polityka prorodzinna
2. Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii
3. Edukacja
4. Ochrona zdrowia

Pomimo dwuletniego okresu jej obowiązywania w miesiącu listopadzie 2007 r. rozpoczęto proces jej aktualizacji. W związku z zawartym porozumieniem o współpracy przy realizacji Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich między Województwem Warmińsko – Mazurskim a gminą Rozogi. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko – Mazurskiego we współpracy z Konsultantem Regionalnym sporządził opinię dotyczącą strategii. W świetle dokonanej oceny stwierdzono, że jest potrzeba aktualizacji strategii. Zalecane postępowanie dotyczy między innymi aktualizacji danych statystycznych w diagnozie i weryfikacji konsekwencji, jeśli wystąpiły w problemach, celach i działaniach, a także przeprowadzenia procesu uspołecznienia.

Dlatego też Gmina podjęła decyzję o aktualizacji strategii.

Rozdział I

Cel i proces tworzenia strategii

Podstawą prawną do opracowania strategii jest zapis art.17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej:

„ Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;”.

Prace na aktualizacją Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych zostały **rozpoczęte w listopadzie 2007 r. i zakończyły się w lipcu 2008 r.** Cały proces trwał stosunkowo długo ze względu na partycypacyjny proces opracowania aktualizacji, czyli zaangażowanie do prac nad strategią jak największej części społeczeństwa lokalnego.

Prace nad Strategią prowadzone były przez Zespół roboczy do spraw aktualizacji strategii powołany Zarządzeniem Nr 25/08 Wójta Gminy Rozogi z dnia z dnia 3 marca 2008r. w składzie:

1/ Lucja Litwińczyk	- koordynator Zespołu
<i>Sekretarz Gminy</i>
2/ Joanna Polańczuk	- asystent koordynatora Zespołu
<i>Kierownik GOPS</i>
3/ Beata Tyc	- członek
<i>pracownik GOPS</i>
4/ Teresa Gołyńska	- członek
<i>pracownik Urzędu Gminy, sekretarz GKRPA</i>
5/ Jadwiga Ostrouch	- radny, Przewodniczący Komisji Planowania,
Finansów i Infrastruktury Społecznej
6/ Jarosław Kozikowski	- Prezes Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Wsi
Klon i Okolic

W pracach nad aktualizacją Strategii uczestniczyło również szerokie gremium liderów lokalnych składających się z radnych, sołtysów, przedstawicieli i pracowników urzędu gminy i jednostek organizacyjnych gminy, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), dyrektorów szkół i przedszkoli, przedstawicieli organizacji pozarządowych, przedstawicieli społeczności lokalnych, kościelnych, grup nieformalnych oraz beneficjentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (GOPS). Łącznie w procesie aktualizacji strategii wzięło udział 50 osób. Osoby te reprezentowały różne środowiska społeczne oraz obszary geograficzne gminy. Listę osób biorących czynny udział w procesie aktualizacji strategii ze wskazaniem na ich funkcję społeczną oraz obszar kompetencji zamieszczono w załączniku nr 1.

Proces partycypacyjnej metody aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozogi przebiegał w następujący sposób:

- W miesiącach października i listopadzie 2007 r. przeprowadzono ankietę wśród społeczności lokalnej obejmującą podopiecznych GOPS, kierowników jednostek organizacyjnych gminy a także radnych, przedstawicieli instytucji i pozostałych lokalnych liderów. Ankieta **badła problemy społeczne oraz miała na celu zidentyfikowanie potrzeb na usługi społeczne**. Łącznie zebrano **90 ankiet**, co stanowi **1,9% osób w wieku od 16 lat wzwyż**.
- W m-cu listopadzie 2007 r. przeprowadzono ankietę wśród młodzieży (redaktor – placówki oświatowe) dotyczącą rodzaju zajęć edukacyjnych. Ankiety wypełniło **86 uczniów szkół ponadgimnazjalnych**. Wyniki ankiety pokazały **potrzeby organizowania różnego rodzaju zajęć**.
- W III kwartale 2007 r. przeprowadzono ankietę wśród **90 uczniów w wieku 14 lat** dotyczącą występowania **objawów przemocy w szkole**. Na tej samej grupie wiekowej, wśród **91 uczniów** przeprowadzono ponownie ankietę dotyczącą **bezpieczeństwa w szkole**. Opracowano analizy ankiet. Ustalono problem i podjęto odpowiednie działania.
- W grudniu 2007 r. i styczniu 2008 r. przeprowadzono **cykl spotkań z lokalnymi liderami**, które miały na celu zidentyfikowanie potrzeb społeczności oraz zebranie propozycji usług społecznych, które mogłyby zaspokoić te potrzeby.
- W miesiącu lutym i marcu przeprowadzono **cykl spotkań ze społecznością lokalną w formie zebrań wiejskich**. Na zebraniach poruszono problem aktualizacji Strategii. Przeprowadzono dyskusję na temat potrzeb lokalnych, przedstawiono katalog usług społecznych, zebrano wnioski społeczności dotyczące problemów społecznych, które należałoby uwzględnić podczas aktualizacji, a także zebrano propozycje zadań, które należałoby uwzględnić w planach strategicznych. Łącznie w 13 zebraniach wiejskich czynny udział wzięło **241 mieszkańców gminy (5,6% dorosłych mieszkańców gminy)** spośród 15 sołectw.
- W dniu 8 marca 2008 r. Zarządzeniem Wójta Gminy Rozogi powołano **Zespół Roboczy** ds. aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.
- Sporządzono listę liderów lokalnych. Wśród społeczności lokalnej wybrano 65 osób, które angażują się w sprawy społeczne gminy, wykazują aktywność społeczną oraz cieszą się uznaniem wśród mieszkańców. W spotkaniach uczestniczyły **50 osób**. Lista osób uczestniczących w spotkaniach w załączniku 1, lista liderów w załączniku 2.
- W oparciu o analizę przeprowadzonej ankiety oraz na podstawie przedstawionych na spotkaniach propozycji i sugestii społeczności lokalnej opracowano listę problemów społecznych oraz listę propozycji usług społecznych.
- W I kwartale 2008 r. w porozumieniu z proboszczem **zdiagnozowano migrację**

mieszkańców parafii Rozogi. **Diagnozą objęto 2000 osób.**

- W okresie miesięcy luty-maj 2008 r. **zebrano dane statystyczne** dotyczące sytuacji gminy. W oparciu o zgromadzone materiały przygotowano diagnozę stanu bieżącego gminy, który obrazuje demografię, uwarunkowania gospodarcze rozwoju gminy, zakres świadczonej pomocy społecznej w gminie, zjawisko bezrobocia, uzależnień i walki z nimi, sytuację mieszkaniową, zakres świadczonych usług medycznych, system edukacji oraz kultury i sportu.
- W dniu 18 kwietnia 2008 r. odbyło się **spotkanie informacyjno-promocyjne dotyczące aktualizacji strategii z liderami lokalnymi**. Zaproszono 55 osób, na spotkanie przybyło **35 osób**. Podczas spotkania liderzy „uporządkowali” kluczowe problemy społeczne według ich znaczenia i wagi.
- W dniach **23 kwietnia, 12 maja i 26 maja 2008 r. odbyły się warsztaty** podczas których lokalni liderzy wypracowywali aktualizację strategii

WARSZTAT I – 23 kwietnia 2008 r. (uczestniczyło w nim 38 osób)

Cele warsztatu:

- przedstawienie osiągnięć liderów lokalnych w kwestii działalności na rzecz społeczeństwa
- przedstawienie bieżącej diagnozy problemów i zjawisk społecznych występujących w gminie
- analiza przyczyn powstawania problemów społecznych w gminie (opracowanie „drzew problemów”)
- zebranie propozycji usług społecznych, które należałoby uwzględnić w strategii

WARSZTAT II – 12 maja 2008 r. (uczestniczyły w nim 42 osoby)

Cele warsztatu:

- sformułowanie misji rozwoju społecznego
- sformułowanie wizji rozwoju gminy
- określenie celów strategicznych oraz kierunków działań
- określenie wytycznych dotyczących zarządzania strategią, realizacją strategii, ewaluacją i monitoringiem
- zestawienie działań realizacyjnych

WARSZTAT III – 26 maja 2008 r. (uczestniczyły w nim 32 osoby)

Cel warsztatu:

- wypracowanie koncepcji projektów stanowiących odpowiedź na problemy i potrzeby społeczne
- Zaangażowano w wybór misji/wizji rozwoju społecznego radnych oraz uczniów gimnazjum i zespołu szkół zawodowych. Z zaproponowanych podczas warsztatów wariantów oraz

pomysłów młodzieży zdefiniowano wizję rozwoju społecznego gminy.

- Opracowano projekt dokumentu STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W GMINY ROZOGI DO 2015 R. - AKTUALIZACJA
- W dniu 17 lipca odbyło się spotkanie konsultacyjne z liderami społeczności lokalnej dotyczące kształtu Strategii. W tym dniu odbyły się posiedzenia komisji stałych Rady Gminy.

Przyjęta metodyka opracowania aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozogi do 2015 r. oparta została na partnersko - eksperckim modelu budowy planów strategicznych, w pełni oddającym oczekiwania krajowych oraz unijnych instytucji wspomagających rozwój lokalny w Polsce.

Poprzednią Strategię Pomocy Społecznej Gminy Rozogi uchwalono uchwałą Nr XXXII/167/06 Rady Gminy Rozogi z dnia 24 marca 2006 r. na lata 2006 – 2015.

Przyjęta podczas aktualizacji metoda tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oparta została na udziale różnych grup społecznych i pomocy ekspertów spełniających oczekiwania instytucji społecznych.

Okres realizacji aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pozostawiono bez zmian, czyli na lata 2008-2015, co daje osiem lat na realizację przyjętych działań oraz ułatwi formułowanie zadań gminy, szczególnie przy pozyskiwaniu funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Rozdział II

Charakterystyka gminy

2.1. Podstawowe informacje o gminie

2.1.1. Demografia

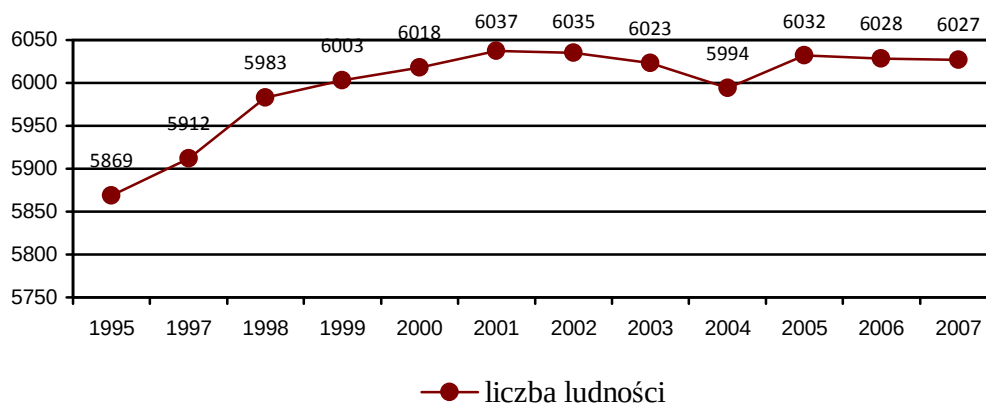
Gmina Rozogi położona jest w południowo-wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego, 27 km od miasta powiatowego Szczytno, 75 km od miasta będącego siedzibą władz wojewódzkich, 45 km od Mrągowa oraz 12 km od Myszyńca i 50 km od Ostrołęki położonych w województwie mazowieckim. Zajmuje obszar o powierzchni 22 430 ha.

Na terenie gminy znajduje się 25 wsi: Antonia, Borki Rozowskie, Dąbrowy, Faryny, Kiełbasy, Kilimany, Klon, Kowalik, Kwiatuszki Wielkie, Księży Lasek, Kokoszki, Lipniak, Łuka, Orzeszki, Radostowo, Rozogi, Spaliny Wielkie, Spaliny Małe, Suchoros Nowy, Suchorowiec, Wilamowo, Wujaki, Występ, Wysoki Grąd, Zawojki.

Gmina Rozogi podzielona jest na 15 sołectw, są to: Dąbrowy I, Dąbrowy II (Działy), Borki Rozowskie, Faryny, Kwiatuszki Wielkie, Kowalik, Spaliny Wielkie, Rozogi, Występ, Wilamowo, Klon, Orzeszki, Księży Lasek, Łuka i Zawojki.

W gminie zamieszkuje obecnie **6 027 mieszkańców**, w tym 3 075 mężczyzn i 2 952 kobiet. Ludność skupia się w wymienionych wyżej **25 wsiach**, z których najludniejsze to Rozogi liczące 1 469 mieszkańców i Dąbrowy – 1 364 mieszkańców. Gęstość zaludnienia wynosi **27 osób/km²**. Szacunkowa **liczba rodzin** zamieszkujących gminę, według stanu na dzień 31.12.2007 r., wynosi **1 506**, w tym **91 rodzin wielodzietnych** (posiadających czworo i więcej dzieci). Liczbę mieszkańców gminy w latach 1991 – 2007 przedstawiono za pomocą wykresu linowego, który dodatkowo prezentuje tendencje jakie zachodziły w liczbie ludności.

Rysunek 1. Liczba ludności gminy

Opracowanie własne.

Na przedstawionym diagramie można zaobserwować niewielkie zmiany liczby mieszkańców gminy. Od roku 1994 widać wzrost ludności aż do roku 2001 osiągający poziom 6037 osób, następnie lekko spada, ale jest to zjawisko krótkotrwałe, ponieważ już w roku 2005 liczba ludności wraca do stanu poprzedniego i wynosi 6032 osoby. Zmiany liczby ludności wynikają przede wszystkim z ruchu naturalnego oraz z migracji ludności.

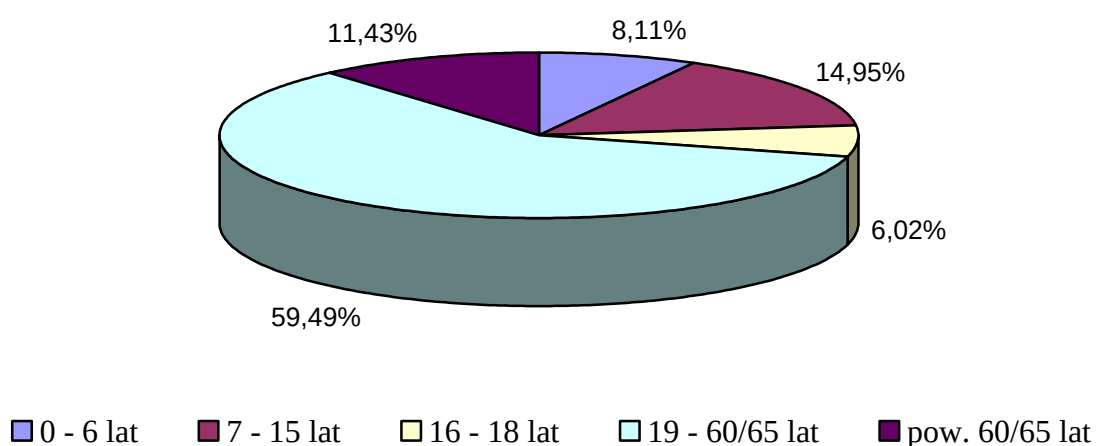
Strukturę wiekową mieszkańców gminy przedstawia tabela 1 oraz rysunek 2. Jak wynika z poniższych wyliczeń 59,5% populacji jest w wieku produkcyjnym, jest to grupa mężczyzn w wieku 19-65 lat i kobiet w wieku 19-60 lat. Następną liczną grupą wiekową jest młodzież szkolna i dzieci w wieku szkolnym (7-18 lat), ponieważ stanowi prawie 21%. Ludność w wieku poprodukcyjnym stanowi ponad 11,4%. Dzieci w wieku przedszkolnym stanowią grupę wielkości 8,11% ogółu mieszkańców.

Tabela 1. Struktura ludności według płci i wieku (stan na dzień 31.12.2007 r.).

Wiek	0-6		7-15		16-18		19-65	19-60	pow. 65	pow. 60	Razem		
Płeć	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M	K	M+K
Razem	241	248	459	442	198	165	1958	1627	219	470	3075	2952	6027
%	4,00	4,11	7,62	7,33	3,28	2,74	32,49	27,00	3,63	7,80	51,02	48,98	100

Opracowanie własne – dane ewidencji ludności.

Rysunek 2. Struktura wieku ludności gminy (2007 r.)

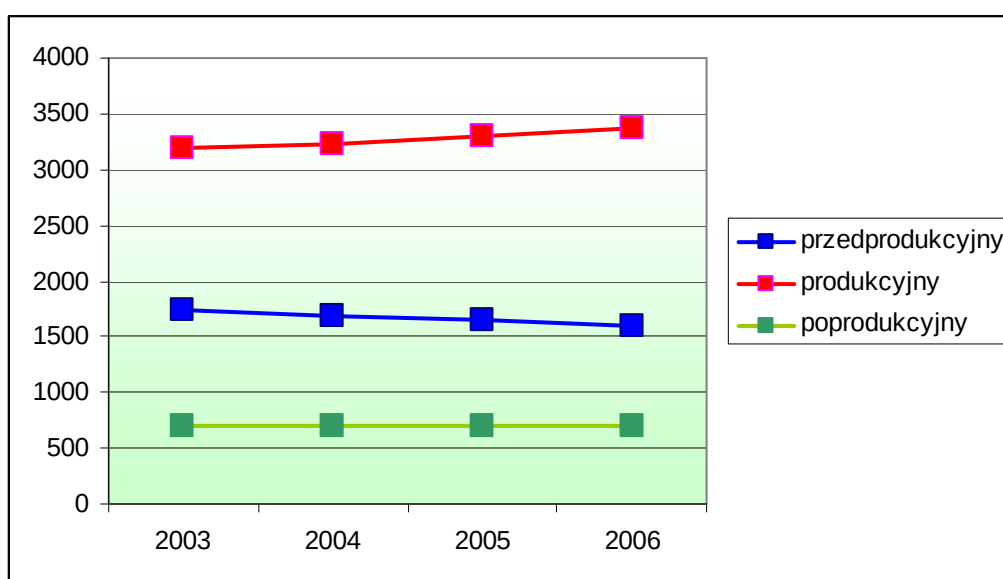

Opracowanie własne

Jak wynika z przedstawionej wyżej analizy struktury wiekowej ludności gminy sytuacja

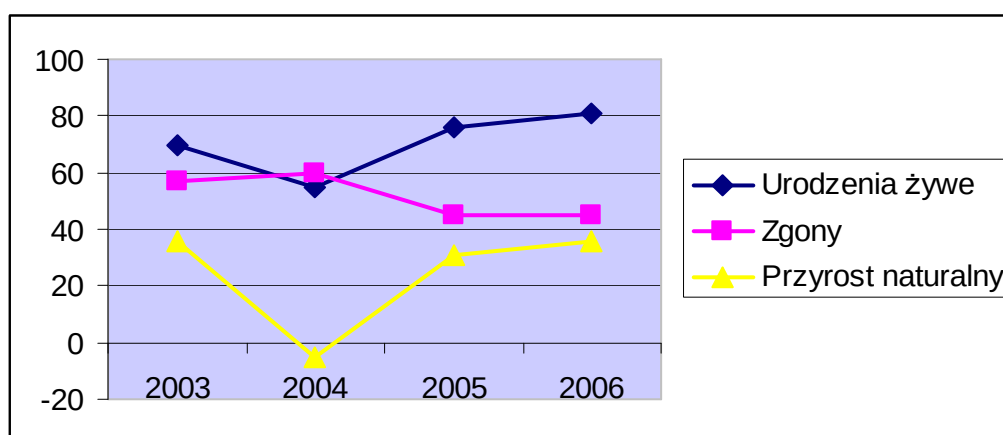
gminy jest stosunkowo korzystna z punktu widzenia rozwoju gospodarczego oraz społecznego. Społeczeństwo gminy to głównie ludzie młodzi, którzy dopiero kształcą się i tacy, którzy dopiero rozpoczęli pracę oraz ludzie w wieku produkcyjnym. Jeżeli zostaną zapewnione odpowiednie warunki do kształcenia i pracy młodzi, aktywni ludzie pozostaną w miejscu zamieszkania i to od nich będzie zależała przyszłość gminy. Należy również zwrócić uwagę na tendencję uwidocznioną w ostatnich latach w ludności nie tylko gminy, ale nawet Europy. Jest to starzenie się społeczeństwa. Dlatego też istotnym zadaniem jest również zadbanie o dobro tej części społeczeństwa. Należy przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu tej grupy społecznej, aby mogli do późnej starości cieszyć się życiem.

Rysunek 3. Liczba ludności wg wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

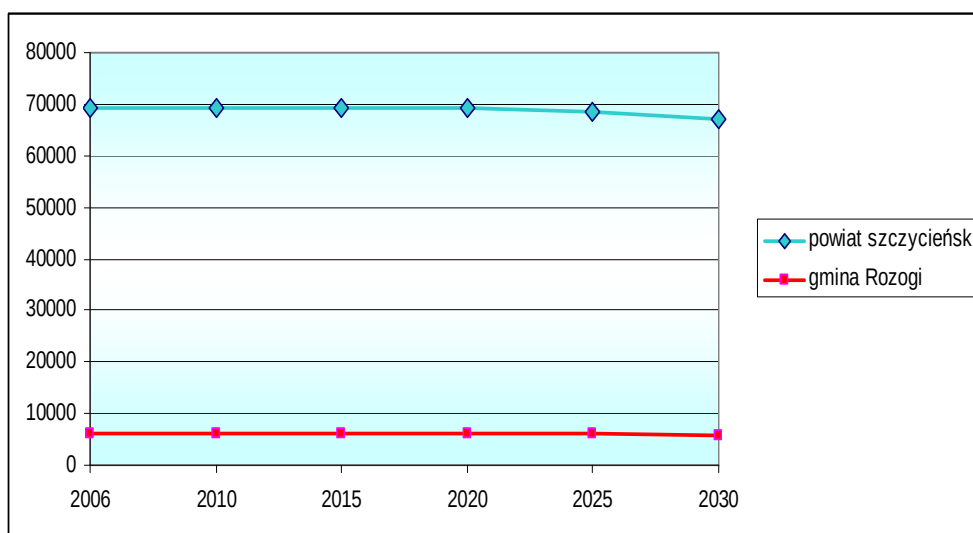
Rysunek 4. Ruch naturalny ludności

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Migracja ludności związana jest głównie z migracją zawodową do dużych miast i do zachodnich krajów Unii Europejskiej. Zwiększona liczba wyjazdów w poszukiwaniu pracy do krajów europejskich nastąpiła od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej i stale wzrasta. Mieszkańcy wyjeżdżający do pracy poza granicę kraju to najczęściej ludzie młodzi, którzy podejmują legalną pracę, a także osoby w wieku powyżej 30 roku życia, którzy przeważnie szukają pracy dorywczej, bądź sezonowej, ze względu na to, że w Polsce pozostawiają rodzinę i dzieci. Według przeprowadzonego badania na populacji 2000 osób zamieszkującej parafię Rozogi migracja osób do miast i za granicę państwa wyniosła 14,7%. Badaniem objęto 1/3 ludności gminy. Stąd można przyjąć, że na pozostałym terenie gminy wskaźnik migracji jest zbliżony.

Rysunek 5. Prognoza ludności

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Jak przedstawia powyższy rysunek liczba ludności gminy Rozogi nie zmieni się znacząco. W porównaniu z prognozą ludności dla powiatu, która wskazuje na spadek liczby jest to zjawisko pozytywne dla gminy zwłaszcza ze względu na jej przyszły rozwój społeczny i gospodarczy.

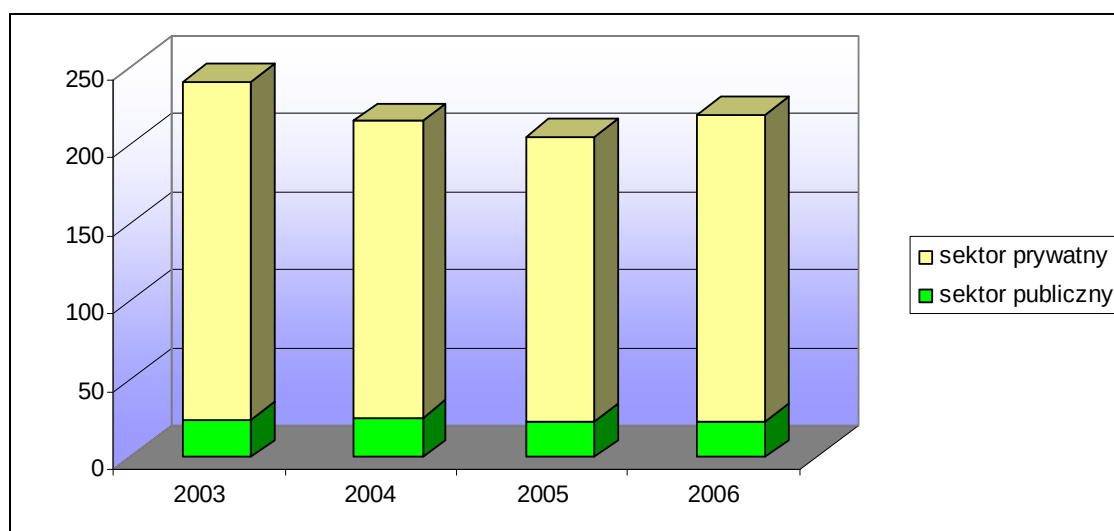
2.1.2. Aktywność gospodarcza

Jest to gmina wiejska, o charakterze rolniczym bez rozwiniętego przemysłu, z gospodarką silnie zdominowaną przez rolnictwo indywidualne; przeważa hodowla bydła mlecznego – 65% rolników zajmuje się produkcją mleka. Czynnych podmiotów gospodarczych tworzących miejsca pracy jest 127. Liczbę przedsiębiorców w poszczególnych sektorach obrazuje tabela 2.

Tabela 2. Przedsiębiorcy wpisani do ewidencji działalności gospodarczej

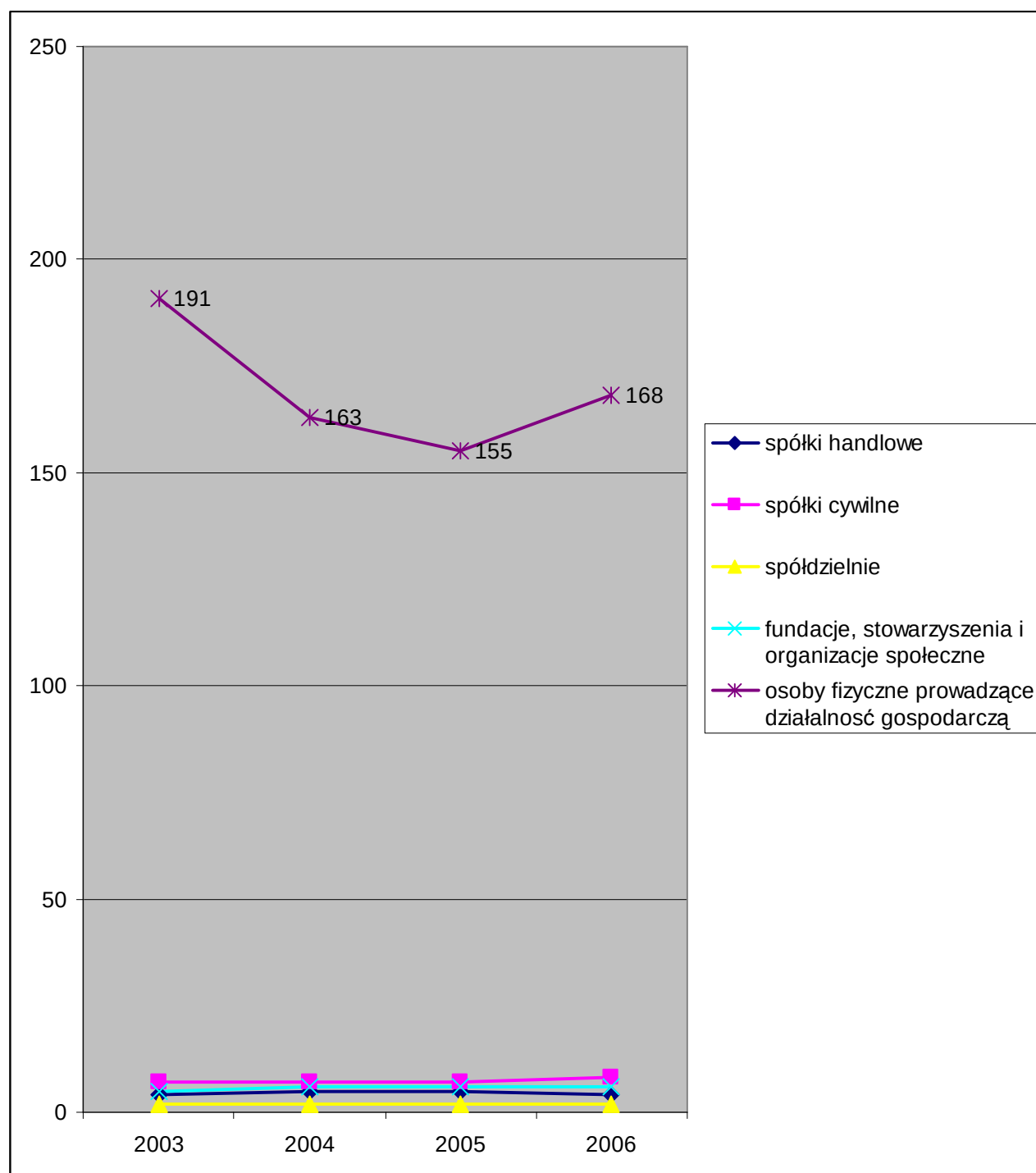
Lp.	Sektor	Ilość przedsiębiorców		
		2005	2006	2007
1.	Działalność produkcyjna	14	12	11
2.	Działalność handlowa	46	48	51
3.	Działalność usługowa	41	56	63
4.	Gospodarstwa agroturystyczne	2	2	2
Razem		103	118	127
1.	Prywatny	101	116	125
2.	Publiczny	2	2	2

Opracowanie własne - dane ewidencji działalności gospodarczej.

Rysunek 6. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów

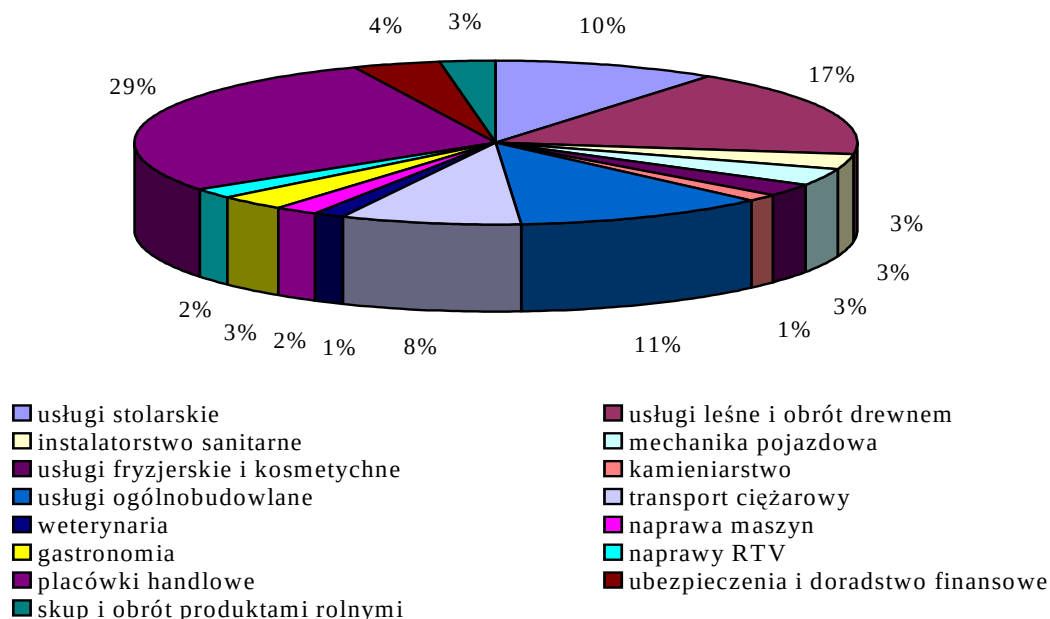
Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Rysunek 7. Struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON wg formy prawnej

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Rysunek 8. Udział poszczególnych rodzajów usług świadczonych przez lokalne przedsiębiorstwa (stan na 31.12.2007 r.)

Opracowanie własne - dane ewidencji działalności gospodarczej.

Rysunek 8 przedstawia przedsiębiorców działających w poszczególnych branżach, którzy świadczą swoje usługi dla ludności, stanowiąc jednocześnie miejsca pracy.

Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy jest stosunkowo niewielka, choć zauważa się tendencję wzrostową. Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to głównie małe firmy rodzinne działające w branży handlowej i usługach. Niewielka aktywność gospodarcza wynika przede wszystkim ze względu na trudności w rozpoczęciu pracy na własny rachunek. Trudności te wynikają z braku funduszy na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczych oraz wymagań prawnych (formalnych) jakie trzeba spełnić.

Tabela 3. Aktywność zawodowa mieszkańców

Status	Lata					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Liczba ludności	6034	6023	5994	6032	6028	6027
Ludność w wieku produkcyjnym	3589	3522	3565	3587	3583	3585
Pracujący (bez pracujących w rolnictwie)	302	307	302	306	313	brak danych
Bezrobotni	661	666	685	645	596	471
Stopa bezrobocia	18,42	18,91	19,21	17,98	16,63	13,14

Opracowanie własne.

Według stanu za 30.06.2008 r. z tytułu pracy w gospodarstwach rolnych ubezpieczonych jest 1872 osoby (rolnicy, ich małżonkowie, domownicy), zaś płatnikami składek jest 1008 gospodarstw rolnych i działów specjalnych produkcji rolnej. Gmina nie dysponuje statystyką osób pracujących poza granicami kraju i w tzw. „szarej strefie”.

2.1.3. Trendy społeczno-gospodarcze

Na podstawie różnych wskaźników charakteryzujących gminę Rozogi można wywnioskować kierunki i trendy, które będą cechowały sytuację gminy Rozogi.

Analizując **gęstość zaludnienia** na przełomie ostatnich lat, zauważono, że utrzymuje się ona na podobnym poziomie, lub może nawet w najbliższych latach nieco wzrosnąć w związku z ogólną tendencją przemieszczania się ludności z dużych miast na wieś.

Przyrost naturalny w gminie wzrasta. Wpływ na to może mieć wzrost dochodowości mieszkańców oraz wsparcie ze strony państwa na rzecz polityki prospołecznej.

Oceniając **strukturę wieku ludności** w latach 2002 – 2006 występował spadek osób w wieku przedprodukcyjnym, na rzecz osób w wieku produkcyjnym. Niepokojącym zjawiskiem jest również wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co w przyszłości będzie skutkowało większymi obciążeniami dla społeczeństwa oraz instytucji opieki zdrowotnej i społecznej. Niekorzystnie jawi się również problem zmniejszającej liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, co na przestrzeni kilku lub kilkunastu lat przy zmniejszającym się bezrobociu i wzroście podaży miejsc pracy może doprowadzić do zmniejszenia się zasobów pracy.

W związku z obecną polityką rolną państwa, w której promowane są głównie gospodarstwa wielkoobszarowe, na rzecz **likwidacji małych gospodarstw**, część osób zatrudnionych w sektorze rolnym będzie szukało miejsc pracy poza rolnictwem.

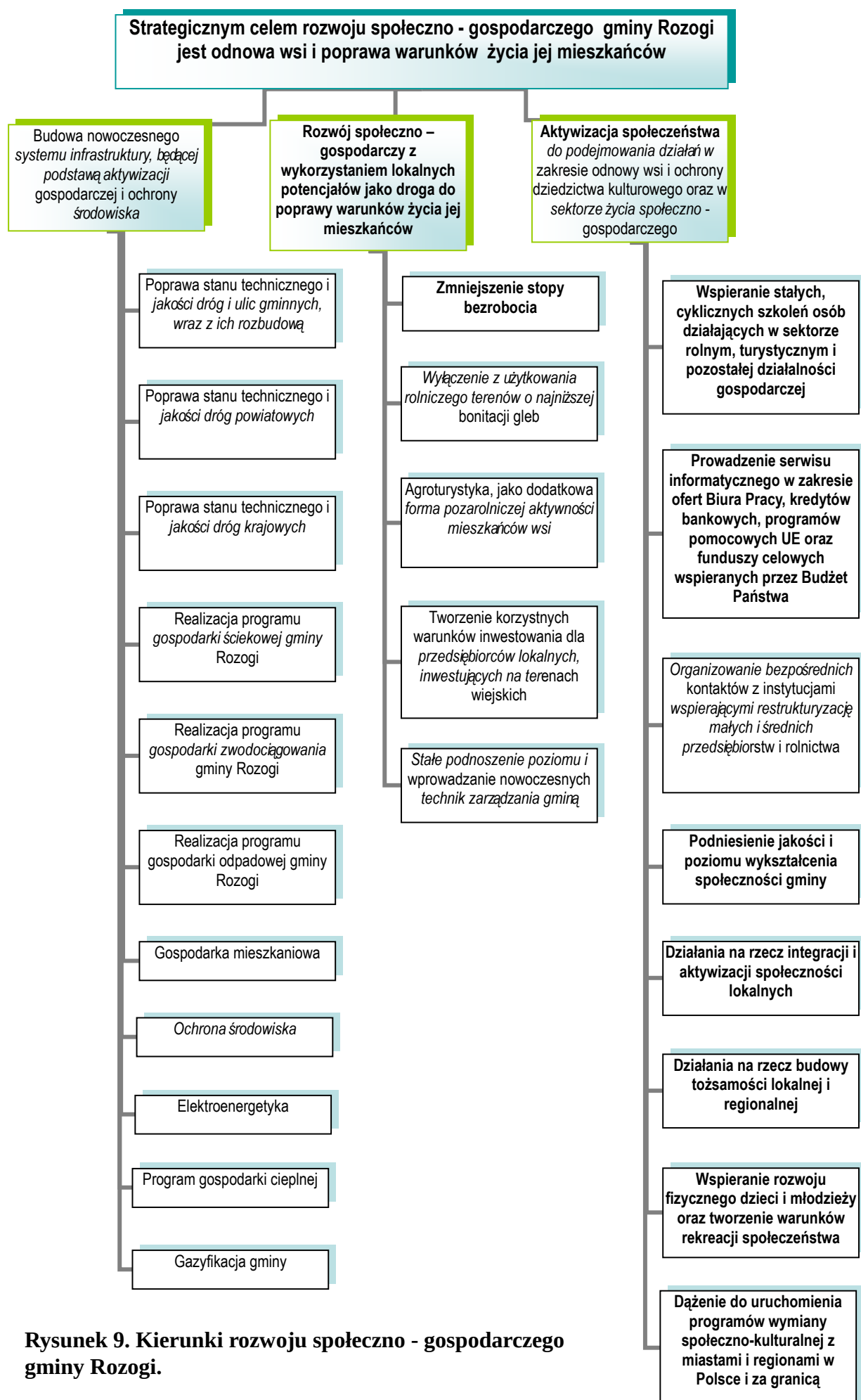
Obecny **wzrost gospodarczy** i powstawanie nowych miejsc pracy może mieć również wpływ na **rozwój i powstawanie nowych zakładów, firm**, a co za tym idzie wzrost **dochodów Gminy i dalsze zmniejszanie się bezrobocia**.

2.2. Strategiczne kierunki rozwoju gminy

Gmina Rozogi posiada szereg dokumentów planistycznych dotyczących rozwoju gminy w różnych jej obszarach.

Głównym takim dokumentem jest Strategia Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Gminy Rozogi na lata 2000-2015 przyjęta uchwałą Nr XV/98/00 Rady Gminy Rozogi z dnia 7 kwietnia 2000 r. Dokument ten zaktualizowano w 2004 r. uchwałą Nr XVII/89/04 Rady Gminy Rozogi z dnia 23 czerwca 2004 r.

Strategia Rozwoju Społeczno - Gospodarczego Gminy Rozogi zakłada kierunki rozwoju zawarte na rysunku 9. Warto zauważyć, że cele Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wprost wynikają z celów Strategii Rozwoju lub są spójne. Obszary te zaznaczono pogrubioną czcionką.

Rysunek 9. Kierunki rozwoju społeczno - gospodarczego gminy Rozogi.

Ze strategią rozwoju społeczno – gospodarczego gminy są ściśle powiązane również inne dokumenty planistyczne takie jak:

- **Plan Rozwoju Gminy Rozogi** przyjęty uchwałą Nr XVII/90/04 Rady Gminy Rozogi z dnia 23 czerwca 2004 r.
- **Program Pomocy Społecznej** w Gminie Rozogi na lata 2005-2015 przyjęty uchwałą Nr XXII/108/04 Rady Gminy Rozogi z dnia 29 grudnia 2004 r.
- **Plany rozwoju poszczególnych miejscowości:** Plan rozwoju miejscowości Rozogi przyjęty uchwałą Nr XVI/144/05 Rady Gminy Rozogi z dnia 15.06.2005 r.; Plan rozwoju miejscowości Wilamowo przyjęty uchwałą Nr VI/23/07 Rady Gminy Rozogi z dnia 27.02.2007 r.; przyjęte w dniu 26.04.2007 r. uchwałą Nr VIII/30/07 Plan rozwoju miejscowości Borki Rozowskie, uchwałą Nr VIII/31/07 Plan rozwoju miejscowości Dąbrowy, uchwałą Nr VIII/32/07 Plan rozwoju miejscowości Faryny; uchwałą Nr VIII/33/07 Plan rozwoju miejscowości Klon; uchwałą Nr VIII/34/07 Plan rozwoju miejscowości Księży Lasek; uchwałą Nr VIII/35/07 Plan rozwoju miejscowości Występ.
- **Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** uchwalany corocznie od 1997 r., także uwzględniający problemy innych uzależnień, w tym narkomanii.
- **Program współpracy samorządu gminy Rozogi z organizacjami** pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2004 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie uchwalany corocznie od 2004 r.
- **Plan Działania na lata 2008-2009** w ramach Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich zaakceptowany przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w dniu 28 marca 2008 r.

2.3. System pomocy społecznej w gminie

2.3.1. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną (z uwzględnieniem organizacji społecznych oraz instytucji powiatowych)

W gminie Rozogi funkcjonują organizacje związane z systemem pomocy społecznej. Są to między innymi placówki oświatowe, jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego, stowarzyszenia oraz inne organizacje formalne i nieformalne. W tabeli 4 przedstawiono wykaz działających na terenie gminy organizacji oraz instytucje zewnętrzne (przeważnie szczebla powiatowego), które współdziałają z gminą w kwestii pomocy społecznej.

Tabela. 4. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres siedziby	Rodzaj działalności
Placówki opiekuńcze dla osób starszych i niepełnosprawnych			
1	Dom Pomocy Społecznej w Szczytnie wraz z Oddziałem w Spychowie	ul. Wielbarska 2 12-100 Szczytno ul. Sienkiewicza 3 12-150 Spychowo	Całodobowa opieka nad osobami niepełnosprawnymi i starszymi
2	Środowiskowy Dom Samopomocy w Szczytnie Oddział w Piasutnie	Piasutno 92 12-140 Świętajno	Dzienna opieka nad osobami chorymi umysłowo
Placówki oświatowe			
3	Szkoła Podstawowa w Rozogach	ul. 24 stycznia 13 12-114 Rozogi	Nauczanie na poziomie podstawowym
4	Szkoła Podstawowa w Klonie	Klon 96 12-114 Rozogi	Nauczanie na poziomie podstawowym
5	Szkoła Podstawowa w Dąbrowach	Dąbrowy 258 12-114 Rozogi	Nauczanie na poziomie podstawowym
6	Szkoła Podstawowa w Farynach	Faryny 63 12-114 Rozogi	Nauczanie na poziomie podstawowym
7	Gimnazjum im. Ks. Jana Twardowskiego w Rozogach (oddziały w Rozogach, Klonie i Dąbrowach)	ul. 24 stycznia 13 12-114 Rozogi	Nauczanie na poziomie gimnazjalnym
8	Zespół Szkół w Rozogach	ul. 24 stycznia 13 12-114 Rozogi	Nauczanie na poziomie szkoły średniej (liceum ogólnokształcące, liceum profilowane, zasadnicza szkoła zawodowa, uzupełniające liceum ogólnokształcące)
9	Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Szczytnie	ul. J. Korczaka 4 12-100 Szczytno	Nauczanie dzieci niepełnosprawnych z upośledzeniem umysłowym
10	Przedszkole Samorządowe w Rozogach „KRAINA UŚMIECHU”	ul. Wielbarska 1 12-114 Rozogi	Nauczanie przedszkolne i wczesno-przedszkolne
11	Przedszkole Samorządowe w Dąbrowach	Dąbrowy, ul. Mazurska 6 12-114 Rozogi	Nauczanie przedszkolne i wczesno-przedszkolne
Placówki wychowania pozaszkolnego			
12	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Szczytnie	ul. Lanca 10 12-100 Szczytno	Opieka pedagogiczna i psychologiczna
13	Świetlica Środowiskowa (przy GOK w Rozogach)	Plac Jana Pawła II 1 12-114 Rozogi	Opieka nad dziećmi i młodzieżą w godzinach pozalekcyjnych
14	Świetlica Środowiskowa przy Parafii Rzymsko-Katolickiej w	Dąbrowy 12-114 Rozogi	Opieka nad dziećmi i młodzieżą w godzinach pozalekcyjnych

	Dąbrowach		
Instytucje związane z kulturą			
15	Gminny Ośrodek Kultury w Rozogach	Plac Jana Pawła II 1 12-114 Rozogi	Organizacja życia kulturalnego w gminie
16	Gminna Biblioteka Publiczna w Rozogach	Plac Jana Pawła II 1 12-114 Rozogi	Upowszechnianie kultury
17	Gminna Biblioteka Publiczna w Rozogach Filia w Klonie	Klon 12-114 Rozogi	Upowszechnianie kultury
18	Gminna Biblioteka Publiczna w Rozogach Filia w Dąbrowach	Dąbrowy 12-114 Rozogi	Upowszechnianie kultury
19	Gminna Biblioteka Publiczna w Rozogach Filia w Farynach	Faryny 12-114 Rozogi	Upowszechnianie kultury
Instytucje pomocy społecznej i opieki prawnej			
20	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rozogach	ul. 22 lipca 22 12-114 Rozogi	Pomoc społeczna, praca socjalna, poradnictwo prawne
21	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Szczytnie	ul. Konopnickiej 70 12-100 Szczytno	Pomoc społeczna, praca socjalna, poradnictwo prawne
22	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. 22 lipca 22 12-114 Rozogi	Pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych
23	Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Szczytnie	ul. Sienkiewicza 8 12-100 Szczytno	Nadzór nad skazanymi wyrokiem sądowym
24	Powiatowy Urząd Pracy w Szczytnie	ul. Ogrodowa 17 12-100 Szczytno	Pomoc prawna dla bezrobotnych, pośrednictwo pracy
25	Posterunek Policji w Rozogach	ul. 24 stycznia 12-114 Rozogi	Czuwanie nad bezpieczeństwem w gminie
Placówki opieki zdrowotnej i terapii uzależnień			
26	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK”	ul. 24 stycznia 12-114 Rozogi	Opieka zdrowotna
27	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Rodzinna”	ul. 24 stycznia 12-114 Rozogi	Opieka zdrowotna
28	Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rozogach	ul. 24 stycznia 12-114 Rozogi	Opieka stomatologiczna
29	Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Szczytnie	ul. Kościuszki 20 12-100 Szczytno	Pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych
30	Gabinet psychiatryczny	ul. Kościuszki 4/6 12-100 Szczytno	Opieka psychiatryczna, poradnia przeciwalkoholowa
31	Wojewódzki Zespół Lecznictwa Psychiatrycznego w Olsztynie Oddział Leczenia Alkoholowych Zespołów Abstynencyjnych	Al. Wojska Polskiego 3 10-228 Olsztyn	Pomoc w rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Stowarzyszenia			
32	Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Klon i Okolic	Klon 12-114 Rozogi	Działania na rzecz rozwoju i promocji wsi Klon i okolic
33	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Orzeszki, Radostowo, Kielbasy, Suchoros	Orzeszki 12-114 Rozogi	Działania na rzecz rozwoju i promocji wsi Orzeszki i innych
34	Ochotnicza Straż Pożarna w Farynach – organizacja pożytku publicznego.	Faryny 12-114 Rozogi	Zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego, działania na rzecz rozwoju i promocji wsi Faryny
35	Ochotnicza Straż Pożarna w Rozogach	Plac Jana Pawła II 12-114 Rozogi	Zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego; włączona w 1995 r. do Krajowego Systemu Ratowniczo - Gaśniczego
36	Ochotnicza Straż Pożarna w Dąbrowach	Dąbrowy 12-114 Rozogi	Zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego
37	Ochotnicza Straż Pożarna w Klonie	Klon 12-114 Rozogi	Zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego
38	Ochotnicza Straż Pożarna w Wilamowie	Wilamowo 12-114 Rozogi	Zapewnienie bezpieczeństwa pożarowego
Wolontariat			
37	Koło Wolontariatu Caritas (przy Gimnazjum w Rozogach)	ul. 24 stycznia 13 12-114 Rozogi	Pomoc osobom starszym, dzieciom z rodzin najuboższych
Grupy społeczne			
38	Rozowskie Centrum Młodych (przy GOK w Rozogach)	Plac Jana Pawła II 1 12-114 Rozogi	Grupa nieformalna skupiająca młodzież
39	Klub Seniora (przy GOK w Rozogach)	Plac Jana Pawła II 1 12-114 Rozogi	Grupa nieformalna skupiająca osoby starsze (emerytów i rencistów)
Parafie			
40	Parafia Rzymsko – Katolicka w Rozogach	ul. 24 stycznia 12-114 Rozogi	Działalność duszpasterska, profilaktyka, pomoc materialna, organizacja imprez kulturalnych
41	Parafia Rzymsko – Katolicka w Klonie	Klon 12-114 Rozogi	Działalność duszpasterska
42	Parafia Rzymsko – Katolicka w Dąbrowach	Dąbrowy 12-114 Rozogi	Działalność duszpasterska, świetlice środowiskowe
43	Parafia Rzymsko – Katolicka w Farynach	Faryny 12-114 Rozogi	Działalność duszpasterska

2.3.2. Charakterystyka grup objętych pomocą społeczną w gminie

Głównym realizatorem zadań pomocy społecznej państwa oraz koordynatorem działań na terenie gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Jego celem jest skuteczne wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. GOPS wykonuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej w ramach zadań zleconych i własnych, z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o dodatkach mieszkaniowych, o zatrudnieniu socjalnym, o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, a także ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych i zaliczce alimentacyjnej.

Podstawę urzeczywistnienia koncepcji rozwiązań problemów mieszkańców gminy stanowi:

- rozpoznanie środowisk, które najczęściej rodzą zapotrzebowanie na pomoc przez wykwalifikowanych pracowników socjalnych,
- **współpraca z lokalnymi podmiotami działającymi w obszarze pomocy społecznej i polityki społecznej.**

Tabela 5. Świadczenia przyznane przez GOPS.

Wyszczególnienie	Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych i zadań własnych <i>(bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania).</i>	2003	776	659	2 978
	2004	421	409	1 801
	2005	503	368	1 541
	2006	900	655	2 503
	2007	771	497	2 128
w tym:				
1/ Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych <i>(bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę).</i>	2003	296	296	1 271
	2004	111	109	430
	2005	52	50	173
	2006	54	54	159
	2007	53	53	141

2/ Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych (bez względu na ich rodzaj, formę i liczbę).	2003	754	485	2 214
	2004	670	562	2 550
	2005	786	565	2 389
	2006	886	610	2 401
	2007	798	524	2 240

Opracowanie własne GOPS.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. spowodowała przeniesienie niektórych zadań do zakresu świadczeń rodzinnych. Takie kategorie zadań jak: zasiłki rodzinne, zasiłki pielęgnacyjne i macierzyńskie od 1 maja 2004 r. realizowane są w oparciu o przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W związku z tym systematycznie zmniejszała się liczba osób korzystających z pomocy społecznej w ramach zadań zleconych (w 2003 r. – 296 osób, w 2004 r. – 111 osób, w 2005 r. – 52 w 2006 r. – 54, w 2007 r. – 53 osoby).

Tabela 6. Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.

Rok	Ubóstwo (liczba rodzin)	Bezrobocie (liczba rodzin)	Niepelnosprawność (liczba rodzin)	Długotrwała choroba (liczba rodzin)	Rodziny wielodzietne (4 i więcej dzieci)	Rodziny niepełne
2003	380	218	126	49	134	26
2004	370	170	82	22	75	16
2005	291	247	64	12	77	21
2006	287	252	66	12	76	28
2007	266	247	61	14	64	22

Opracowanie własne GOPS.

Znaczny spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej od 2004 r. jest wynikiem przejścia części świadczeń do zakresu świadczeń rodzinnych lub do ZUS (renty socjalne).

Analizując przyczyny trudnej sytuacji życiowej stwierdza się, że ubóstwo, które dotyka osoby i rodziny, jest najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej. Zjawiskiem pozytywnym jest wyraźny spadek liczby osób korzystających ze wsparcia finansowego (od 380 w 2003 r. do 266 rodzin w 2007 r.). Kolejnymi powodami korzystania z pomocy społecznej przez rodziny są:

- bezrobocie,
- wielodzietność,

- niepełnosprawność,
- długotrwałe choroby,
- status rodziny niepełnej.

Tabela 7. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczych z uwzględnieniem rodzin niepełnych.

Lata	Liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	w tym	
		rodziny niepełne	%
2003	160	26	16,3
2004	91	16	17,6
2005	98	21	21,4
2006	104	28	26,9
2007	97	22	22,7

Opracowanie własne GOPS.

Widocznym problemem jest liczba matek samotnie wychowujących dziecko, pozostających w stanie wolnym. I chociaż można tę tendencję odczytać jako przejaw emancypacji kobiet, to jednak dla specjalistów zajmujących się tym problemem takie zjawisko ma jeden wspólny mianownik, który nazywa się „rodzina niepełna”, a pozbawienie dzieci podczas procesu wychowania jednoczesnej obecności obojga rodziców skutkuje nierzadko pewnymi problemami psychosocjalnymi. Można wnioskować, że osobom zawodowo zajmującym się dziećmi przybędzie obowiązków pedagogicznych wobec tych dzieci i młodzieży. Powiększy się też liczba dorosłych, którzy dopiero po kilku lub kilkunastu latach zjawia się w poradniach i przychodniach zdrowia psychicznego, gdyż w dzieciństwie czegoś ważnego im zabrakło, a mówiąc ściślej: zabrakło optymalnych warunków do uformowania własnej osobowości.

Tabela 8. Rodziny wielodzietne objęte pomocą socjalną

Lata	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej			Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych		
	Razem	w tym rodziny wielodzietne	%	Razem	w tym rodziny wielodzietne	%
2003	659	84	12,7	658	86	13,1
2004	409	75	18,3	672	89	13,2
2005	368	77	20,9	689	91	13,2
2006	583	76	13,0	704	218	31,0
2007	497	64	12,9	678	199	29,4

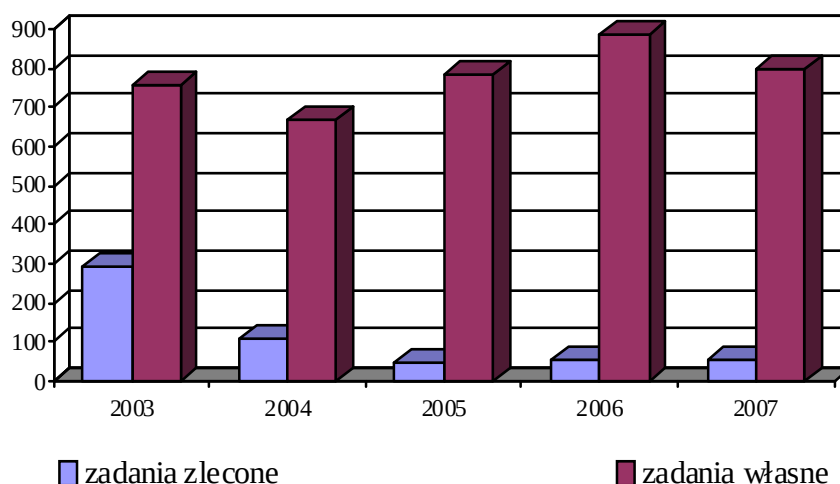
Opracowanie własne GOPS.

Według ustawy o pomocy społecznej za rodzinę wielodzietną uważa się rodzinę, gdzie jest 4 i więcej dzieci. W roku 2006 ustawa o świadczeniach rodzinnych wprowadziła nowe świadczenie – dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, który przysługuje na trzecie i każde następne dziecko uprawnione do zasiłku rodzinnego. Dlatego też od roku 2006 zauważa się w świadczeniach rodzinnych znaczny wzrost liczby rodzin wielodzietnych, który jest wynikiem odmiennej definicji rodziny wielodzietnej. Wyniki uzyskane na podstawie analizy rodzin objętych pomocą, w tym wielodzietnych wskazują, że spośród ogólnej liczby rodzin korzystających ze wsparcia socjalnego ponad 15,5% stanowią rodziny wielodzietne. Najmniej rodzin wielodzietnych korzystało z pomocy społecznej w 2003 r. (12,7%), najwięcej w 2005 r. (20,9%).

2.3.3. Dotychczasowe formy pomocy i świadczeń

Zauważalne jest zjawisko zwiększającej się liczby osób, którym przyznano świadczenia w ramach zadań własnych gminy – od 754 osób w 2003 r. do 798 osób w 2007 r. Przede wszystkim jest to wynikiem realizowania przez pomoc społeczną programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2006-2009.

Rysunek 10. Wykres obrazujący dynamikę liczby osób korzystających ze środków własnych gminy.

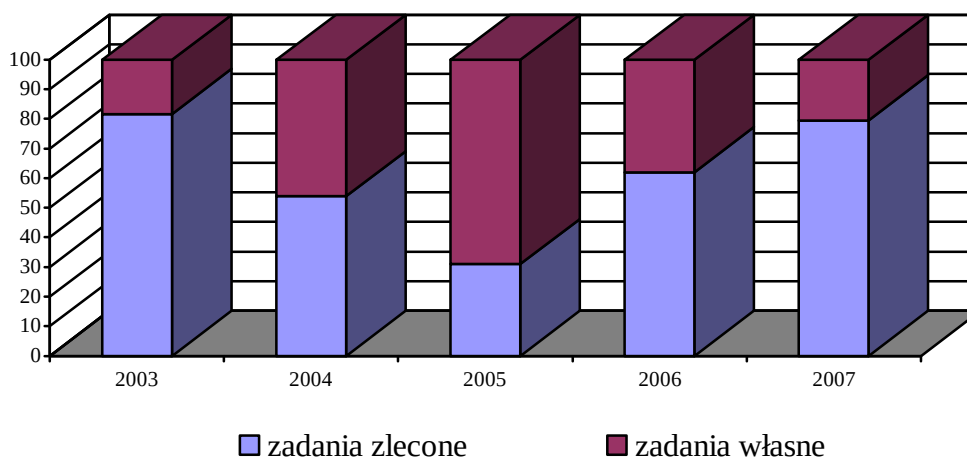
Opracowanie własne.

Tabela 9. Zestawienie kwot przeznaczonych na pomoc społeczną z podziałem na zadania zlecone i zadania własne (w tys. zł).

Lata	Wykonanie ogółem	w tym ze środków			
		budżetu państwa	%	własnych	%
2003	663,9	542,8	81,7	121,2	18,3
2004	374,6	202,1	53,9	172,6	46,1
2005	426,7	132,4	31,0	294,3	69,0
2006	926,7	574,3	62,0	352,4	38,0
2007	602,4	478,8	79,5	123,6	20,5
Razem:	2 994,3	1 930,4	-	1 064,1	-

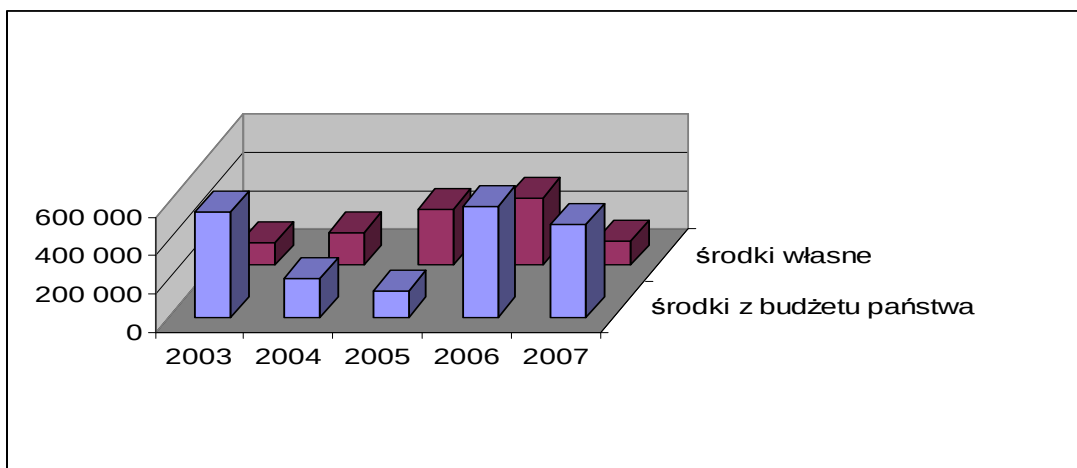
Opracowanie własne GOPS.

Rysunek11. Udział środków własnych i zleconych w kwotach przeznaczonych na pomoc społeczną [%]

Opracowanie własne

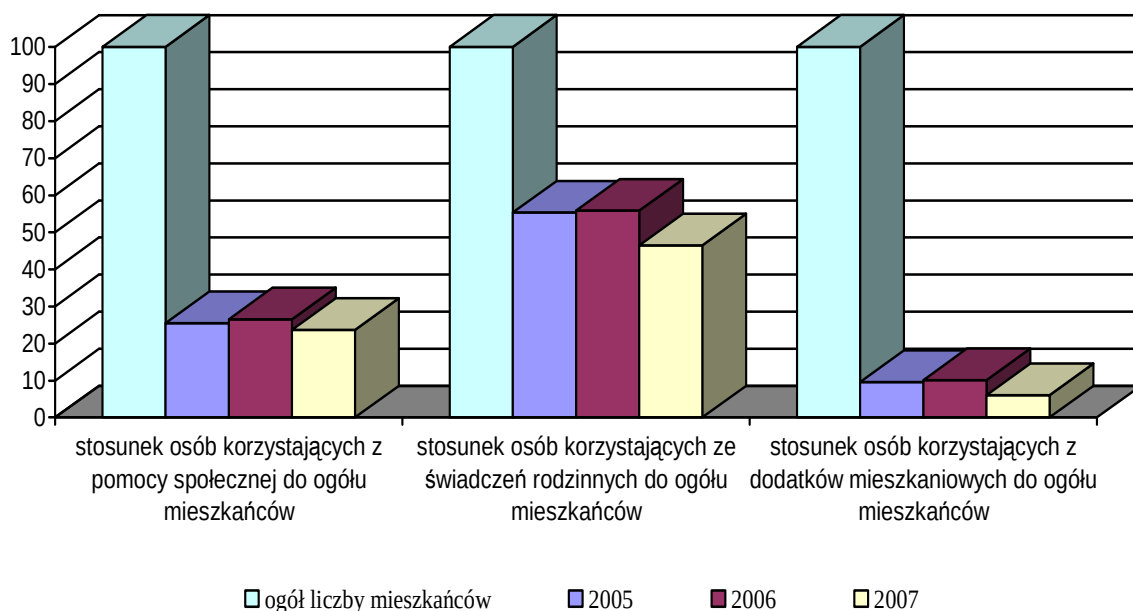
Rysunek 12. Środki przeznaczone na zadania pomocy społecznej z budżetu państwa i budżetu gminy [zł]

Opracowanie własne.

Z różnych form pomocy społecznej, w ramach zadań własnych i zleconych, bez względu na ich rodzaj, formę, liczbę oraz źródło finansowania, ze świadczeń pieniężnych w 2007 r. korzystało 334 rodziny. W rodzinach tych zamieszkiwało **1428 osób**. Z dodatków mieszkaniowych korzystało 57 rodzin, w rodzinach tych zamieszkiwało **364 osób**. Natomiast ze świadczeń rodzinnych na dzień 31.12.2007 r. korzystało 678 rodzin, w których zamieszkiwało **2791 osób**. Szczegółowe dane dotyczące udziału procentowego osób korzystających z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i dodatków mieszkaniowych w poszczególnych wsiach umieszczono w załączniku 3.

Rysunek 13. Udział procentowy osób korzystających z pomocy finansowej w stosunku do ogółu mieszkańców

Opracowanie własne.

Według danych GOPS za 2007 rok osoby korzystające z pomocy społecznej stanowią 23,7% mieszkańców gminy (w 2005 r. - 25,5% - nastąpił spadek liczby osób korzystających z pomocy o 1,8%), zaś z pomocy w formie dodatków mieszkaniowych korzysta 6,1% mieszkańców (w 2005 r. - 9,6% - spadek o 3,5%). Świadczeniami rodzinnymi objęto 46,4% mieszkańców (w 2005 r. - 55,3% - spadek o 8,9%). Spadająca ilość osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej jest wynikiem polepszającej się sytuacji na rynku pracy oraz wzrostem dochodów ludności.

Jednak zauważalne jest zjawisko, iż **mimo zmniejszającej się liczby osób korzystających z pomocy społecznej wydatki na pomoc społeczną oraz ilość przyznanych świadczeń nie ulega zmianie a niekiedy ma nawet tendencje rosnącą**. Przyczyną tego zjawiska jest system prawny,

który sukcesywnie zwiększa wysokość obligatoryjnych świadczeń socjalnych. Wydatki jakie ponoszone są na świadczenia pomocy społecznej zostaną przedstawione w dalszej części rozdziału.

Rosnąca liczba osób korzystających z pomocy w latach 2003 – 2007 ze środków własnych gminy ma jednocześnie odzwierciedlenie w wydatkach. Jednak już w 2006 r. tendencja ta się zmieniła i udział środków własnych spada, a jednocześnie rośnie wysokość wydatkowanych świadczeń z zadań zleconych. W 2003 r. udział środków własnych wynosił 18,3%, w 2004 r. wzrósł do 46,1%, w 2005 r. wynosił 69,0%, w 2006 r. – 38,0%, zaś w 2007 r. wyniósł 20,5%. Jest to wynikiem zmieniających się przepisów prawa dotyczącego finansowania zadań z pomocy społecznej, na przykład wprowadzenie wieloletniego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2006-2009, na którego realizację w znacznej części środki finansowe pochodzą z budżetu państwa (sytuację odzwierciedla rysunek 14).

Tabela 10. Zestawienie kosztów dożywiania oraz źródło finansowania zakupionych posiłków dla dzieci i młodzieży oraz osób ubogich (w tys. zł).

Rok	Liczba osób korzystających z dożywiania	Ilość wydanych posiłków (w tys.)	Średni koszt jednego posiłku w zł	Źródło finansowania				
				Ogółem koszt	w tym dotacja Wojewody	%	w tym środki własne	%
2003	334	34,3	1,21	41,6	24,4	58,7	17,2	41,3
2004	369	52,8	1,33	70,5	27,9	39,5	42,7	60,5
2005	446	64,4	1,39	90,0	45,0	50,0	45,0	50,0
2006	479	80,4	1,50	125,0	75,0	60,0	50,0	40,0
2007	483	81,9	1,95	159,4	109,7	68,8	49,7	31,2

Opracowanie własne GOPS.

Najbardziej pilną potrzebą jest z pewnością zapewnienie posiłku tym dzieciom, które nie mają go w domu lub zjadają posiłek niepełnowartościowy.

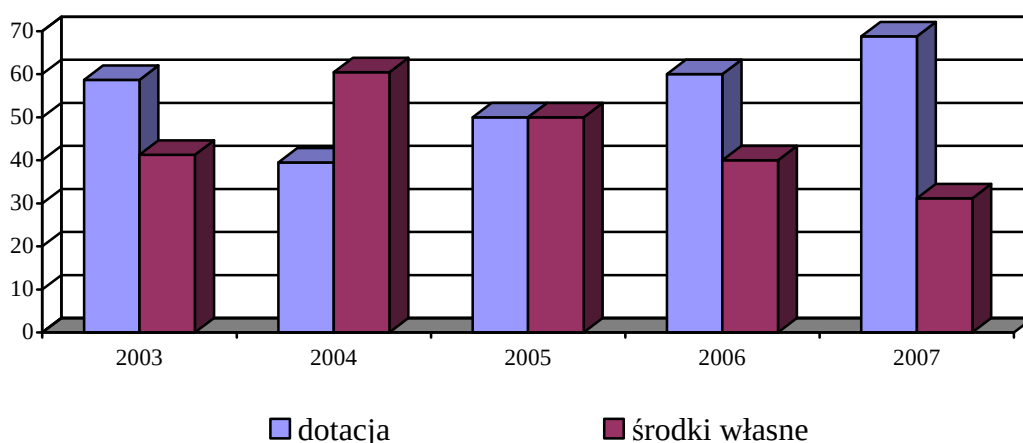
Dożywianie dzieci w szkołach na terenie gminy na ogół nie następuje trudności. Na 13 punktów żywieniowych, w czterech posiłki przygotowywane są w stołówkach, do dziewięciu punktów gorące posiłki dowożone są z zewnątrz. Aby rozwiązać problem niedożywienia dzieci skoordynowano działania również i tych szkół, które podlegają innym samorządom tj. gminie Myszyniec i Szczytno. Są to szkoły w Starym Myszyńcu, Pełtach, Lipowcu i Warmiaku.

Wsparciem dla samorządów w zakresie dożywiania są środki rządowe. W 2003 r. dotacja Wojewody wyniosła 58,7% ogólnych wydatków, w 2004 r. – 39,5%, zaś w 2005 r. 50,0%, w 2006 r. – 60,%, zaś w 2007 r. – 68,8%. Odpowiednio udział środków własnych gminy wynosi w 2003 r. –

41,3%, w 2004 r. – 60,5% i w 2005 r. – 50,0%, w 2006 r. – 40,0%, zaś w 2007 r. 31,2%. Liczba korzystających z dożywiania w okresie ostatnich trzech lat systematycznie zwiększała się. W 2003 r. z bezpłatnego dożywiania korzystało 334 osób, w 2004 r. – 369, w 2005 r. – 446, w 2006 r. – 479 i w 2007 r. – 483.

Tendencja wzrostowa liczby osób korzystających z dożywiania jest wynikiem wzrostu zainteresowania tą formą pomocy, wprowadzeniem od 2006 roku programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, co wiąże się z przeznaczeniem większych środków finansowych na dożywianie, jak również wzrost kryterium dochodowego warunkującego otrzymanie pomocy z programu. Znaczny wzrost ilości wydanych posiłków pomiędzy 2003 a 2007 rokiem związany jest z dłuższym okresem przyznania pomocy i zwiększoną liczbą osób objętych dożywianiem.

Rysunek 14. Udział dotacji i środków własnych w kosztach dożywiania.

Opracowanie własne.

29 grudnia 2005 r. została uchwalona przez Sejm ustawa o ustanowieniu Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005 r. Nr 267 poz. 2259). Celem programu jest między innymi:

- długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży,
- poprawa poziomu życia osób i rodzin,
- rozwój w gminach bazy żywieniowej,
- wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania.

Program jest programem wieloletnim i będzie realizowany w latach 2006 – 2009.

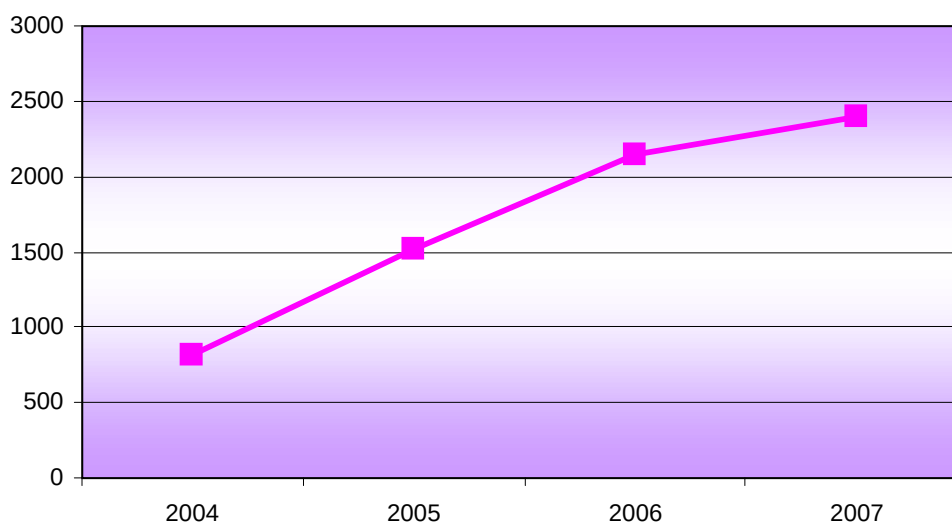
Ustawa o świadczeniach rodzinnych funkcjonuje od maja 2004 r. Ustawodawca przewidział stopniowe przechodzenie świadczeniobiorców od innych płatników do gmin. Zakres świadczonej pomocy w formie świadczeń rodzinnych jest duży. Obejmuje nie tylko zasiłki rodzinne, ale również szeroki wachlarz dodatków do zasiłku rodzinnego, zasiłki pielęgnacyjne, świadczenia pielęgnacyjne oraz jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka.

Tabela 11. Zakres świadczonej pomocy w formie świadczeń rodzinnych - liczba świadczeń i wydatki (w tys. zł).

Wyszczególnienie	2004		2005		2006		2007	
	Liczba świadczeń	Wydatki (tys. zł)	Liczba świadczeń	Wydatki (tys. zł)	Liczba świadczeń	Wydatki (tys. zł)	Liczba świadczeń	Wydatki (tys. zł)
Zasiłek rodzinny	5 378	256,9	11 905	564,5	17 973	933,6	17 448	1 069,9
Dodatki do zasiłku rodzinnego	2 862	417,5	6 775	698,0	9 895	789,9	9 644	872,1
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia się dziecka	0	0	0	0	74	74,0	74	74,0
Zasiłek pielęgnacyjny	403	58,0	913	131,5	1 532	225,3	1 755	268,5
Świadczenie pielęgnacyjne	214	89,3	315	131,0	308	128,7	270	112,6
Ogółem	8 857	820,7	19 908	1 525,0	29 782	2 151,5	29 191	2 397,1

Opracowanie własne.

Rysunek 15. Wydatki na świadczenia rodzinne ogółem

Opracowanie własne

Liczba przyznanych świadczeń oraz kwoty przeznaczone na świadczenia rodzinne jest duża. Wynika to przede wszystkim z wyższego kryterium dochodowego uprawniającego do otrzymywania świadczeń w porównaniu do kryterium dochodowego w pomocy społecznej. Jak wspomniano wyżej gmina stopniowo zwiększała liczbę korzystających ze świadczeń rodzinnych „przejmując” uprawnienia od innych instytucji. Dlatego też zauważany jest wzrost wydatków na świadczenia w latach 2004 – 2006, w którym to roku gmina stała się jedynym organem wypłacającym. Obecnie zauważany jest spadek liczby osób korzystających z zasiłków. Jest to wynikiem poprawiającej się sytuacji finansowej rodzin oraz rezygnacji z korzystania w Polsce ze świadczeń rodzinnych na rzecz świadczeń w krajach Unii Europejskiej w ramach koordynacji systemów ubezpieczenia społecznego, jaka ma miejsce w przypadku, gdy jeden z rodziców pracuje poza granicami kraju.

Ponadto na terenie gminy realizowana jest pomoc materialna dla uczniów w ramach programów:

- **“Dofinansowanie Narodowego Programu Stypendialnego”**- pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym jest udzielana w dwóch formach:

a) stypendia szkolne

Uprawnionymi do otrzymywania stypendium szkolnego są uczniowie szkół, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie. W szczególności, gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także, gdy rodzina jest niepełna.

b) zasiłki szkolne

Uprawnionymi do otrzymania zasiłku szkolnego są osoby znajdujące się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego.

Środki na realizację tego programu pochodzą z rezerwy celowej budżetu państwa.

- **Dofinansowanie zakupu podręczników dla dzieci rozpoczynających roczne przygotowanie przedszkolne lub naukę w klasach I – III szkoły podstawowej- w ramach programu “Wyprawka szkolna”.**

Celem programu jest wyrównywanie szans edukacyjnych i wspieranie rozwoju edukacyjnego uczniów poprzez dofinansowanie zakupu podręczników dzieciom pochodzącym z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej. Programu ten finansuje zakup podręczników szkolnych dla dzieci rozpoczynających roczne przygotowanie przedszkolne lub naukę w klasach I – III.

Opisana forma pomocy realizowana jest z dotacji celowej budżetu państwa. Zakres pomocy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Formy pomocy materialnej dla uczniów

l.p.	Forma pomocy	Liczba uczniów objęta pomocą	Przeciętna kwota przyznanej pomocy (na jednego ucznia)	Ogółem kwota przyznanej pomocy (w tys. zł)
Rok szkolny 2004/2005				
1.	Wyprawka szkolna	55	80,00	4,4
2.	Stypendium	673	84,00	56,5
	Zasiłki szkolne	26	279,28	7,3
Rok szkolny 2005/2006				
3.	Wyprawka szkolna	63	82,00	5,1
4.	Stypendium	502	301,00	151,4
5.	Zasiłki szkolne	1	280,00	0,28
Rok szkolny 2006/2007				
6.	Wyprawka szkolna	43	92,00	3,9
7.	Stypendium	534	619,00	331,0
8.	Zasiłki szkolne	8	318,94	2,6
Rok szkolny 2007/2008				
9.	Wyprawka szkolna (podręczniki)	154	129,00	19,9
10.	Wyprawka szkolna (jednolity strój)	396	50,00	19,8
11.	Stypendium	636	512,00	325,6
12.	Zasiłki szkolne	1	320,00	0,32

Opracowanie ZOEASiP.

W ramach przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz pobudzeniu aktywności społecznej podejmowane są różne działania profilaktyczne polegające na organizacji czasu wolnego mieszkańców gminy. Głównym realizatorem tych działań są instytucje odpowiadające za kulturę, sport i rekreację oraz parafie.

W 2006 r. w parafiach z terenu gminy odbył się cykl spotkań z przedstawicielami **Komendy Powiatowej Policji w Szczytnie** dotyczący zasad bezpieczeństwa i problemów dotyczących uzależnień. **Parafia Rozogi** wspiera organizacyjnie większe imprezy kulturalne w gminie, współuczestniczy w różnych formach pomocy na rzecz osób potrzebujących.

Działalność kulturalna w gminie opiera się na pracy **Gminnego Ośrodka Kultury** oraz Gminnej Biblioteki Publicznej i jej trzech filiach w miejscowości: Dąbrowy, Faryny i Klon.

Przy **Gminnym Ośrodku Kultury** oraz **Parafii Rzymsko-Katolickiej w Dąbrowach** funkcjonują świetlice środowiskowe. Świetlice w zależności od potrzeb zapewniają dzieciom i młodzieży:

- udział w zajęciach specjalistycznych,
- opiekę po zajęciach szkolnych,

- pomoc w rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych,

a także organizują zajęcia otwarte dla dzieci i młodzieży oraz imprezy środowiskowe.

Świetlice funkcjonują w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W miejscowościach: Borki Rozowskie, Faryny, Kowalik, Księży Lasek, Kwiatuszki Wielkie, Łuka, Spaliny Wielkie, Wilamowo i Występ znajdują się budynki/pomieszczenia spełniające rolę świetlic wiejskich. Jednak nie są one w pełni wykorzystane.

Tabela 13. Zajęcia prowadzone przez Gminny Ośrodek Kultury w Rozogach

Tematyka zajęć	Liczba godz. w m-cu	Liczba uczestników	Uwagi (wskazać m.in. miejsce, uczestników, okres trwania itp.)
Zajęcia w klubie seniora	32 godz.	25 osób	Gminny Ośrodek Kultury w Rozogach; okres trwania - ciągły
Zespół „Babskie Olekanie”	14 godz.	11 osób	GOK w Rozogach; okres trwania - ciągły
Zajęcia „Zręczne ręce”	16 godz.	25 osób	GOK w Rozogach; okres trwania - ciągły
Dziecięcy zespół ludowy „Dąbrozianie”	16 godz.	21 osób	Szkoła Podstawowa w Dąbrowach; okres trwania - ciągły
Dziecięcy zespół ludowy „Młode Kurpie”	16 godz.	11 osób	GOK w Rozogach; okres trwania - ciągły

Opracowanie własne – dane GOK w Rozogach

Od 2003 r. przy GOK w Rozogach działa **„Klub Seniora”**, który realizuje potrzeby emerytów i rencistów pragnących aktywnie działać w „jesieni życia”. Skupia on jednak osoby w wieku starszym z Rozóg i okolicznych wsi. Celowym byłby rozwój sieci „Klubów Seniora” w innych miejscowościach gminy.

Kultura fizyczna odgrywa bardzo istotną rolę w naszej gminie, pozwala na zaspokojenie potrzeb indywidualnych jak i zbiorowych społeczeństwa. Szczególne znaczenie odgrywa pełnowymiarowa sala sportowa z zapleczem socjalnym przystosowana dla potrzeb osób niepełnosprawnych przy kompleksie szkół w miejscowości Rozogi, nowowypbudowane w 2007 r., oddane do użytku w 2008 r., wielofunkcyjne boisko sportowe przy **Szkołe Podstawowej w Klonie** ogólnodostępne dla dzieci i młodzieży, boiska szkolne przy wszystkich szkołach podstawowych, a także w wielu miejscowościach gminy – tereny rekreacyjne wraz z urządzonymi wiejskimi boiskami. Zauważa się jednak niski standard tych obiektów, a także zapotrzebowanie na rozwój miejsc rekreacyjno-sportowych wraz z placami zabaw.

Mając na uwadze popularyzację sportu wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych gmina podjęła działania związane z budową wielofunkcyjnego boiska sportowego przy Szkole Podstawowej w Dąbrowach oraz przyszkolnych sal gimnastycznych z zapleczem socjalnym o ograniczonej funkcji sportowej miejscowości Dąbrowy i Klon. W 2011 r. planowana jest budowa boiska w miejscowości Rozogi z programu „Moje Boisko Orlik 2012”

W październiku 2006 r. oddano do użytku w miejscowości Rozogi **Amfiteatr** oraz **park spacerowo- wypoczynkowy, tereny rekreacyjne wokół GOK**, zaś w 2008 r. zmodernizowano **tereny rekreacyjne wokół stawu w miejscowości Faryny**, zapewniając im funkcję rekreacyjno-wypoczynkową. W 2006-2007 r. mieszkańcy **wsi Wilamowo** aktywnie włączyli się w zagospodarowanie terenów rekreacyjno-wypoczynkowych wokół 2 stawów (wykonano m.in. boisko do piłki plażowej, plac zabaw, przygotowano miejsce na ognisko, 2 altany i ławki) zapewniając mieszkańcom warunki do wypoczynku, rekreacji, sportu, zagospodarowania czasu wolnego.

2.3.4. Współpraca z innymi podmiotami (w tym zlecanie zadań z zakresu pomocy społecznej)

Aktywna działalność podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego jest ważnym elementem spajającym i aktywizującym społeczność lokalną. Dla bieżącej pracy podmiotów prowadzących tę działalność istotne znaczenie ma zarówno wymiana doświadczeń, jak również współpraca z samorządem gminnym. Organizacje pozarządowe w istotny sposób wpływają na jakość życia społeczności lokalnej.

Gmina Rozogi współpracuje z innymi podmiotami, takimi jak organizacje pozarządowe i jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego. Współpraca ta odbywa się na podstawie zawartych porozumień/umów. Corocznie przyjmowany jest **Program współpracy samorządu gminy Rozogi z organizacjami** pozarządowymi oraz innymi instytucjami pożytku publicznego i wolontariatem. Inicjatywy podjęte na rzecz społeczności gminy przez **organizacje i grupy nieformalne** zawiera załącznik 6.

Głównym celem programu jest kształtowanie demokratycznego ładu społecznego w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa między administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi. Służyć temu może wspieranie organizacji pozarządowych w realizacji ważnych celów społecznych. Celami programu są również:

- umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków dla powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych,

- umacnianie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie, swoje otoczenie, wspólnotę lokalną oraz jej tradycje,
- zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w gminie Rozogi,
- zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
- poprawa jakości życia poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych,
- otwarcie na innowacyjność, poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów konkretnych zadań publicznych, które obecnie prowadzone są przez samorząd.

Tabela 14. Działania z zakresu pomocy społecznej zlecone przez gminę

Rodzaj działań	Organizacja współpracująca	Rodzaj współpracy	Wielkość przekazanych środków z budżetu gminy (w tys. zł)		
			2005	2006	2007
Usługi opiekuńcze	PCK	konkurs	18,2	20,4	23,8
Prace społecznie użyteczne	PUP, ZGK	umowa	-	-	17,7
Profilaktyka uzależnień od alkoholu	GKRPA	program	40,7	52,8	48,4

Opracowanie własne

Na terenie gminy zamieszkują osoby, które posiadają różnego rodzaju zdolności artystyczne i twórcze oraz ciekawe zainteresowania. Osoby te stanowią potencjał gminy, który można wykorzystać w działaniach na rzecz społeczności lokalnej. Mogliby przekazywać swoje umiejętności, зараżać pasją i rozwijać zainteresowania innych mieszkańców gminy. Podczas warsztatów opracowywania aktualizacji strategii pozyskano informacje na temat tych osób. Według rozeznania środowiska przez lokalnych liderów społecznych **wskazano 51 osób**, które odznaczają się ciekawymi zdolnościami i hobby. Rękodziełem takim jak: kwiaty z bibuły, robienie palm, wieńców, wyrobów z wikliny i z innych tworzyw naturalnych zajmuje się 20 osób, 2 lokalnych rzeźbiarzy (w drewnie oraz kowalstwo artystyczne), 2 lokalnych poetów oraz 3 osoby interesujące się teatrem, 10 osób interesuje się śpiewem (również ludowym), tańcem regionalnym – 4 osoby, muzyką oraz grą na instrumencie – 4 osoby, haftem i wyszywaniem-6, krawiectwem, a w szczególności szyciem strojów ludowych 4 osoby, wyjątkowymi zdolnościami kulinarnymi odznaczają się 4 osoby. Takich osób może być zdecydowanie więcej, jednak nie ujawniają się publicznie ze swoimi zdolnościami i zainteresowaniami.

Celowym byłoby wykorzystanie potencjału drzemącego w tych ludziach na rzecz społeczności lokalnej oraz w celach zwiększania integracji społecznej.

2.4. Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja

2.4.1. Analiza obszarów polityki społecznej

a) Kwestia mieszkaniowa

Potrzeby mieszkaniowe mieszkańców gminy zaspokajane są w 89,4% poprzez budownictwo indywidualne, 5,4% mieszkań stanowi własność gminy, 2,1% - Skarbu Państwa, 3% zakładów pracy, 0,1% pozostałych podmiotów.

Tabela 15. Mieszkaniowy zasób komunalny gminy.

Rok	Liczba budynków mieszkalnych	Liczba lokali mieszkalnych
2003	38	72
2004	37	71
2005	39	69
2006	38	67
2007	36	64

Opracowanie własne.

Tabela 16. Mieszkaniowy zasób komunalny gminy z uwzględnieniem stanu technicznego.

Rok	Razem liczba lokali	Stan techniczny lokali		
		dobry	średni	zły
2003	72	33	22	17
2004	71	30	25	16
2005	69	15	36	18
2006	67	16	35	16
2007	64	18	32	14

Opracowanie własne.

W budynkach stanowiących własność komunalną gminy średnio znajdują się 2 lokale mieszkalne. Biorąc pod uwagę stan techniczny tych lokali 28,1% określa się jako dobry, 50,0% mieszkań jest w stanie średnim, a 21,9% wymaga remontu.

Na terenie gminy Rozogi nie stwierdza się zjawiska bezdomności. Problemy społeczne związane z brakiem zamieszkiwania występują w wąskim zakresie. W 2003 r. wpłynęło 12

wniosek o przydział lokalu mieszkalnego na poprawę warunków mieszkaniowych – 1 wniosek załatwiono pozytywnie, w 2004 r. wpłynęło 8 wniosków, z czego 3 wnioski załatwiono pozytywnie, w 2005 r. wpłynęło 8 wniosków – 2 załatwiono pozytywnie, w 2006 r. z 15 złożonych wniosków pozytywnie załatwiono 5, zaś w 2007 r. z 8 wniosków pozytywne rozstrzygnięcie znalazły 3.

Na terenie gminy z **dodatków mieszkaniowych** korzysta 9,6% mieszkańców. Wydatki na tę formę pomocy w roku 2003 wyniosły 91 137,35 zł, z czego wypłacono 980 świadczeń, w 2004 r. gmina na ten cel przeznaczyła kwotę 85 285,67 zł wydatkowaną na 974 dodatki mieszkaniowe, w 2005 r. wypłacono 842 dodatki na ogólną kwotę 69 580,28 zł, w 2006 r. na 753 świadczenia przeznaczono kwotę 69 780,00 zł, zaś w 2007 r. wydano 61 754,04 zł na 658 dodatków.

Strukturę wykorzystania budżetu z przeznaczeniem na dodatki mieszkaniowe obrazuje tabela 17.

Tabela 17. Wykorzystanie budżetu z przeznaczeniem na dodatki mieszkaniowe

Lata	Liczba świadczeń	Kwota (w tys. zł)
2003	980	91,1
2004	974	85,3
2005	842	69,6
2006	753	69,8
2007	658	61,8

Opracowanie własne.

Świadczeniobiorcami są od lat te same rodziny, których dochody są niewystarczające na utrzymanie mieszkania. Według danych zawartych w tabeli widać, że z tej formy pomocy finansowej rodzinom korzysta coraz mniej osób. Jest to wynikiem poprawy sytuacji dochodowej rodzin oraz zmniejszonego zainteresowania korzystaniem z tego typu wsparcia.

b) System opieki zdrowotnej

W dziedzinie ochrony zdrowia funkcjonują trzy Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „MEDYK”,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Przychodnia Rodzinna”,
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rozogach (gabinet stomatologiczny).

Zakłady te obsługują nie tylko mieszkańców samych Rozóg, ale także ludność okolicznych miejscowości leżących na terenie gminy (**razem 5036 pacjentów, 1209 środowisk**). Wyjątek

stanowi część mieszkańców sołectwa Łuka i Księży Lasek korzystających z usług medycznych świadczonych przez Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Lipowcu (gmina Szczytno).

Oprócz codziennych **świadczeń medycznych** do zadań Zakładów Opieki Zdrowotnej należy między innymi **profilaktyka i edukacja zdrowotna**. **Opieką pielęgniarską** objętych jest **1090 uczniów**. W miejscowych placówkach służby zdrowia dwa razy w tygodniu swoje usługi świadczy **specjalista ginekolog-położnik**. Inną specjalistyczną opiekę zdrowotną świadczą lekarze z placówek odległych od siedziby gminy od 30 do 80 km, a nawet do 180 km.

Bardzo ważnym problemem jest ochrona zdrowia rolników i domowników pracujących w gospodarstwach rolnych, jako, że gmina Rozogi jest gminą typowo rolniczą.

Zdarzeniami najczęściej powodującymi wypadki są:

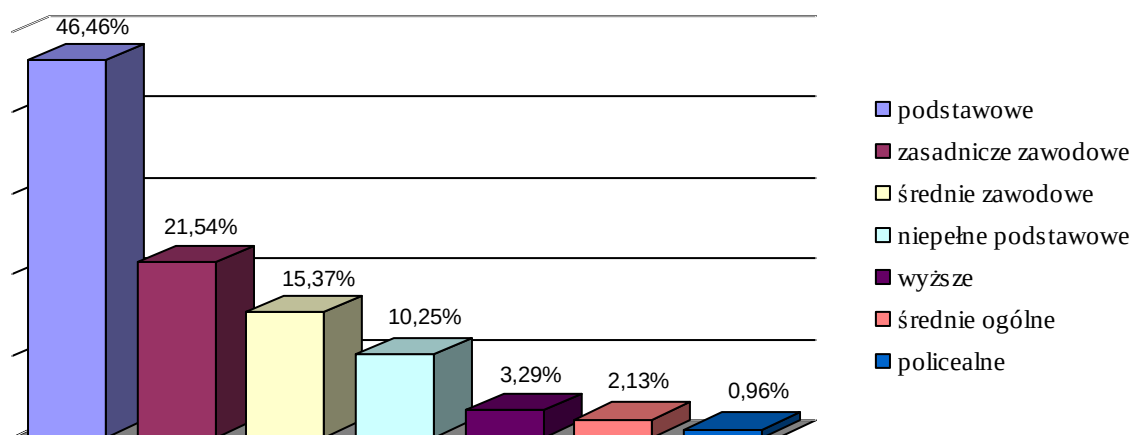
- upadek osób,
- uderzenie, przygniecenie, pogryzienie przez zwierzęta,
- zetknięcie się z ostrymi narzędziami rolniczymi lub innymi ostrymi przedmiotami,
- upadek przedmiotów,
- inne zdarzenia.

W 2007 r. na terenie naszej gminy zdarzyło się **10 wypadków** podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem działalności rolniczej (w 2005 r. zanotowano 15 wypadków, zaś w 2006 r. - 7). Według Placówki Terenowej w Myszyńcu – Oddział Regionalny KRUS w Ostrołęce w ostatnich latach nie zauważa się tendencji wzrostowej wypadków przy pracy rolniczej. W tej sytuacji ważną i celową sprawą staje się zwrócenie rolnikom uwagi na zagrożenia w gospodarstwach rolnych i podkreślenie wagi problemów związanych z ochroną ich życia i zdrowia.

c) Edukacja i opieka nad dzieckiem

Poziom wykształcenia mieszkańców gminy nie jest wysoki, co obrazuje poniższy rysunek.

Rysunek 16. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Rozogi

Opracowanie własne na podstawie: Podstawowe informacje ze spisów powszechnych. Gmina wiejska Rozogi. Olsztyn, Urząd Statystyczny w Olsztynie 2003 s. 94.

Ostatnio zauważono, że młodzież coraz częściej podejmuje naukę w szkołach średnich i kontynuuje naukę na studiach wyższych. Wynika to z tego, że ludzie młodzi mają świadomość, że aby zaistnieć na rynku pracy i nie zasilać szeregu osób bezrobotnych, muszą inwestować w siebie, swoje wykształcenie i swoją przyszłość.

Gmina dysponuje stosunkowo dobrze rozwiniętą siecią placówek oświatowo-wychowawczych. Poniższe tabele obrazują strukturę szkół podstawowych, gimnazjum i ponadgimnazjalnych w gminie.

Tabela 18. Sieć placówek oświatowych w gminie (stan na rok szkolny 2007/2008).

Placówki	Liczba
Przedszkola	2
Szkoły Podstawowe	4
Gimnazjum (Oddziały Gimnazjum znajdują się w Dąbrowach, Klonie i Rozogach)	1
Szkoły ponadgimnazjalne, w tym:	
- Liceum Ogólnokształcące w Rozogach	1
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa	1
- Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Absolwentów Szkół Zawodowych	1
- Liceum Profilowane	1

Opracowanie własne.

Tabela 19. Struktura szkół w gminie Rozogi.

Nazwa szkoły	liczba dzieci/uczniów		Liczba etatów (stan na rok szkolny 2007/2008)
	2005	2007	
Przedszkola	105	99	6,05
Szkoły Podstawowe:			
Szkoła Podstawowa w Rozogach	236	215	18
Szkoła Podstawowa w Dąbrowach	128	117	9,11
Szkoła Podstawowa w Klonie	143	118	10
Szkoła Podstawowa w Farynach	64	60	7,77
Gimnazjum	338	306	20,56
Zespół Szkół w Rozogach obejmujący:			16,1

• Liceum Ogólnokształcące • Zasadnicza Szkoła Zawodowa • Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Absolwentów Szkół Zawodowych • Liceum Profilowane	159	173	
	168	88	

Opracowanie ZOEASiP.

W tabeli 19 zestawiono dane z 2005 i 2007 roku. Z ich analizy wynika, że **liczba uczniów ulega zmniejszeniu**. Spadek ten dotyczy ilości uczniów we wszystkich rodzajach szkół. Wynika on przede wszystkim ze spadku przyrostu naturalnego. Jeśli chodzi o młodzież uczęszczającą do szkół ponadgimnazjalnych ich liczba kształtuje się w roku 2005 – 327 uczniów, w 2007 – 261, zauważa się jedynie większe zainteresowanie uczniów chęcią kontynuowania nauki w liceum ogólnokształcącym.

W szkołach funkcjonują świetlice szkolne:

- w Szkole Podstawowej w Klonie – 146,6 m²,
- w Gimnazjum w Rozogach o powierzchni – 56,2 m²
- w Szkole Podstawowej w Rozogach i Dąbrowach rolę świetlic spełniają biblioteki szkolne.

Świetlice te zapewniają młodzieży nie tylko opiekę, ale stwarzają również warunki do przejawiania różnorodnej aktywności, w tym także aktywności artystycznej, politechnicznej, zabawowej, czyli zapewnienia różnorodnych potrzeb ucznia w sytuacjach pozalekcyjnych.

Tabela 20. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży

Nazwa działania	Opis	Organizator	Liczba uczęszczających dzieci
Koła zainteresowań	Koło przyrodnicze (ekologiczne)	SP Faryny, SP Dąbrowy, SP Rozogi, Gimnazjum	69
	Koło polonistyczne	SP Faryny, SP Klon, SP Dąbrowy, SP Rozogi	94
	Koło matematyczne	SP Faryny, SP Klon, SP Dąbrowy, SP Rozogi	63
	Koło artystyczne	SP Faryny, SP Rozogi	30
	Koło plastyczne	SP Klon	10

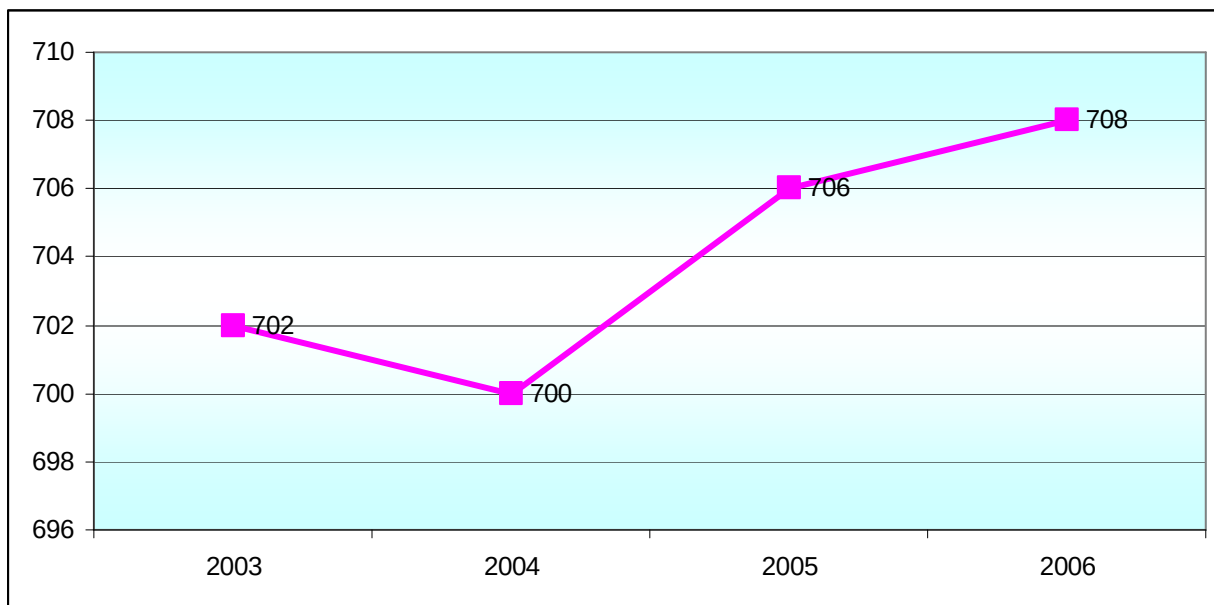
	Koło historyczne	SP Rozogi	20
	Koło sportowe	SP Klon, SP Dąbrowy, SP Rozogi	132
	Koło regionalne	SP Dąbrowy	15
Zajęcia pozalekcyjne	Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze	SP Faryny, SP Klon, SP Dąbrowy, Gimnazjum	85
	Zajęcia przyrodnicze – ekozespół	SP Faryny, SP Klon	66
	Zajęcia sportowe	SP Faryny, ZS Rozogi	57
	Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne	SP Dąbrowy	4
	Zajęcia plastyczne	Gimnazjum	10
	Piłka ręczna	Gimnazjum	41
	Indiaka	Gimnazjum	13
Inne zajęcia rozwijające zainteresowania	Taniec towarzyski	Gimnazjum	25
	Zajęcia przygotowujące do konkursów recytatorskich	Gimnazjum	10
	Tworzenie tekstów do projektu etwinning	Gimnazjum	11
	Inwestowanie - gra „Z klasy do kasy”	Gimnazjum	23
Zajęcia w ramach realizacji programów	„Trzymaj formę”	Gimnazjum	10
	„Ratowniczek”	SP Dąbrowy	9
	„Super wiewiórka”	SP Dąbrowy	11
Zespół regionalny „Burstynki”	Śpiew i taniec regionalny	SP Klon	22
RAZEM:			830

Opracowanie własne – dane szkół.

d) System opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi

Osoby starsze, samotne i niepełnosprawne potrzebują więcej wsparcia ze strony społeczeństwa, aby osiągnąć takie same lub zbliżone warunki życia jak inni. To wsparcie powinno być traktowane nie tylko jako przywilej, ale jako przysługujące prawo. Prognozy przewidują, że w 2010 r. będzie w Polsce około 5 mln osób powyżej 65 roku życia, stanowiących niemal 13% całej populacji. W gminie Rozogi udział ludzi starszych względem ogółu ludności kształtuje się **powyżej 11%**.

Rysunek 17. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Rozogi

Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Powyższe zagadnienie rodzi potrzebę rozbudowy usług socjalnych i zwiększenie zasobu usług opiekuńczych w środowisku jak również korzystania w większym stopniu z usług instytucjonalnych. Obecnie na terenie gminy **proces starzenia się społeczeństwa nie stanowi problemu**. Zwykle osoby starsze zamieszkują w otoczeniu najbliższej rodziny (rodziny wielopokoleniowe), gdzie mają zapewnioną opiekę i pomoc w codziennym funkcjonowaniu. Z **usług opiekuńczych** średnio w roku korzysta **7 osób** oraz **2 osoby z usług instytucjonalnych całodobowych**. Jednak z rozeznania środowiska wynika, że za kilka lat potrzeby w tym zakresie mogą zwiększyć się kilkakrotnie zarówno w zakresie usług opiekuńczych jak i specjalistycznych.

Od 2007 roku zauważono wzrost zainteresowania możliwością skorzystania ze specjalistycznych usług opiekuńczych dziennych w ramach **środowiskowego domu samopomocy** (ŚDS). Obecnie z usług pobliskiego ŚDS w Szczytnie Oddział w Piasutnie **korzysta ponad 20 osób** z terenu naszej gminy. Uczestnictwo w ŚDS częściowo odciąża rodziny osoby starszej i wpływa pozytywnie na funkcjonowanie tych osób w środowisku.

Na terenie gminy **niepełnosprawność stanowi dosyć istotny problem**. Szacuje się, że ilość osób legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o stopniu niepełnosprawności wynosi **183 osoby** (świadczeniobiorcy GOPS). Liczba ta jest w rzeczywistości większa, ponieważ osoby posiadające orzeczenie o niepełnosprawności, które nie posiadają uprawnień do otrzymywania świadczeń z pomocy społecznej nie są ewidencjonowani w ośrodku pomocy społecznej. Gmina nie posiada również informacji na temat ilości wydanych orzeczeń o niepełnosprawności przez ZUS i KRUS, na podstawie których osoby je posiadające otrzymują

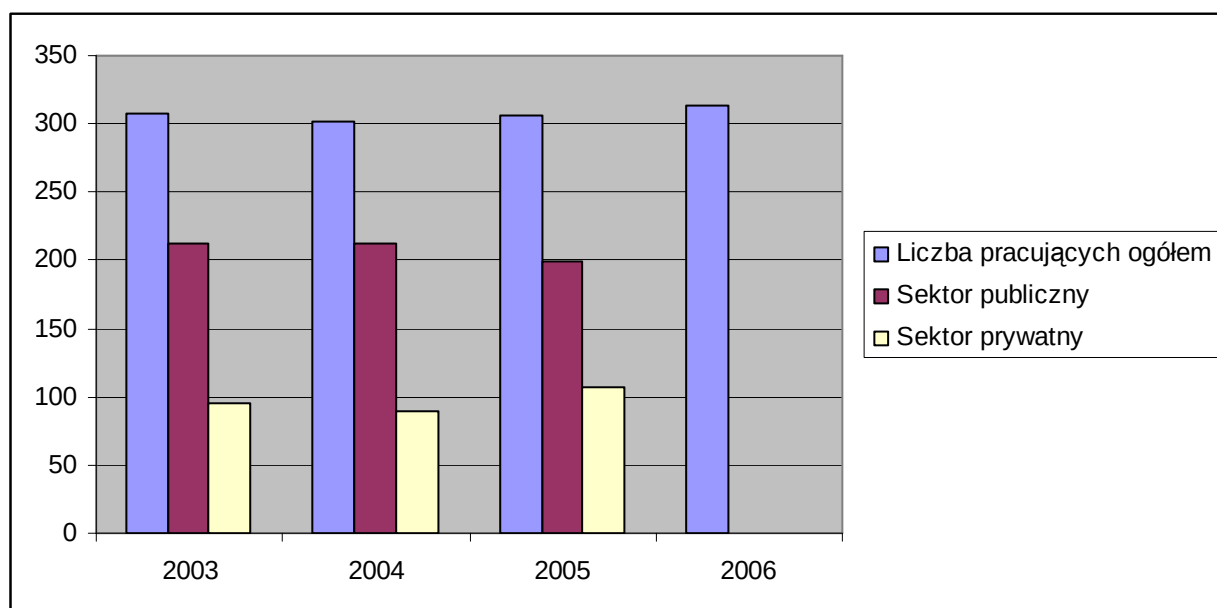
wyłącznie świadczenia z systemu ubezpieczeń społecznych.

Na terenie gminy **niepełnosprawnych dzieci** w wieku szkolnym jest **55**. Uczęszczają one do szkół podstawowych i gimnazjum na terenie gminy, w tym **12 niepełnosprawnych dzieci** uczęszcza **do szkół specjalnych**.

e) Rynek pracy i zatrudnienie

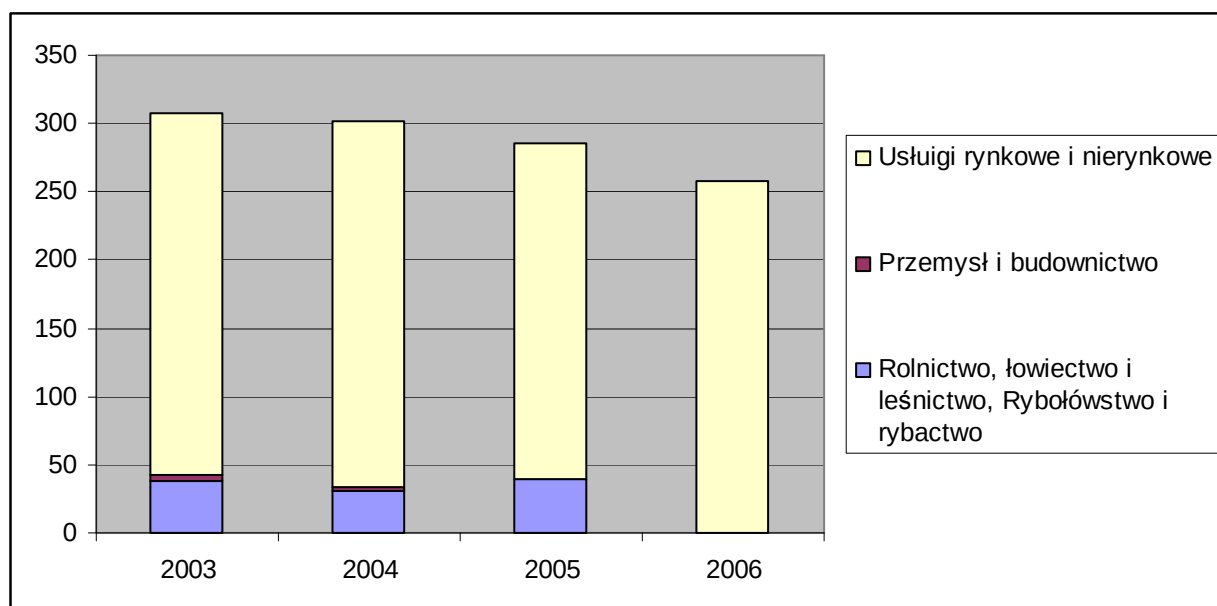
Z uwagi na typowo rolniczy charakter gminy, znaczny procent jej mieszkańców związany jest z dwiema dziedzinami gospodarki: rolnictwem i leśnictwem. Na typowo wiejskich terenach podstawowym źródłem utrzymania jest praca we własnych indywidualnych gospodarstwach rolnych. Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie gminy Rozogi ludność zatrudniona w sektorach gospodarki narodowej, poza rolnictwem, wynosi ogółem 313 osób, w tym mężczyźni stanowią 105 zatrudnionych, zaś kobiety – 208. Natomiast według Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2002 roku, ilość osób powyżej 15-go roku życia pracujących w gospodarstwach rolnych wynosi ogółem 1100 osób, z czego 652 osoby to mężczyźni, a 448 osób to kobiety. Jednak warto dodatkowo zwrócić uwagę na to, że część siły roboczej, jaka pracuje w gospodarstwach rolnych stanowi bezrobocie ukryte. Wynika to z tego, że występuje nieadekwatność areалу gospodarstw rolnych w stosunku do liczby pracujących w nich ludzi.

Rysunek 18. Liczba pracujących wg sektorów

Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rysunek 19. Liczba osób pracujących wg branży

Opracowanie własne na podstawie danych GUS. Rok 2006 zawiera dane tylko o pracujących w usługach.

Na podstawie danych GUS liczba zatrudnionych w gospodarce rynkowej nieznacznie wzrasta. Głównie zatrudnieni pracują w sektorze publicznym oraz w branży usług rynkowych i nierynkowych. Drugą co do wielkości grupę pracujących stanowią zatrudnieni w rolnictwie, najmniejszą stanowią pracujący w budownictwie i przemyśle. Zauważa się **wzrost zatrudnienia w sektorze prywatnym oraz spadek zatrudnienia w sektorze publicznym**.

Bezrobocie w ujęciu podmiotowym rozpatrywane jest od strony osób dotkniętych tym problemem i oznacza stan bezczynności zawodowej osób zdolnych do pracy i zgłaszających gotowość do jej podjęcia, dla których podstawą egzystencji są dochody z pracy. To określenie zawiera odniesienie do społecznych aspektów bezrobocia i wskazuje, że jest ono również kwestią społeczną.

Skutki ekonomiczne i społeczne bezrobocia (zwłaszcza długotrwałego) to:

- pogorszenie sytuacji materialnej aż do ubóstwa włącznie,
- pogorszenie stanu zdrowia,
- pogorszenie relacji między członkami rodziny,
- obniżenie umiejętności funkcjonowania w zorganizowanych formach życia społeczno-gospodarczego (brak wiary we własne siły, obniżenie samooceny, zanik gotowości i chęci do pracy),
- wzrost zachowań patologicznych (przestępczość, agresja, alkoholizm).

Poziom bezrobocie jest bardzo ważnym problemem społecznym i gospodarczym gminy. W powiecie stopa bezrobocia na dzień 31.12.2007 r. wynosiła 23,5% (w województwie – 19,6%, w

kraju – 11,7%). Liczba bezrobotnych z terenu gminy Rozogi stanowi 8,6% ogółu bezrobotnych w powiecie. Natężenie bezrobocia w gminie Rozogi na dzień 31.12.2007 r. wyniosło 13,15% (iloraz liczby bezrobotnych i osób w wieku produkcyjnym).

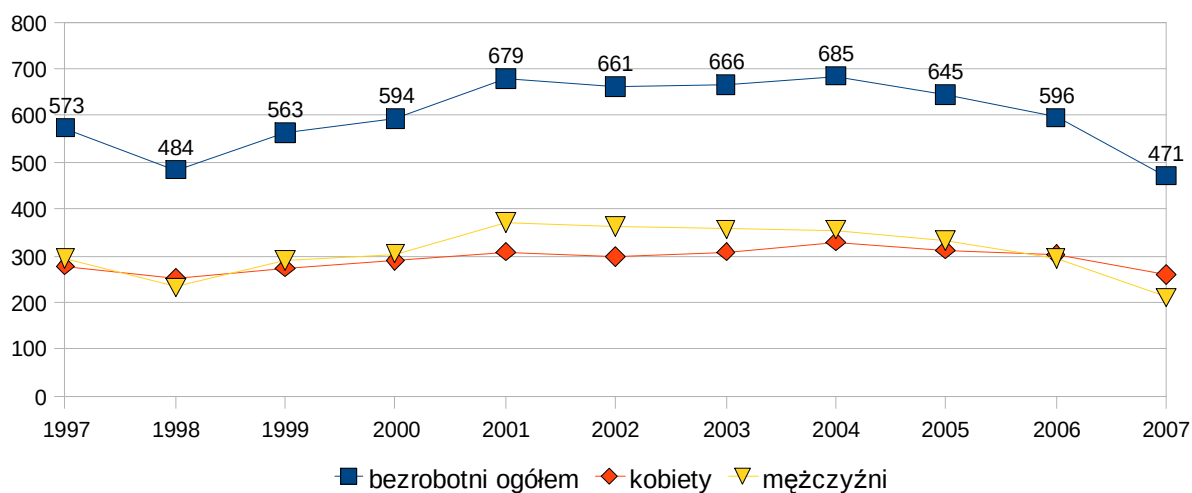
Tabela 21. Bezrobotni zarejestrowani.

Rok	Liczba ludności	Zarejestrowani bezrobotni ogółem	% w stosunku do liczby mieszkańców	w tym kobiety	
				ogółem	% ogólnej liczby bezrobotnych
2003	6015	666	11,0	309	46,4
2004	5991	685	11,4	330	48,2
2005	6032	645	10,7	313	48,5
2006	6028	596	9,9	302	50,7
2007	6027	471	7,8	260	55,2

Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Szczytnie.

Poniżej na rysunku 20 przedstawiono za pomocą wykresu liniowego liczbę osób bezrobotnych z terenu gminy Rozogi dodatkowo obrazujący tendencje tego zjawiska.

Rysunek 20. Tendencje bezrobocia

Opracowanie własne na podstawie danych z PUP w Szczytnie.

Jak przedstawia powyższy rysunek w ostatnich 3 latach zauważono spadek bezrobocia, a jego poziom kształtuje się najniżej w ciągu ostatnich 10 lat. Ten widoczny spadek bezrobocia wywołany jest polepszeniem się sytuacji na rynku pracy w Polsce a przede wszystkim migracją zawodową do dużych miast i do zachodnich krajów Unii Europejskiej. Zjawisko to zostało opisane w podrozdziale 2.1 Strategii.

Najwyższy poziom bezrobocia w gminie przypadł w latach 2001-2004 kształtując się na poziomie 661-685 osób.

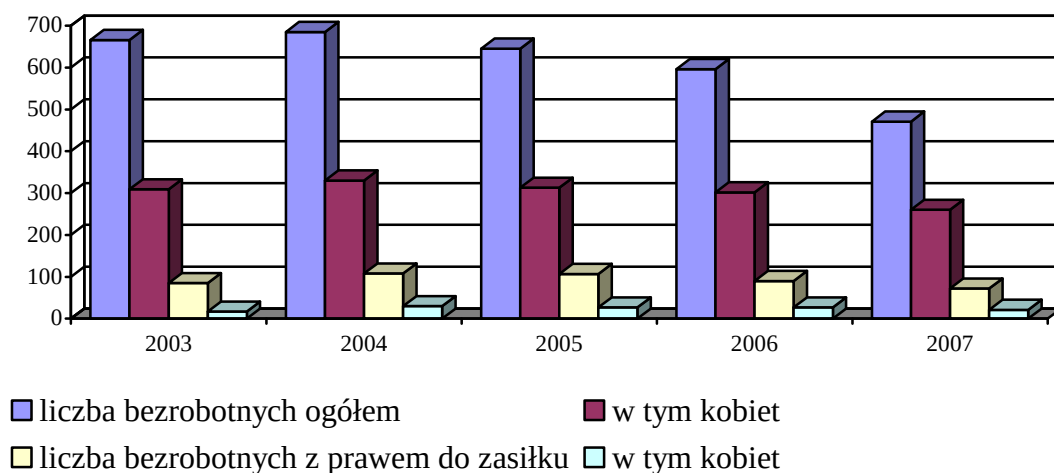
Tabela 22. Bezrobotni w gminie z prawem do zasiłku.

Rok	Bezrobotni z prawem do zasiłku	w tym kobiety	% w stosunku do ogółu zarejestrowanych
2003	85	17	12,8
2004	108	30	15,8
2005	107	27	16,6
2006	90	27	15,1
2007	72	21	15,3

Opracowanie własne na podstawie danych PUP w Szczytnie.

W latach 2003 – 2007 w gminie Rozogi liczba zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła odpowiednio 666 osób w 2003 r. co stanowi 11% ludności, 685 osób w 2004 r. – nieco powyżej 11%, w 2005 r. 10,7% zamieszkałej ludności tj. 645 osób, w 2006 r. – 596 osób co stanowi 9,9% ludności, zaś w 2007 r. liczba bezrobotnych spadła do 471 osób co stanowi 7,8% z ogółu ludności zamieszkującej gminę. Wielkości te nie określają stopy bezrobocia, mają jedynie charakter informacyjny. Spośród zarejestrowanych bezrobotnych mniej niż połowę stanowią kobiety (46,9% w 2003 r., 48,2% w 2004 r., 48,5% w 2005 r., 50,7% w 2006 r. i 55,2% w 2007 r.).

Rysunek 21. Zestawienie liczby osób bezrobotnych ogółem oraz bezrobotnych z prawem do zasiłku z uwzględnieniem ilości kobiet.

Opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę bezrobotnych z prawem do zasiłku, procentowy udział kobiet jest niski i wynosi:

- 2003 r. – 20%,
- 2004 r. – 27,8%,
- 2005 r. – 25,2%,
- 2006 r. – 30,0%,
- 2007 r. – 29,2%.

Niepokojącym zjawiskiem jest stosunkowo niski procentowy udział bezrobotnych z prawem do zasiłku w porównaniu z ogólną liczbą zarejestrowanych, choć zauważa się w okresie trzech lat tendencję wzrostową. W 2003 r. 12,8% spośród zarejestrowanych bezrobotnych otrzymywało zasiłek, w 2004 r. ta liczba wzrosła do 15,8%, w 2005 r. 16,6 %, w 2006 r. – 15,1%, w 2007 r. – 15,3% bezrobotnych było z prawem do zasiłku.

W 2007 r. (w nawiasie podano dla porównania dane z 2005 roku) 230 (258) bezrobotnych zostało objętych usługami rynku pracy jak: szkolenia – 36 (35) osób, indywidualne i grupowe poradnictwo zawodowe – 193 (157) osób, informacje zawodowe – 0 (65) osób, uczestnicy klubów pracy – 1 (1) osoba. W tymże roku 107 (83) osoby objęte były instrumentami rynku pracy jak: prace interwencyjne – 29 (33) osoby, staże – 5 (20) osób, stypendium z tytułu nauki – 2 (4) osoby, przygotowanie zawodowe – 50 (21) osób, środki na podjęcie działalności gospodarczej – 3 (3) osoby, doposażenie stanowiska pracy – 4 (2) osoby oraz prace społecznie użyteczne – 14.

Tabela 23. Liczba osób bezrobotnych z gminy Rozogi korzystających z instrumentów i usług rynku pracy

Usługi/instrumenty rynku pracy	Rok		Tendencja
	2005	2007	
Szkolenia	35	36	+1
Poradnictwo zawodowe indywidualne i grupowe	157	193	+36
Informacje zawodowe	65	0	-65
Klub Pracy	1	1	0
Prace interwencyjne	33	29	-4
Stáže	20	5	-15
Stypendium z tytułu nauki	4	2	-2
Przygotowanie zawodowe	21	50	+39
Środki na podjęcie działalności gospodarczej	3	3	0

Doposażenie stanowiska pracy	4	2	+2
Prace społecznie użyteczne	0	14	+14
Razem:	343	335	-8

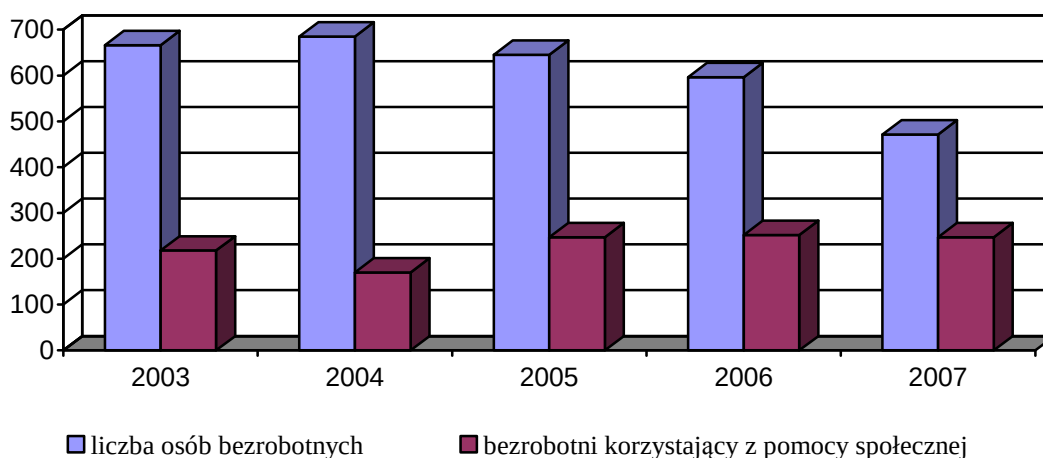
Opracowanie własne.

Tabela 24. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej.

Rok	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Liczba rodzin bezrobotnych, którym przyznano świadczenia	%
2003	666	218	32,7
2004	685	170	24,8
2005	645	247	38,3
2006	596	252	42,3
2007	471	247	52,4

Opracowanie własne GOPS.

Rysunek 22. Udział osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej

Opracowanie własne.

Wielu bezrobotnych z terenu gminy Rozogi korzysta z pomocy społecznej. W 2003 r. świadczenia pieniężne przyznane były dla 32,7% zarejestrowanych bezrobotnych, w 2004 r. obserwuje się dynamikę spadkową – tylko co czwarty bezrobotny objęty był pomocą, w 2005 r. liczba bezrobotnych korzystających z pomocy wzrosła do 38,3%, w 2006 r. wyniosła 42,3%, zaś w 2007 r. wzrosła do 52,4%.

f) Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne

Na terenie gminy nie stwierdza się wysokiego poziomu przestępczości. Działania prewencyjne oraz zmierzające do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego prowadzi Posterunek Policji w Rozogach.

Nad bezpieczeństwem przeciwpożarowym czuwają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach Rozogi, Klon, Dąbrowy, Faryny i Wilamowo, które dodatkowo jako organizacje społeczne włączają się w działania na rzecz społeczności lokalnych.

Problemy wychowawcze z dziećmi wynikają głównie z braku należytej opieki i nadzoru ze strony rodziców nad dziećmi. Przypadki te pojawiają się przede wszystkim w rodzinach, w których stwierdza się problemy alkoholowe. Problemy wychowawcze przejawiają się głównie w problemach w nauce, kontaktem z papierosami i alkoholem oraz wulgarnym sposobem wyrażania się oraz nieliczne konflikty z prawem wśród uczniów gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych. Według informacji uzyskanych ze szkół najczęściej występujące **problemy z dziećmi to problemy w nauce** (zidentyfikowano ten problem u **123 uczniów** ze szkół na terenie gminy).

W ramach przeprowadzonych ankiet wśród uczniów gimnazjum stwierdzono **występowanie agresji i przemocy wśród młodzieży**. Najczęstszymi występującymi przejawami przemocy stosowanej wśród uczniów względem rówieśników są: przezywanie, wyśmiewanie, bicie i kopanie, obgadywanie, grożenie i zastraszanie, izolowanie w klasie lub innych pomieszczeniach, okradanie. Najczęściej przemoc stosują uczniowie klas pierwszych gimnazjum. Szkoły na bieżąco starają się rozwiązywać problemy pojawiającej się przemocy w szkołach oraz stosują różnego rodzaju środki zapobiegawcze, między innymi takie jak: rozmowy z rodzicami i uczniami, pogadanki z wychowawcami, policjantami na temat agresji, zajęcia integracyjne lub podejmuje się **współpracę z kuratorem sądowym lub Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną**

Według informacji otrzymanej z Sądu Rejonowego w Szczytnie **opieką/nadzorem kuratora** objętych jest **79 dzieci do 18 roku życia** zamieszkujących na terenie gminy Rozogi.

Kwestią rozwiązywania problemów alkoholowych zajmuje się Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działająca od lutego 1997 r. Realizuje ona Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który jest przyjmowany corocznie uchwałą Rady Gminy.

Alkohol jest przyczyną wielu różnorodnych problemów społecznych i zdrowotnych. Problemy społeczne spowodowane alkoholem mogą dotyczyć:

- pijącej jednostki (bezrobocie, zaburzenia rozwoju psychofizycznego i kariery edukacyjnej nastolatków),

- życia rodzinnego (demoralizacja, przemoc, rozkład rodziny, zaburzenia emocjonalne, psychosomatyczne u dzieci),
- zaburzenia psychofizycznego rozwoju pijącej młodzieży.

Na podstawie danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rozogach na terenie gminy szacunkowa liczba osób z problemem alkoholowym wynosi:

- liczba osób uzależnionych od alkoholu – 62,
- dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice) – 262,
- dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików – 98,
- osoby pijące szkodliwie – 32,
- ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym – 18.

Ze środków budżetu gminy Rozogi na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wydatkowane kwoty przeznaczono głównie na:

- realizację programów i spektakli profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w zakresie uzależnień od alkoholu i narkotyków, oraz zagrożenia zarażeniem wirusem HIV połączonych z pokazem udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej,
- prowadzenie zajęć świetlicowych w świetlicach środowiskowych w Rozogach i Dąbrowach,
- dofinansowanie działalności świetlic środowiskowych,
- organizację festynu trzeźwości,
- organizację festynów wiejskich,
- zakup nagród na konkursy i imprezy promujące trzeźwy styl życia,
- zakup ulotek i broszur dotyczących uzależnień,
- udział w szkoleniach,
- wydanie opinii lekarskiej przez lekarza biegłego i psychologa w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- doposażenie placów zabaw dla dzieci przy świetlicy działającej przy GOK oraz w innych miejscowościach gminy (Kowalik, Spaliny Wielkie, Dąbrowy, Klon, Występ).

Innym, ważnym problemem, poddanym analizie badawczej była kwestia orientacji

badanych w zakresie dostępności różnorodnych form pomocy osobom uzależnionym od alkoholu. Z doświadczeń w gminie wynika, że jednym z decydujących czynników wpływających na decyzję o zwróceniu się o pomoc, jest przekonanie, że może ona być skuteczna.

Tabela 25. Działania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych.

Rodzaj działań	2003	2004	2005	2006	2007
Przeprowadzone programy i spektakle profilaktyczne wśród dzieci i młodzieży	8	10	5	9	14
Rozmowy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi	32	31	38	52	39
Zlecenie badań w przedmiocie uzależnienia od alkoholu	10	16	8	13	14
Skierowane wnioski do Sądu Rejonowego o orzeczenie obowiązku leczenia odwykowego	7	13	6	10	9
Pomoc dla rodzin udzielona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	46	48	51	60	63
Interwencje domowe przeprowadzone przez Posterunek Policji	120	120	172	153	116
Prowadzenie przez Posterunek Policji Niebieskich Kart w rodzinach zagrożonych przemocą	19	11	18	23	30

Opracowanie GKRPA.

Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz szereg akcji przeciwko przemocy w rodzinie spowodowało, że coraz więcej rodzin z problemem alkoholowym oraz występowaniem przemocy ujawnia się, szuka pomocy, zgłasza problem. Poprzez większą świadomość społeczną ofiary przemocy oraz osoby współuzależnione od alkoholu podejmują działania, mające na celu wyjście z trudnej sytuacji rodzinnej. Dlatego też zauważa się wzrost zgłoszeń o przypadkach stosowania przemocy w rodzinie i tym samym rośnie ilość prowadzonych przez Posterunek Policji Niebieskich Kart. Jest to jednak zjawisko pozytywne, z uwagi na wzrost świadomości społecznej osób i rodzin zagrożonych przemocą.

Większość działań profilaktycznych, korekcyjnych i terapeutycznych związanych z rozwiązywaniem problemów alkoholowych odgrywa istotną rolę także w rozwiązywaniu problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego. Istnieje wiele przykładów świadczących, iż terapia uzależnienia wspomagana samopomocową działalnością klubu abstynenta i grup AA, Al.-anon wywołuje pozytywne zmiany związane z przezwyciężeniem bezrobocia, ubóstwa i innych problemów tych osób i ich rodzin.

Na terenie gminy nie funkcjonują grupy terapeutyczne, ale osoby potrzebujące tej formy pomocy korzystają z grup istniejących przy Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i

Współuzależnienia w Szczytnie, zaś GKRPA wspiera osoby będące w trudnej sytuacji materialnej poprzez zwrot kosztów przejazdów na terapie oraz udziela pomocy organizacyjnej. W 2007 r. sfinansowano dla 12 osób koszty przejazdów (w 2006 r. dla 6 osób). Ponadto sfinansowano dla 3 osób zakup leku do dokonania domięśniowej implantacji Disulfiramu tzw. „wszywki” oraz sfinansowano zabieg chirurgiczny.

Z ankiet przeprowadzonych wśród młodzieży wynika, że problem narkomanii nie występuje. Jednak placówki oświatowe, Posterunek Policji, GKRPA i parafie podejmują profilaktykę wśród młodzieży i rodziców poprzez działania takie jak: pogadanki, spektakle.

2.4.2. Katalog zidentyfikowanych problemów społecznych w gminie zidentyfikowany i wybrany podczas warsztatów

Jednym ze źródeł informacji o problemach i potrzebach społecznych gminy była ankieta przeprowadzona wśród społeczności. Na podstawie jej wyników oraz innych danych, takich jak dane statystyczne, potrzeby zgłoszone podczas zebrań wiejskich i spotkań z lokalnymi liderami przeprowadzono dalsze prace z Zespołem Liderów.

Celem ankiety było zbadanie opinii mieszkańców gminy Rozogi na temat ich sytuacji, postrzegania problemów społecznych, potrzeb i relacji w gminie. Ankietyzacje przeprowadzono w miesiącach października i listopadzie 2007 r. Formularz ankiety został opracowany przez Zespół roboczy. Wzór ankiety stanowi załącznik nr 4, a wyniki zawiera załącznik 5.

Badaniu poddano 90 osób, co stanowi 2,5% mieszkańców w wieku 19-65 lat. Ankiety rozprawdzono poprzez pracowników socjalnych GOPS i Urzędu Gminy oraz za pomocą poczty i sołtysów.

Ankiety skierowano do różnych grup społecznych. Udział w niej brali podopieczni GOPS, kierownicy jednostek organizacyjnych gminy i ich pracownicy, a także radni, przedstawiciele instytucji lokalnych i ich pracownicy oraz pozostali lokalni liderzy.

Za pomocą ankiety zidentyfikowano takie **problemy społeczne** jak:

- bezrobocie,
- niezaradność życiowa,
- problemy wychowawcze z dziećmi,
- uzależnienia, ubóstwo,
- niepełnosprawność i długotrwałe choroby,
- wykluczenie społeczne

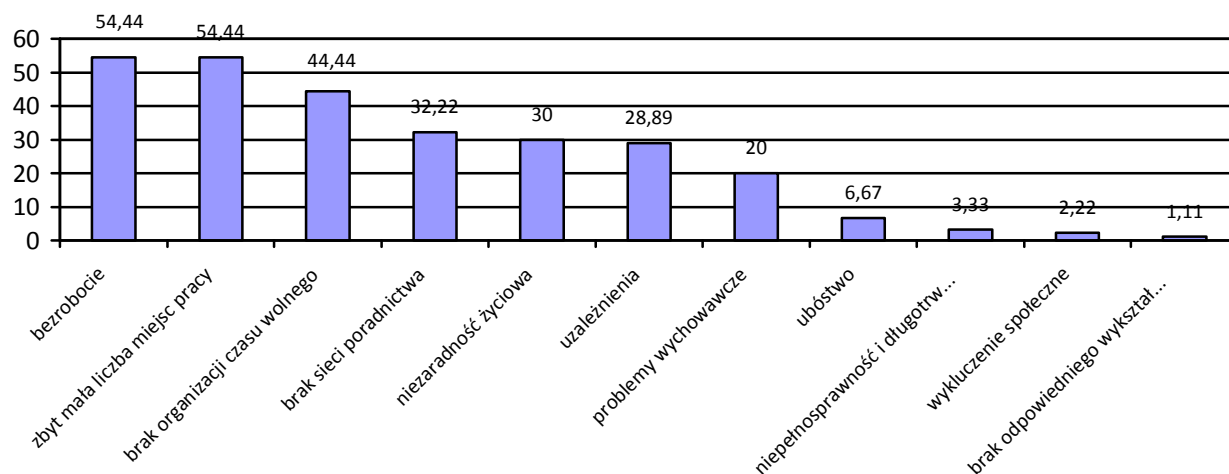
oraz wskazano na takie **deficyty społeczne** jak:

- zajęcia poszukiwania pracy,

- zajęcia rozwijające zainteresowania dla dzieci i młodzieży,
- zajęcia pozalekcyjne
- poradnictwo prawne, socjalne, psychologiczne, poradnictwo zawodowe,
- instytucje pomagające rozwiązywać problemy społeczne,
- utworzenie grup wsparcia i samopomocowych
- poprawę sytuacji zawodowej i życiowej poprzez udział w różnego rodzaju warsztatach i szkoleniach.

Według **76,67%** respondentów uważa, że bezrobocie jest poważnym problemem gminy, 7,78% uważa że nie jest to poważny problem, 15,55% nie ma zdania na ten temat. **41,11%** ankietowanych uważa, że jest to ubóstwo jest dużym (poważnym) problem, 23,33% uważa, że nie jest to problem, 35,56% nie ma zdania na ten temat. **56,67%** ankietowanych uważa, że uzależnienia są poważnym problemem gminy Rozogi, 14,44% nie widzi tego problemu, 2,89% nie ma zdania. Niezaradność życiowa mieszkańców gminy jest poważnym problemem gminy według **54,45%** ankietowanych, 13,33% nie widzi tego problemu, zaś 32,22% nie ma zdania. Wykluczenie społeczne, izolacja, utrudniony dostęp do korzystania z dóbr powszechnych zauważyło **36,67%** ankietowanych, 23,33% nie zauważyło tego problemu, zaś 40% nie ma zdania w tej kwestii.

Rysunek 23. Problemy i deficyty społeczne – wyniki ankiety

Podczas cyklu 13 spotkań wiejskich, obejmujących 15 sołectw udział wzięło 241 osób co stanowi 5,64% dorosłych mieszkańców gminy. Uczestnicy głównie przedstawili propozycje usług społecznych oraz wskazali na deficyty jakie występują w infrastrukturze społecznej gminy.

Tabela 26. Zestawienie dotyczące problemów społecznych

Problem	Wyniki ankiety			Liczba rodzin korzystających z pomocy (l. osób)	% rodzin objętych pomocą społeczną z powodu tego problemu (1506-100%)	Inne źródła informacji o problemie (2007)
	Pyt. 1. Problem społeczny wg danych z ankiety (% odpowiedzi)	Problem jest poważny	Pyt. 9. Korzystający z pomocy społecznej z tego powodu			
Bezrobocie	54,44	76,67 (pyt. 13)	44,44	247	16,40	Poziom bezrobocia 13,14% (471 os.) GOPS, PUP
Ubóstwo/bieda	6,67	41,11 (pyt. 14)	11,11	266	17,66	GOPS
Zła sytuacja finansowa	-	-	54,44	334 (1428)	33,00	GOPS
Uzależnienia	28,89	56,67 (pyt. 15)		63	4,18	Wnioski do sądu o leczenie odwykowe – 9, GKRPA, niebieskie karty – 30; interwencje domowe 116 (policja)
Niezaradność życiowa	30,00	54,45 (pyt. 16)	37,78	97	6,44	GOPS
Problemy wychowawcze z dziećmi	20,00					Frekwencja w szkole, przemoc - szkoły 79 dzieci nadzór kuratora sądowego
Wielodzietność			21,11	64	4,25	GOPS, ewidencja ludności Liczba rodzin wielodzietnych
Niepełnosprawność i długotrwałe choroby	3,33		13,33	75	4,98	GOPS, liczba osób niepełnosprawnych PCPR – komisja ds. Orzekania o niepełnosprawności
Wykluczenie społeczne, izolacja	2,22	36,67 (pyt. 17)				
Mała aktywność społeczna						3 organizacje pozarządowe frekwencja wyborcza poziom integracji społ. wg liderów 3,55 (skala 1-6)

Podczas warsztatów dotyczących wypracowania aktualizacji strategii ponownie zidentyfikowano najistotniejsze problemy społeczne jakie występują w gminie. Należą do nich:

bezrobocie, ubóstwo (zła sytuacja finansowa rodzin), problemy wychowawcze z dziećmi, samotność ludzi starszych i niepełnosprawnych.

Występowanie problemów potwierdziły również deficyty wskazane przez uczestników ankietyzacji i zebrań wiejskich, co pokazuje poniższa tabela.

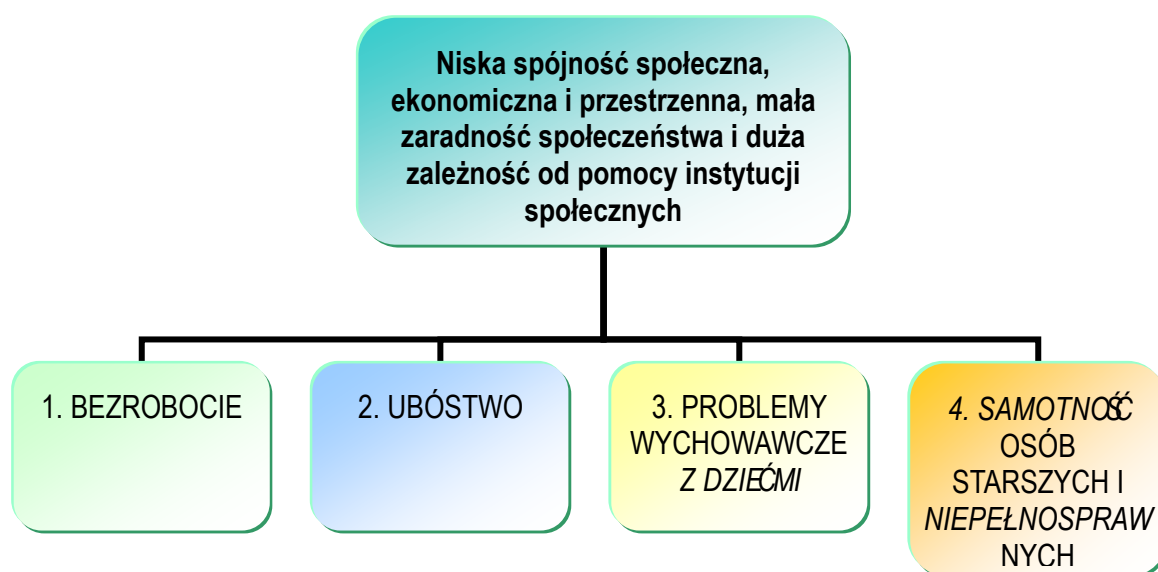
Tabela 27. Potrzeby społeczne zgłoszone podczas spotkań ze społecznością lokalną i wynikające z ankiety

Potrzeby społeczne/deficyty	Ankieta (90 os.) % osób	Zebrania wiejskie (241 os.) % osób	Powiązanie z problemem społecznym
Zajęcia z poszukiwania pracy	86,67	-	Bezrobocie, zła sytuacja finansowa, ubóstwo
Poradnictwo prawne, socjalne, psychologiczne, poradnictwo zawodowe	Prawne – 85,56; pedagogiczne – 92,22; zawodowe – 90	78,01	Bezrobocie, problemy wychowawcze z dziećmi, uzależnienia,
Ośrodek dziennego pobytu dla osób starszych	-	56,43	Niepełnosprawność i długotrwałe choroby, wykluczenie społeczne osób starszych
Zajęcia rozwijające zainteresowania dla różnych grup wiekowych	-	30,71	Wykluczenie społeczne, problemy wychowawcze z dziećmi, mała aktywność społeczna
Obiekty sportowe	-	8,71	Problemy wychowawcze z dziećmi,
Miejsca rekreacji i wypoczynku, np. place zabaw	-	63,49	Mała aktywność społeczna, zła sytuacja finansowa
Zajęcia rozwijające zainteresowania dzieci	98,89	40,66	Problemy wychowawcze z dziećmi
Imprezy integracyjne np. festyny, pikniki	-	21,58	Wykluczenie społeczne, mała aktywność społeczna
Utworzenie Klubów Seniora	-	29,46	Wykluczenie społeczne osób starszych
Zajęcia pozalekcyjne	98,89	-	Problemy wychowawcze z dziećmi
Korepetycje dla dzieci z ubogich rodzin	-	13,69	Problemy wychowawcze z dziećmi, ubóstwo, zła sytuacja finansowa
Wycieczki dla różnych grup wiekowych	-	6,22	Mała aktywność społeczna, zła sytuacja finansowa, ubóstwo
Instytucje pomagające rozwiązywać problemy społeczne	96,67	-	Niezaradność życiowa, uzależnienia, bezrobocie, problemy wychowawcze z dziećmi, wykluczenie społeczne

Utworzenie grup wsparcia i samopomocowych	87,78	-	Niezaradność życiowa, niepełnosprawność, uzależnienia
Poprawa sytuacji zawodowej i życiowej przez udział w warsztatach i szkoleniach	85,00	-	Wszystkie problemy

Na podstawie powyższych danych wskazano występowanie następujących problemów:

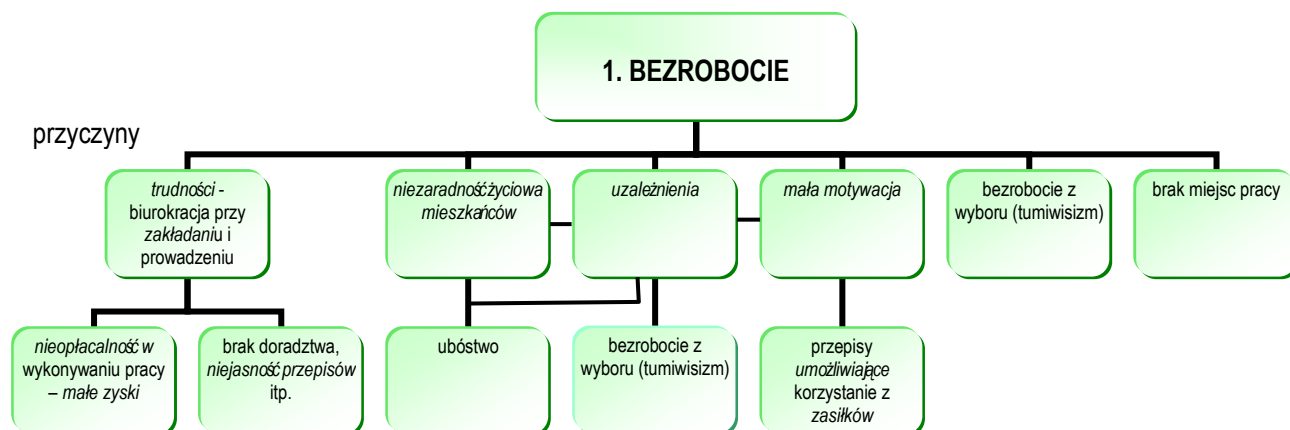
Rysunek 24. Hierarchia problemów

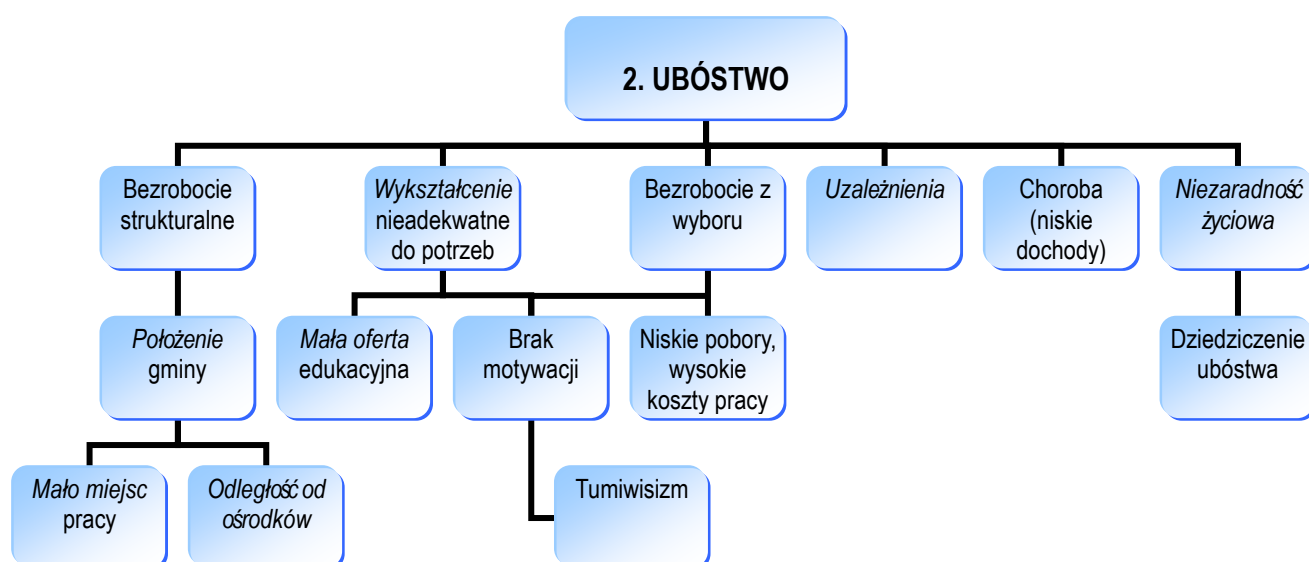
Za pomocą „drzew problemów” uczestnicy dokonali analizy tych problemów wskazując na przyczyny ich powstawania. Poniżej za pomocą schematów przedstawiono przygotowane warsztatowo „drzewa problemów” społecznych.

Na kolejnych rysunkach: 25, 26, 27 i 28 przedstawiono tzw. „drzewa problemów”, które zostały wypracowane podczas warsztatów dotyczących aktualizacji Strategii.

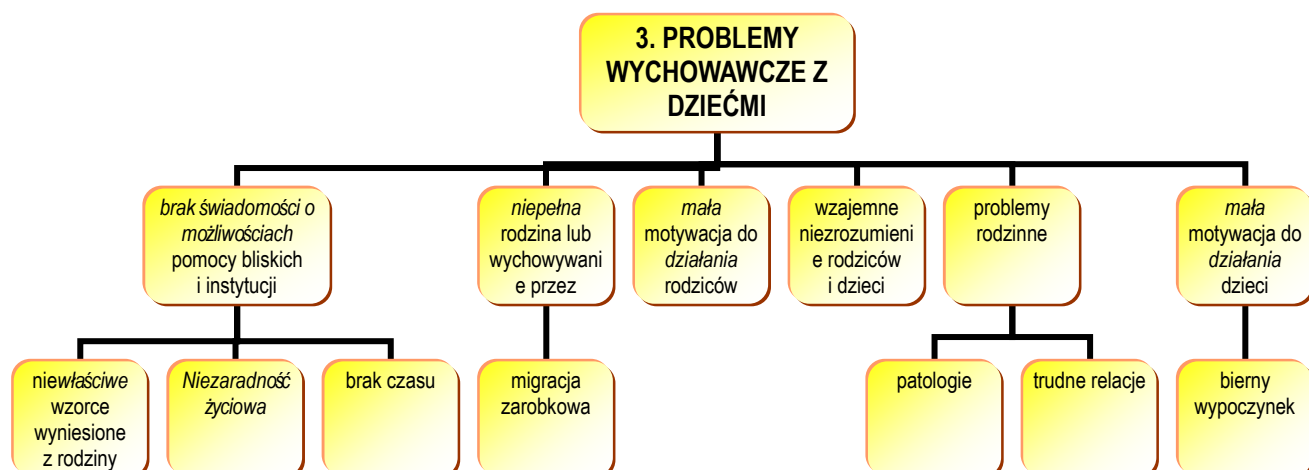
Rysunek 25. Bezrobocie

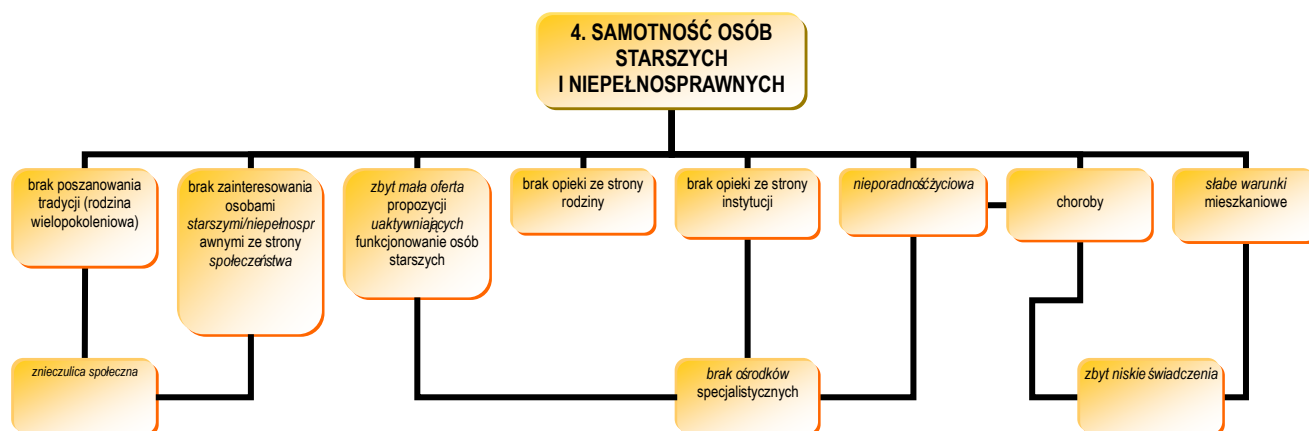
Rysunek 26. Ubóstwo

Rysunek 27. Problemy wychowawcze z dziećmi

Rysunek 28. Samotność osób starszych i niepełnosprawnych

2.5. Kapitał społeczny

2.5.1. Inwentaryzacja mocnych stron gminy (w zakresie spraw społecznych, w tym zasoby w postaci organizacji społecznych i zakresu współdziałania z nimi)

Aktywność społeczna działających na terenie gminy Rozogi organizacji formalnych i nieformalnych i jednostek organizacyjnych jest dosyć duża. Przejawia się nie tylko w działaniach statutowych, ale również w działaniach, które wykraczają poza nie i są przejawem zaangażowania i chęci podejmowania działań przynoszących korzyści dla społeczeństwa lokalnego. Jeszcze kilka lat temu aktywność ta była stosunkowo niska. Obecnie podejmowanych jest coraz więcej inicjatyw, które dodatkowo przyczyniają się do rozwoju organizacji społecznych i zwiększenia ich atrakcyjności oraz zwiększają zaufanie mieszkańców co do ich działalności. Organizacje te wchodzi w partnerstwa, pozyskują fundusze na realizację działań od podmiotów zewnętrznych, uczestniczą w konkursach, pozyskują sponsorów.

Najczęściej o środki finansowe ze źródeł zewnętrznych starają się stowarzyszenia, ośrodek kultury społecznej, gminna biblioteka publiczna oraz szkoły. One też odznaczają się wysoką aktywnością w działaniach na rzecz społeczności lokalnej.

Działania podjęte przez organizacje formalne i nieformalne działające na terenie gminy Rozogi z 3 ostatnich lat (tj. 2005-2007) zawiera tabela zbiorcza stanowiąca **załącznik 6** do Strategii.

2.5.2. Określenie poziomu integracji społecznej oraz pożądanego stanu w tym zakresie

Zaangażowanie społeczności w działania na rzecz integracji społecznej jest dosyć spore, zważywszy na to, że ludność przejawia zwykle niską aktywność społeczną. Ludzi aktywnie działających na terenie gminy jest 65 (załącznik 2 przedstawia listę tych osób według ich funkcji i terenu, na którym działają). W przeprowadzonych ankietach w sumie udział wzięło 266 osób, co stanowi 4,4% ogółu mieszkańców. Spotkania wiejskie cieszą się sporym zainteresowaniem wśród społeczności. Na zebrania przyszło 241 osób, co stanowi 4% ogółu mieszkańców gminy (5,64% ogółu pełnoletnich mieszkańców gminy). W kwestii zrzeszania się społeczności w grupy formalne i nieformalne działające na rzecz społeczności gmina nie może pochwalić się dużą liczbą organizacji i grup nieformalnych. Na terenie gminy zarejestrowane są **tylko 2 stowarzyszenia i 5 OSP z czego 1 to organizacja posiadająca status organizacji pożytku publicznego**. Grup nieformalnych jest więcej, a należą do nich Klub Seniora, Rozowskie Centrum Młodych, Koło Wolontariatu Caritas, Rady Rodziców działające przy szkołach, Rady Sołeckie. Podczas spotkania informacyjno-promocyjnego dotyczącego aktualizacji strategii udział wzięło 35 osób. Wszystkie przybyłe osoby podpisały deklarację uczestnictwa w warsztatach.

Podczas warsztatów dotyczących aktualizacji strategii udział brało 50 osób, które czynnie włączyły się w ten proces.

Tabela 28. Frekwencja liderów lokalnych w spotkaniach

	Spotkanie promocyjno-informacyjne	Warsztaty dot. aktualizacji strategii		
	18.04.2008	23.04.2008	12.05.2008	26.05.2008
Liczba osób uczestniczących	35	38	42	31
% uczestniczących w danym spotkaniu w stosunku do ogółu uczestniczących/zaproszonych	64	76	84	64

Lokalni liderzy oceniając poziom integracji społecznej najczęściej wskazywali stan na poziomie 3 i 4. Średnia oceny wyniosła 3,55.

Tabela 29. Poziom integracji społecznej

Wiązy pomiędzy mieszkańcami są luźne, społeczność charakteryzuje wysoki poziom obojętności społecznej	Mieszkańcy w małym stopniu identyfikują się ze społecznością i jej sprawami, brak zaangażowania społecznego mieszkańców	Występują słabe wiązy między mieszkańcami, występują nieliczne przejawy wzajemnej pomocy i wspólnych działań	Występują pozytywne wiązy pomiędzy mieszkańcami, podejmowane są wspólne działania w zakresie spraw społecznych	Występują liczne przejawy samopomocy, społeczność jest zintegrowana, mieszkańcy identyfikują się ze społecznością	Społeczność jest mocno zintegrowana, współdziała ze sobą, występują bardzo częste wspólne działania, mieszkańcy mocno identyfikują się ze społecznością
1	2	3	4	5	6
Odpowiedzi udzielone przez uczestników warsztatów (%)					
0	0	45,45	54,55	0	0
Poziom integracji społecznej obliczony jako średnia ocen 3,55					

Podczas oceny obecnego stanu integracji społecznej liderzy wskazali również pożądany stan w tej kwestii. Średnia oceny pożadanego poziomu integracji społecznej **wyniosła 4,91**.

Rozdział III

Kierunki rozwoju gminy

3.1. Wizja

Ustalenie wizji rozwoju, która będzie spełniała jak najlepiej oczekiwania społeczności gminy przebiegało kilkusetapowo. Warianty wizji rozwoju społecznego gminy Rozogi zostały wypracowane podczas warsztatów z liderami społeczności lokalnej. Powstałe w grupach opcje wizji zostały następnie przedstawione podczas sesji Rady Gminy oraz przekazane do szkół z prośbą o wybranie najbardziej pasującej i odzwierciedlającej gminę Rozogi wizję rozwoju. Młodzież przedstawiła również swoje propozycje, które wzięto pod uwagę przy konsultacjach dotyczących kształtu Strategii.

***Gmina Rozogi domem dla mnie i dla ciebie,
przyjazna ludziom i środowisku, otwarta na świat,
miejszem godnego życia człowieka i jego zrównoważonego
rozwoju, otwarta na inicjatywy społeczne,
będąca połączeniem innowacyjności i tradycji.***

Chcemy, aby gmina Rozogi do roku 2015 była gminą rolniczo-turystyczną i agroturystyczną z silnie rozwiniętym rolnictwem ekologicznym i wysoko zmechanizowanym. Gmina będzie zapewniała dobre warunki życia mieszkańcom dzięki zadbanemu otoczeniu, infrastrukturze przyjaznej mieszkańcom (drogi gminne i wewnętrzne, tereny rekreacyjne i wypoczynkowe, ścieżki rowerowe, rozwinięta opieka zdrowotna), rozwiniętej bazy rekreacyjnej, kulturowo-oświatowej i rehabilitacyjnej, służącej wszystkim pokoleniom mieszkańców oraz turystom i gościom.

Zasobami społeczności, które posłużą zrealizowaniu wizji są:

- kultura lokalna pogranicza kurpiowsko-mazurskiego, bogate tradycje regionalne, kultywowane poprzez obrzędy świąt kościelnych, narodowych i lokalnych, wydarzenia kulturalne i integracyjne

- zwiększająca się liczba osób wykształconych
- piękno natury nieskażonego środowiska i zabytków, które chcemy chronić.

Warunkiem wdrożenia wizji jest rozwój społeczności zarówno w zakresie integracji, wykształcenia, jak i liczebności (np. zmniejszenie migracji, zwiększenie przyrostu naturalnego, osiedlanie się nowych mieszkańców).

Wizja rozwoju społecznego gminy Rozogi jest spójna z założeniami Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego, która zakłada zrównoważany rozwój społeczny i gospodarczy z wykorzystaniem naturalnego potencjału społecznego i przyrodniczego gminy. Zakłada aktywizację gospodarczą, społeczną oraz poprawę warunków życia mieszkańców gminy.

3.2. Cele

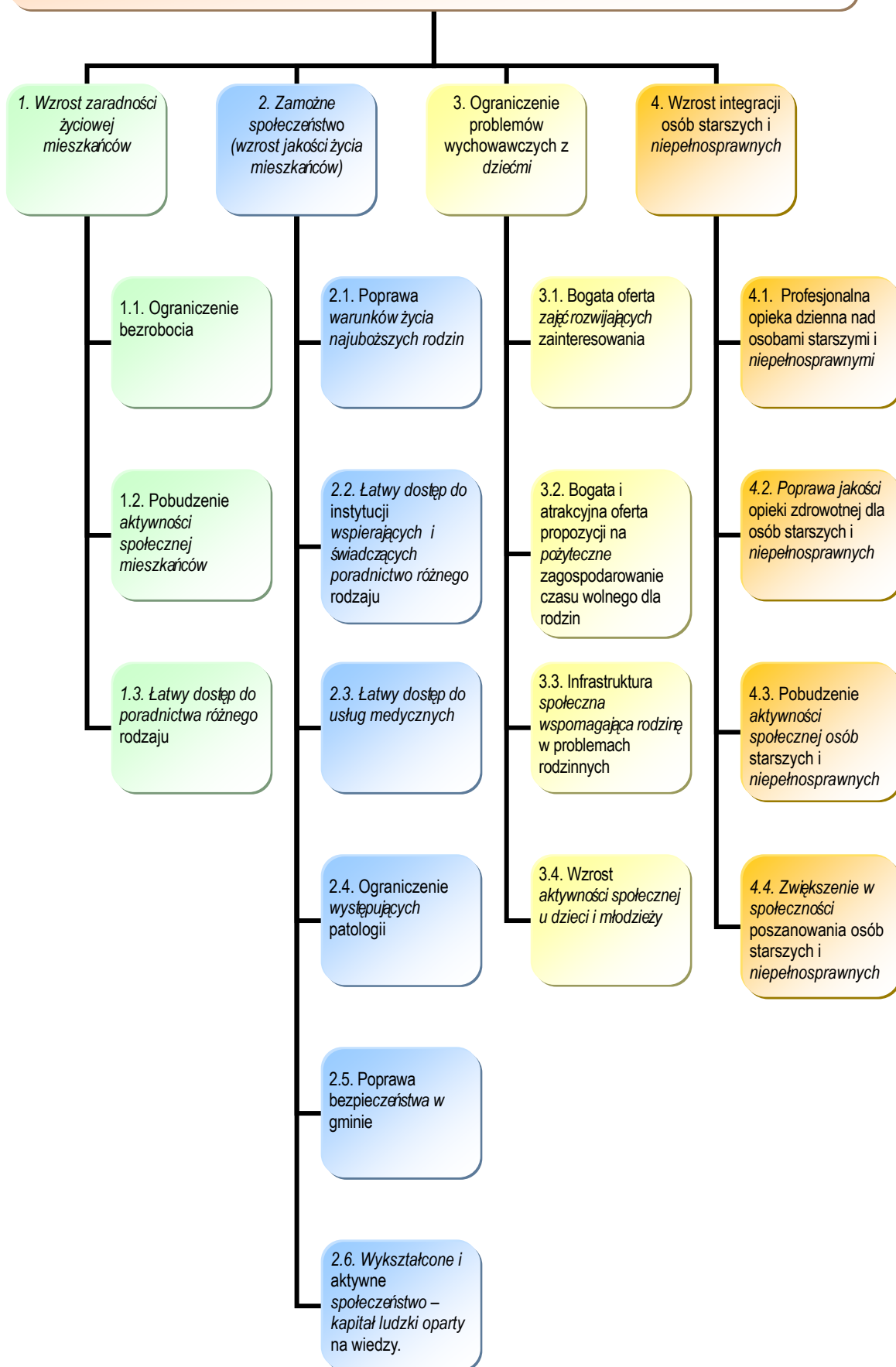
3.2.1. Cele główne i sposoby ich osiągnięcia

Przedstawiony plan operacyjny jest wynikiem wspólnych prac członków zespołu roboczego oraz grupy liderów lokalnych uczestniczących w warsztatach, którzy analizowali strategicznie politykę społeczną gminy, sformułowali priorytety rozwoju gminnej polityki społecznej oraz założenia planów operacyjnych niniejszej Strategii.

W wyniku prac warsztatowych i analiz strategicznych wyodrębniono cel strategiczny oraz następujące cele główne i operacyjne.

Rysunek 29. Drzewo celów

CELEM STRATEGICZNYM JEST POPRAWA SPÓJNOŚCI SPOŁECZNEJ, EKONOMICZNEJ I PRZESTRZENNEJ, TAK ABY SPOŁECZEŃSTWO BYŁO ZDOLNE W MOŻLIWIE JAK NAJWIĘKSZYM ZAKRESIE, BEZ STAŁEJ INGERENCJI INSTYTUCJI PAŃSTWOWYCH I SAMORZĄDOWYCH, ROZWIĄZYWAĆ POJAWIAJĄCE SIĘ PRZED NIM PROBLEMY I ZAGROŻENIA, A INSTYTUCJE PAŃSTWOWE I SAMORZĄDOWE PEŁNIŁY WOBEC OSÓB, RODZIN I INSTYTUCJI SPOŁECZNYCH JEDYNIĘ ROLĘ POMOCNICZĄ.

3.2.2. Cele szczegółowe oraz kierunki działań

Tabela 30. Cele operacyjne i zadania realizacyjne

Lp.	Zadania realizacyjne (działania)	Odpowiedzialny	Realizatorzy	Źródło finansowania	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki	Wartość w roku 2007
CEL GŁÓWNY 1							
WZROST ZARADNOŚCI ŻYCIOWEJ MIESZKAŃCÓW							
Cel operacyjny							
1.1. Ograniczenie bezrobocia							
1.1.1.	Kursy zawodowe dla bezrobotnych	Gmina, PUP	PUP, GOPS, organizacje pozarządowe, firmy prywatne (biznes) i inne	budżet państwa, PO KL, środki pomocowe UE, dotacje i inne	wzrost aktywności zawodowej, zmniejszenie poziomu bezrobocia	Liczba kursów, liczba uczestników	Brak danych, 36
1.1.2.	Kursy przekwalifikowujące	Gmina, PUP	PUP, GOPS, organizacje pozarządowe, firmy prywatne (biznes) i inne	budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje i inne	wzrost aktywności zawodowej, zmniejszenie poziomu bezrobocia	Liczba kursów, liczba uczestników	Brak danych
1.1.3.	Profesjonalne doradztwo zawodowe	Gmina, PUP	PUP, GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet państwa, PO KL, środki pomocowe UE, dotacje i inne	wzrost aktywności zawodowej	Liczba udzielonych porad	193
1.1.4.	Promocja samo zatrudnienia i powstawania spółdzielni socjalnych oraz ułatwienie warunków rozpoczęcia pracy na własny rachunek	Gmina, PUP	gmina, PUP, GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet państwa, PO KL, środki pomocowe UE, dotacje i inne	powstanie nowych miejsc pracy, zmniejszenie poziomu bezrobocia, poprawa samoorganizacji	Liczba udzielonych porad, liczba rozpoczętych nowych działalności	Brak danych, 3 dotacje na uruchom. działaln. gosp.
1.1.5.	Organizowanie prac społecznie użytecznych, interwencyjnych i publicznych	GOPS, PUP	PUP, GOPS, jednostki organizacyjne gminy, organizacje	budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje i inne	wzrost aktywności zawodowej, poprawa sytuacji finansowej i życiowej osób	Liczba bezrobotnych korzystających z tych prac	14- prace społ. użyteczne, 29 – prace interwencyjne

			pozarządowe, firmy prywatne (biznes) i inne		bezrobotnych, zmniejszenie poziomu bezrobocia		
1.1.6	Reintegracja zawodowa i społeczna osób długotrwale bezrobotnych (powstanie Klubów Pracy)	GOPS, PUP	PUP, GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet państwa, środki pomocowe UE, dotacje i inne	wzrost aktywności zawodowej, poprawa samoorganizacji	Liczba powstałych klubów, liczba uczestników	0 (zero), 1 uczestnik z terenu gminy (w PUP)
Cel operacyjny							
1.2. Pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców							
1.2.1	Ułatwienie dostępu do instytucji kulturalnych tj. kino, teatr, opera itp. poprzez organizowanie wyjazdów do tych instytucji	Gmina, GOK	gmina, GOK, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, budżet państwa, PO KL, środki pomocowe UE, dotacje i inne	wzrost aktywności w życiu towarzyskim i społecznym, wzrost aktywności mieszkańców w zakresie samorganizacji i podejmowanie inicjatyw społecznych w tym edukacyjnych	Liczba zorganizowanych wyjazdów, liczba uczestników	Brak danych
1.2.2	Zajęcia rozwijające zainteresowania dla różnych grup wiekowych, np. rękodzielnictwo, malarstwo, fotografia, gra na instrumentach, taniec towarzyski, fryzjerstwo, wizaż i inne (działanie spójne z 3.1.1)	Gmina, GOK	GOK, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, FWW, PPWOW, środki pomocowe UE, dotacje, darowizny, sponsorzy, wolontariat i inne	wzrost uczestnictwa mieszkańców w życiu i wydarzeniach kulturalnych, pożyteczne i aktywne zagospodarowanie czasu wolnego	Liczba zajęć, liczba uczestników	W ramach Klubu seniora 32 godz./m-nie, 11 osób, w GOK 16 godz/m-nie, 25 osób
1.2.3.	Organizacja imprez plenerowych i imprez rekreacyjno-integracyjnych dla rodzin takich jak: festyny, pikniki, turnieje rodzinne i inne (działanie spójne z 3.2.1, 4.3.5, 4.4.2)	GOK	GOK, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PPWOW, środki pomocowe UE, dotacje, sponsorzy, wolontariat i inne	wzrost uczestnictwa mieszkańców w życiu i wydarzeniach kulturalnych, pożyteczne i aktywne zagospodarowanie czasu wolnego	Liczba imprez, liczba uczestników	5 rocznie Brak danych

1.2.4.	Utworzenie różnych grup samopomocowych	GOPS	GOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PPWOW, dotacje, wolontariat i inne	powstanie grup samopomocowych różnego rodzaju	Liczba powstałych grup samopomocowych	0 (zero)
1.2.5.	Promocja i ułatwienie tworzenia grup społecznych, organizacji, stowarzyszeń i wolontariatu (formalnych i nieformalnych)	Gmina	gmina, jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, dotacje, wolontariat i inne	powstanie grup społecznych różnego rodzaju	Liczba powstałych grup/organizacji	2 stowarzyszenia 2 grupy nieformalne
Cel operacyjny							
1.3. Łatwy dostęp do poradnictwa różnego rodzaju							
1.3.1.	Odpłatny i nieodpłatny dostęp do Internetu	Gmina	gmina, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PO Rozwój Polski Wschodniej, środki pomocowe UE, dotacje i inne	łatwiejszy dostęp do e-informacji, wzrost umiejętności wykorzystania e-usług, wzrost odsetka mieszkańców wykonujących e-prace, wzrost aktywności zawodowej z samokształceniem przy użyciu Internetu	Liczba punktów z dostępem do Internetu	1 bezpłatny punkt w GBP,
1.3.2.	Utworzenie punku poradnictwa prawnego, pedagogicznego, psychologicznego - Ośrodek Wsparcia (działanie spójne z 2.2.2 i 3.3.1)	Gmina, GOPS	gmina, GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PPWOW, PO KL, środki pomocowe UE i inne	wzrost pewności siebie, wzrost poziomu samoorganizacji i tworzenia własnych inicjatyw	Liczba powstałych punktów	0 (zero)
CEL GŁÓWNY 2							
ZAMOŻNE SPOŁECZEŃSTWO (WZROST JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW)							
Cel operacyjny							
2.1. Poprawa warunków życia najuboższych rodzin							

2.1.1.	Pomoc osobom i rodzinom, u których stwierdzono ubóstwo w formie celowej i rzeczowej.	GOPS	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, budżet państwa, dotacje, darowizny i inne	poprawa sytuacji finansowej	Liczba świadczeń, liczba rodzin korzystających z pomocy	Brak danych 84 osoby/rodziny
2.1.2.	Pomoc rodzinom wielodzietnym i niepełnym w formie celowej na dopłatę do utrzymania mieszkania.	GOPS	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, budżet państwa, dotacje, darowizny i inne	poprawa sytuacji finansowej	Liczba świadczeń, liczba rodzin korzystających z pomocy	Brak danych
2.1.3.	Pomoc dzieciom rozpoczynającym rok szkolny z rodzin wielodzietnych i niepełnych.	GOPS	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, budżet państwa, dotacje, darowizny i inne	poprawa sytuacji finansowej	Liczba świadczeń, liczba rodzin korzystających z pomocy	550 wyprawek szkolnych i mundurków, brak danych
2.1.4.	Pomoc osobom i rodzinom żyjącym w ubóstwie - szczególnie osobom bezrobotnym – w formie celowej na opłatę za zużytą energię elektryczną i inne opłaty.	GOPS	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, budżet państwa, dotacje, darowizny i inne	poprawa sytuacji finansowej, poprawa warunków mieszkaniowych	Liczba świadczeń, liczba rodzin korzystających z pomocy	0 (zero)
2.1.5.	Pomoc niepełnosprawnym i długotrwale chorym w formie celowej na pokrycie kosztu zakupu leków lub środków medycznych.	GOPS	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, budżet państwa, dotacje, darowizny i inne	poprawa sytuacji finansowej osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych	Liczba świadczeń, liczba rodzin korzystających z pomocy	66 świadczeń, 20 osób/rodzin
2.1.6.	Pomoc w zakupie opału dla najuboższych.	GOPS	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, budżet państwa, dotacje, darowizny i inne	poprawa warunków mieszkaniowych, zmniejszenie zachorowalności mieszkańców	Liczba świadczeń, liczba rodzin korzystających z pomocy	6 świadczeń, 6 rodzin
2.1.7.	Dożywianie dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem, wykluczeniem społecznym i społeczną marginalizacją.	GOPS, szkoły	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, budżet państwa, dotacje, darowizny i inne	wyrównanie dostępu do edukacji	Liczba świadczeń, liczba rodzin/osób korzystających z pomocy	134 świadczeń 72 osób

	(działanie spójne z 2.6.6)						
2.1.8.	Dożywianie osób i rodzin, które własnym staraniem nie mogą sobie zapewnić posiłku.	GOPS	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, budżet państwa, dotacje, darowizny i inne	każde potrzebujące dziecko otrzyma ciepły posiłek w szkole	Liczba świadczeń, liczba rodzin korzystających z pomocy	74917 świadczeń, 483 osoby
2.1.9.	Zapewnienie pomocy bezdomnym i innym pozbawionym schronienia.	Gmina, GOPS	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, budżet państwa, dotacje, darowizny i inne	poprawa warunków mieszkaniowych, reintegracja społeczna osób bezdomnych	Liczba świadczeń, liczba rodzin/osób korzystających z pomocy	0 (zero)
2.1.10.	Świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób starszych, obłożnie chorych i samotnych (działanie spójne z 4.1.2)	GOPS	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, budżet państwa, dotacje, darowizny i inne	poprawa sytuacji finansowej	Liczba świadczeń, liczba rodzin/osób korzystających z pomocy	2728 świadczeń 10 osób
2.1.11.	Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej osób wymagających całodobowej opieki.	GOPS	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, budżet państwa, dotacje i inne	zapewnienie całodobowej opieki	Liczba osób skierowanych do DPS	2 (1 zrezygnował)
2.1.12.	Pomoc finansowa w formie zasiłku celowego lub pomoc rzeczowa na ekonomiczne usamodzielnienie się.	GOPS	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, budżet państwa, dotacje, darowizny i inne	poprawa sytuacji finansowej	Liczba świadczeń, liczba rodzin korzystających z pomocy	0 (zero)

Cel operacyjny

2.2. Łatwy dostęp do instytucji wspierających i świadczących poradnictwo różnego rodzaju

2.2.1.	Usprawnianie pracy socjalnej poprzez dokształcanie pracowników w zakresie działalności zawodowej i specjalistycznej.	GOPS	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, dotacje, środki pomocowe UE i inne	poprawa jakości świadczonej pomocy socjalnej, ograniczanie skutków wypalenia zawodowego	Liczba zrealizowanych projektów	Brak danych
2.2.2.	Utworzenie Ośrodka Wsparcia (działanie spójne z	GOPS, gmina	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PPWOW, dotacje, środki	powstanie Ośrodka oraz jego efektywne działanie, wspieranie	liczba udzielonych porad, liczba	0 (zero)

	1.3.2 i 3.3.1)			pomocowe UE i inne	osób i rodzin w sytuacjach kryzysowych	specjalistów	
Cel operacyjny							
2.3. Łatwy dostęp do usług medycznych							
2.3.1.	Poprawa warunków lokalowych i organizacyjnych w celu świadczenia lepszej jakości usług medycznych na terenie gminy	Gmina	gmina, NFZ, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej	budżet gminy, NFZ, środki pomocowe UE	wyższy komfort i jakość świadczonych usług	Liczba wyremontowanych pomieszczeń,	Brak danych
2.3.2.	Współuczestniczenie gminy w zapewnianiu usług medycznych w celu zwiększenia ich dostępności.	Gmina	gmina, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej	budżet gminy, NFZ i inne	Poprawa zakresu dostępności usług medycznych	Liczba specjalistów, z którymi nawiązano współpracę, liczba pacjentów korzystających z usług medycznych	Brak danych
2.3.3.	Poprawa warunków BHP w gospodarstwach domowych.	KRUS	Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, KRUS, sanepid	środki pomocowe UE, środki własne gospodarstw i inne	poprawa warunków zamieszkania i pracy	Liczba zrealizowanych projektów	Brak danych
2.3.4.	Edukacja do zdrowego stylu życia.	NZOZ	GKRPA, GOPS, NZOZ	budżet gminy, NFZ i inne	poprawa zdrowia mieszkańców	Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników	Brak danych
2.3.5.	Wdrożenie programu pomocy osobom uzależnionym.	NZOZ, GKRPA	NFZ, Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, GKRPA, GOPS	budżet gminy, dotacje i inne	wzrost liczby osób wyleczalnych z uzależnienia i poprawa zdrowia mieszkańców	Liczba zrealizowanych projektów	14 spektakli, 9 skierowań na leczenie, 14 skierowań na badania

Cel operacyjny							
2.4. Ograniczenie występujących patologii							
2.4.1.	Prowadzenie działań profilaktyczno-terapeutycznych dla osób uzależnionych, współuzależnionych i dla ofiar przemocy	GKRPA	GKRPA, zespół interwencji kryzysowej, punkt konsultacyjny, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, dotacje i inne	Poprawa relacji z rodziną i otoczeniem	Liczba zrealizowanych projektów, liczba osób objętych działaniami	39 rozmów z osobami uzależnionymi, 14 spektakli, 9 skierowań na leczenie, 14 skierowań na badania
2.4.2.	Poszerzenie zakresu działań świetlic środowiskowych, w których pomoc znajdą osoby w sytuacji kryzysowej; tworzenie nowych świetlic (działanie spójne z 3.3.2)	GOK, GKRPA	GOK, GKRPA, GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, FWW, środki pomocowe UE, dotacje i inne	utworzenie jednej świetlicy środowiskowej, wyrównywanie szans edukacyjnych, miejsce pożytecznego spędzania czasu wolnego	Liczba świetlic, Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników, liczba zajęć	2 funkcjonujące świetlice (przy GOK i przy Parafii Dąbrowy), brak danych
2.4.3.	Ograniczenie dostępności i spożywania alkoholu przez młodzież poprzez kontrole punktów sprzedaży i miejsc publicznych	GKRPA, Posterunek Policji	GKRPA, Posterunek Policji, gmina	budżet gminy i inne	wzrost liczby kontroli punktów sprzedaży, ograniczenie spożywania alkoholu w miejscach publicznych	Liczba zrealizowanych projektów, liczba kontroli	Brak danych
Cel operacyjny							
2.5. Poprawa bezpieczeństwa w gminie							
2.5.1.	Tworzenie grup samopomocowych oraz patroli sąsiedzkich	Gmina, Posterunek Policji	gmina, Posterunek Policji, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, dotacja i inne	poprawa bezpieczeństwa publicznego w gminie, ograniczenie przestępczości	Liczba zrealizowanych projektów, liczba powstałych grup/patroli	0 (zero)
2.5.2.	Pogadanki z dziećmi i młodzieżą na temat bezpieczeństwa publicznego	Szkoły	Gmina, GOK, Posterunek Policji, szkoły, organizacje	budżet gminy, dotacja i inne	wzrost świadomości w zakresie bezpieczeństwa, ograniczenie agresji	Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników	14 spektakli,

	oraz niebezpieczeństwach płynących z Internetu		pozarządowe i inne		wśród młodzieży		brak danych
2.5.3.	Tworzenie Młodzieżowych Drużyn Strażackich	OSP	gmina, OSP, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PPWOW, dotacja, środki pomocowe UE i inne	powstanie młodzieżowych, nabycie umiejętności udzielania pomocy	Liczba powstałych drużyn, liczba uczestników	0 (zero)
Cel operacyjny							
2.6. Wykształcone i aktywne społeczeństwo – kapitał ludzki oparty na wiedzy.							
2.6.1.	Wprowadzenie w placówki oświatowe możliwości doradztwa zawodowego.	Gmina, szkoły	Gimnazjum, ZSZ, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PO KL, środki pomocowe UE i inne	świadome podejmowanie decyzji edukacyjnych przez uczniów	Liczba udzielonych porad	0 (zero)
2.6.2.	Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla różnych grup wiekowych (usługi edukacyjne podnoszące umiejętności i wiedzę – kursy, szkolenia, warsztaty)	Szkoły	placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, GOK i inne	budżet gminy, PO KL, środki PPWOW, środki własne uczestników i inne	wzrost ilości i jakości przeprowadzanych kursów, szkoleń, wyrównywanie szans edukacyjnych, wzrost poczucia własnej wartości	Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników	0 (zero)
2.6.3.	Prowadzenie zajęć korekcyjno-wyrównawczych dla dzieci z deficytami rozwojowymi.	Szkoły	placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PO KL, środki pomocowe UE i inne	wyrównywanie szans edukacyjnych, wzrost poczucia własnej wartości, wzrost uzdolnień, rozwój zainteresowań	Liczba zajęć, liczba uczestników	Zajęcia dydaktyczno- wyrównawcze w szkołach, 85 uczestników
2.6.4.	Poszerzenie oferty edukacyjnej dla dzieci przedszkolnych.	Przedszkola	Przedszkola, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PO KL, środki pomocowe UE i inne	wzrost dostępności i jakości świadczonych usług dla dzieci przedszkolnych, wyrównanie szans edukacyjnych dzieci najmłodszych	Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników	Brak danych
2.6.5.	Doskonalenie kadry pedagogicznej placówek oświatowych	Gmina, szkoły	Placówki oświatowe, urząd	budżet gminy, PO KL, środki pomocowe UE	wzrost świadczonych usług edukacyjnych	Liczba zrealizowanych projektów	Brak danych

			gminy i inne	i inne			
2.6.6.	Wspieranie dożywiania w szkołach i w przedszkolach (działanie spójne z 2.1.7)	GOPS, szkoły	Szkoły, GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, dotacje i inne	każde potrzebujące dziecko otrzyma codziennie ciepły posiłek	Liczba wydanych posiłków	74917 posiłków
2.6.7.	Doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.	Gmina, szkoły	Placówki oświatowe	budżet gminy, budżet państwa, PO KL, dotacje, środki pomocowe UE , i inne	wzrost jakości usług edukacyjnych	Liczba zakupionego wyposażenia, % doposażonych placówek	Brak danych
2.6.8.	Likwidacja barier architektonicznych w placówkach oświatowych.	Gmina, szkoły	szkoły i przedszkola	budżet gminy, PEFRON, dotacje i inne	wyrównanie szans edukacyjnych dla niepełnosprawnych	Liczba zrealizowanych projektów	Brak danych
2.6.9.	Przybliżenie w placówkach oświatowo-wychowawczych pomocy psychologa szkolnego i pedagoga.	Gmina, szkoły	szkoły podstawowe, gimnazjum, zespół szkół i inne	budżet gminy, PO KL, środki pomocowe UE i inne	poprawa rozwoju psychicznego dzieci i młodzieży, ograniczenie liczby uczniów z problemem psychologicznym,, pedagogicznym, zagrożeniem patologiami i wypadnięciem z systemu oświaty	Liczba udzielonych porad, liczba specjalistów	0 (zero)
2.6.10.	Dowozy szkolne dzieci i młodzieży na zajęcia pozalekcyjne.	Gmina, szkoły	szkoły, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy i inne	wyrównanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	Liczba korzystających z dowozu	Brak danych
2.6.11.	Współpraca między szkołami różnych typów.	Szkoły	szkoły podstawowe, gimnazjum, szkoły ponadgimnazjalne	Bez nakładów	wymiana doświadczeń i wzajemna pomoc	Liczba nawiązanych kontaktów	Brak danych
2.6.12.	Modernizacja i rozbudowa bazy rekreacyjno-sportowej dla dzieci i młodzieży.	Gmina	gmina, zainteresowane szkoły	budżet gminy, budżet państwa, PPWOW, PROW, dotacje,	wyższa jakość infrastruktury rekreacyjnej i sportowej	Liczba zmodernizowanych i nowo-wybudowanych	1 pełnowymiarowa sala gimnastyczna, 1 boisko

				środki pomocowe UE , i inne		obiektów	wielofunkcyjne
2.6.13.	Poszerzenie oferty imprez sportowo-rekreacyjnych	Szkoły, GOK	GOK, placówki oświatowo-wychowawcze, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PO KL, PPWOW, dotacje, środki pomocowe UE , i inne	wzrost integracji społecznej, wzrost aktywności społecznej mieszkańców	Liczba imprez/przedsięwzięć, liczba uczestników	Brak danych
CEL GŁÓWNY 3							
OGRANICZENIE PROBLEMÓW WYCHOWAWCZYCH Z DZIEĆMI							
Cel operacyjny							
3.1. Bogata oferta zajęć rozwijających zainteresowania							
3.1.1.	Organizowanie zajęć rozwijających zainteresowanie dzieci i młodzieży, takie jak: muzyczne, taneczne, plastyczne, rękodzielnicze, teatralne, sportowe, komputerowe i inne (działanie spójne z 1.2.2)	GOK, Szkoły	GOK, placówki oświatowo-wychowawcze, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, dotacje, PPWOW, środki pomocowe UE , i inne	wzrost integracji i aktywności społecznej rodzin, zacieśnienie więzi społecznych, pożyteczna forma spędzenia czasu wolnego, rozwijanie umiejętności i zainteresowań	Liczba zajęć, liczba uczestników	Zajęcia w GOK i świetlicy przy parafii w Dąbrowach, zajęcia w szkołach (tabele z danymi)
3.1.2.	Utworzenie klubów sportowych	Szkoły	placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, dotacje i inne, sparing, wolontariat	wzrost integracji i aktywności społecznej rodzin, zacieśnienie więzi społecznych, pożyteczna forma spędzenia czasu wolnego, poprawa rozwoju fizycznego dzieci i młodzieży	Liczba klubów, liczba uczestników	1 klub 13
3.1.3.	Wsparcie istniejących inicjatyw społecznych młodzieży (wsparcie dla	Gmina, GOK	gmina, GOK, placówki oświatowo –	budżet gminy, PPWOW, dotacje i inne,	wzrost integracji i aktywności społecznej rodzin, zacieśnienie	Liczba zrealizowanych projektów,	Brak danych

	RCM, istniejących klubów sportowych, zespołów itp.)		wychowawcze, organizacje pozarządowe i inne	sparing, wolontariat	więzi społecznych, pożyteczna forma spędzenia czasu wolnego w gronie rodziny, rozwój zainteresowań	liczba grup i klubów	1 grupa młodzieżowa, 1 klub sportowy
Cel operacyjny							
3.2. Bogata i atrakcyjna oferta propozycji na pożyteczne zagospodarowanie czasu wolnego dla rodzin							
3.2.1.	Organizowanie rodzinnych imprez integracyjnych takich jak rodzinne festyny środowiskowe, pikniki, festiwale rodzinne, turnieje i zawody sportowe itp. (działanie spójne z 1.2.3, 4.3.5 i 4.4.2)	GOK, szkoły	Instytucje kultury, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, dotacje, PPWOW, środki pomocowe UE , i inne	wzrost integracji i aktywności społecznej rodzin, zacieśnienie więzi społecznych, pożyteczna forma spędzenia czasu wolnego w gronie rodziny	Liczba imprez, liczba uczestników	5 rocznie, brak danych
3.2.2.	Organizowanie wycieczek dla rodzin	GOK	Instytucje kultury, organizacje pozarządowe i inne	PO KL, środki własne uczestników, sponsorzy i inne	wzrost integracji i aktywności społecznej rodzin, zacieśnienie więzi społecznych, pożyteczna forma spędzenia czasu wolnego w gronie rodziny	Liczba wycieczek, liczba uczestników	Brak danych
Cel operacyjny							
3.3. Infrastruktura społeczna wspomagająca rodzinę w problemach rodzinnych							
3.3.1.	Utworzenie Ośrodka Wsparcia (działanie spójne z 1.3.2 i 2.2.20)	GOPS	GOPS	budżet gminy, PO KL, PPWOW, środki pomocowe UE i inne	powstanie Ośrodka Wsparcia i jego późniejsze działanie, wzrost jakości i dostępności do poradnictwa różnego rodzaju	Liczba udzielonych porad, liczba specjalistów	0 (zero)
3.3.2.	Rozszerzenie zakresu działań	GOK	GOK, GOPS,	budżet gminy, FWW, GKRPA,	zwiększenie dostępności do	Liczba powstałych	2 funkcjonujące

	światlic środowiskowych, w których pomoc znajdą osoby w sytuacji kryzysowej; tworzenie nowych światlic (działanie spójne z 2.4.2)		organizacje pozarządowe i inne	środki pomocowe UE i inne	poradnictwa w sytuacjach kryzysowych, wyrównywanie szans edukacyjnych, miejsce pożytecznego spędzania czasu wolnego, rozwój zainteresowań,	światlic, liczba zajęć, liczba uczestników	światlice Brak danych Brak danych
Cel operacyjny							
3.4. Wzrost aktywności społecznej u dzieci i młodzieży							
3.4.1.	Promocja i animacja wolontariatu jako formy wspierającej rozwój aktywności społecznej (działanie spójne z 4.4.1)	Gmina, szkoły	Gmina, GOPS, placówki GOK, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PPWOW, środki pomocowe UE i inne	powstanie młodzieżowych grup formalnych i nieformalnych, wzrost integracji dzieci i młodzieży, wzrost samooceny	Liczba zrealizowanych projektów, liczba powstałych grup	Brak danych 1 koło wolontariatu
3.4.2.	Wspieranie inicjatyw podjętych przez młodzież	Gmina, szkoły	Gmina, GOPS, placówki GOK, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PPWOW, środki pomocowe UE i inne	powstanie młodzieżowych grup formalnych i nieformalnych, wzrost samooceny, wzrost integracji i aktywności społecznej dzieci i młodzieży	Liczba zrealizowanych projektów	Brak danych
CEL GŁÓWNY 4							
WZROST INTEGRACJI OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH							
Cele operacyjne							
4.1. Profesjonalna opieka dzienna nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi							
4.1.1.	Utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy w Orzeszkach (opieka dzienna nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi)	Gmina, GOPS	GOPS, gmina	budżet gminy, budżet państwa, dotacje i inne	powstanie Środowiskowego Domu Samopomocy i jego działanie	Powstanie ŚDS, liczba uczestników, liczba specjalistów,	0 (zero)

						liczba usług opiekuńczych	
4.1.2.	Świadczenie usług opiekuńczych dziennych w miejscu zamieszkania i specjalistycznych dla osób starszych i niepełnosprawnych (działanie spójne z 2.1.10)	GOPS	GOPS, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PCK, budżet państwa, dotacje i inne, sponsorzy	poprawienie jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych	Liczba usług, liczba osób, którym udzielono pomocy	10 osób
Cel operacyjny							
4.2. Poprawa jakości opieki zdrowotnej dla osób starszych i niepełnosprawnych							
4.2.1.	Utworzenie Ośrodka Rehabilitacji	NZOZ	NFZ, Zakłady Opieki Zdrowotnej i inne	budżet gminy, dotacje i inne	poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych, poprawa stanu zdrowia, wzrost dostępności i jakości usług medycznych	Powstanie ośrodka, liczba usług, liczba specjalistów, liczba uczestników	0 (zero)
4.2.2.	Zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów	NZOZ	NFZ, Zakłady Opieki Zdrowotnej i inne	NFZ, dotacje i inne	poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych, poprawa stanu zdrowia, wzrost dostępności i jakości usług medycznych	Liczba specjalistów, z którymi nawiązano współpracę, liczba porad, liczba pacjentów	Brak danych
4.2.3.	Profilaktyka zdrowotna dla osób starszych	NZOZ	Zakłady Opieki Zdrowotnej	NFZ, dotacje i inne	poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych, poprawa stanu zdrowia	Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników	Brak danych

Cel operacyjny							
4.3. Pobudzenie aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych							
4.3.1.	Utworzenie sieci Klubów Seniora	GOK	GOK, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PPWOW, dotacje, środki pomocowe z UE i inne	wzrost integracji osób starszych, wzrost jakości życia	Liczba powstałych klubów, liczba uczestników	1 Klub Seniora 25
4.3.2.	Organizowanie wycieczek, wyjazdów, pikników dla osób starszych	GOK	GOK, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, dotacje, PO KL, środki pomocowe z UE i inne	wzrost integracji osób starszych, wzrost jakości życia	Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników	0 (zero) 0
4.3.3.	Organizowanie kolonii i turnusów rehabilitacyjnych dla niepełnosprawnych	Gmina	Organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PEFRON, dotacje, środki pomocowe z UE i inne	wzrost integracji osób niepełnosprawnych, poprawa jakości życia, poprawa stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osób niepełnosprawnych	Liczba zrealizowanych projektów, liczba uczestników	0 (zero) 0
4.3.4.	Organizacja zajęć różnego typu mających na celu rozwijanie zainteresowań oraz spotkania w Klubie Seniora	GOK	GOK, szkoły, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PPWOW, dotacje, środki pomocowe z UE i inne	wzrost integracji osób starszych i niepełnosprawnych, wzrost jakości życia, wzrost samooceny, pożyteczna forma spędzania czasu wolnego	Liczba zajęć, liczba uczestników	1 w ramach Klubu Seniora 25
4.3.5.	Organizowanie imprez rekreacyjno-integracyjnych dla osób starszych i niepełnosprawnych (działanie spójne z 1.2.3, 3.2.1 i 4.4.2)	GOK	GOK, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, dotacje, PPWOW, środki pomocowe z UE i inne	wzrost integracji i aktywności społecznej	Liczba imprez, liczba uczestników	Brak danych

Cel operacyjny**4.4. Zwiększenie w społeczności poszanowania osób starszych i niepełnosprawnych**

4.4.1.	Promocja wolontariatu jako formy pomocy bliźnim zwłaszcza w stosunku do osób starszych i niepełnosprawnych (działanie spójne z 3.4.1)	Gmina, szkoły	Gmina, GOPS, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe i inne	Dotacje, PPWOW, sponsorzy i inne	wzrost integracji międzypokoleniowej, poprawa jakości życia osób starszych i niepełnosprawnych	Liczba zrealizowanych projektów, Liczba działających grup	Brak danych 1 koło wolontariatu
4.4.2.	Organizacja wspólnych, rodzinnych imprez rekreacyjno-integracyjnych jako forma kulturalnego i pożytecznego spędzania czasu wolnego w gronie rodzinnym (działanie spójne z 1.2.3, 3.2.1 i 4.3.5)	GOK	Instytucje kultury, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, PPWOW, dotacje, środki pomocowe z UE i inne	wzrost integracji międzypokoleniowej,	Liczba imprez, liczba uczestników	5 rocznie, brak danych
4.4.3.	Organizowanie zespołów tańca i pieśni ludowych składających się z uczestników w różnym wieku	GOK	Instytucje kultury, organizacje pozarządowe i inne	budżet gminy, dotacje, PPWOW, środki pomocowe z UE i inne	wzrost integracji międzypokoleniowej	Liczba powstałych zespołów, liczba uczestników	1 zespół z osób starszych, 3 zespoły z osób młodych 65

Tabela 30. Harmonogram

Działania	Lata							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Cel operacyjny 1.1.								
Działanie 1.1.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.1.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.1.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.1.4.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.1.5.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.1.6.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 1.2.								
Działanie 1.2.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.2.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.2.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.2.4.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.2.5.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 1.3.								
Działanie 1.3.1.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 1.3.2.	X	działanie realizowane do końca 2015 roku						
Cel operacyjny 2.1.								
Działanie 2.1.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.1.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.1.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.1.4.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.1.5.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.1.6.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.1.7.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.1.8.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.1.9.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.1.10.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.1.11.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.1.12.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 2.2.								
Działanie 2.2.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.2.2.	X							
Cel operacyjny 2.3.								
Działanie 2.3.1.	X	X	X	X	X	X	X	X

Działanie 2.3.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.3.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.3.4.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.3.5.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 2.4.								
Działanie 2.4.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.4.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.4.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 2.5.								
Działanie 2.5.1.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.5.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.5.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 2.6.								
Działanie 2.6.1.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.6.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.6.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.6.4.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.6.5.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.6.6.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.6.7.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.6.8.		X	X	X	X			
Działanie 2.6.9.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.6.10.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.6.11.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 2.6.12.	X	X	X	X	X			
Działanie 2.6.13.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 3.1.								
Działanie 3.1.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 3.1.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 3.1.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 3.2.								
Działanie 3.2.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 3.2.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 3.3.								
Działanie 3.3.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 3.3.2.		X	X	X	X	X	X	X

Cel operacyjny 3.4.								
Działanie 3.4.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 3.4.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 4.1.								
Działanie 4.1.1.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 4.1.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 4.2.								
Działanie 4.2.1.			X					
Działanie 4.2.2.		X	X	X	X	X	X	X
Działanie 4.2.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 4.3.								
Działanie 4.3.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 4.3.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 4.3.3.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 4.3.4.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 4.3.5.	X	X	X	X	X	X	X	X
Cel operacyjny 4.4.								
Działanie 4.4.1.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 4.4.2.	X	X	X	X	X	X	X	X
Działanie 4.4.3.		X	X	X	X	X	X	X

3.3. Hierarchia celów rozwoju

Biorąc pod uwagę wagę problemów społecznych oraz sposoby ich rozwiązywania ustalono następującą hierarchię celów:

1. Wzrost zaradności życiowej mieszkańców
2. Ograniczenie problemów wychowawczych z dziećmi
3. Wzrost integracji osób starszych i niepełnosprawnych
4. Zamożne społeczeństwo (wzrost jakości życia mieszkańców).

Rozdział IV

Zarządzanie realizacją Strategii

Proces wdrożenia Strategii oparty jest na zasadach: jawności życia publicznego, odpowiedzialności personalnej za wykonanie zadań oraz wieloletniego planowania. Strategia będzie wdrażana przez wyznaczone do tego podmioty.

Wdrażanie elementów Strategii jest procesem ciągłym. Obejmuje przyjęcie wszystkich założonych celów. Kolejny etap prac to weryfikacja istniejących problemów społecznych i dostosowanie do nich odpowiednich celów i działań. Równolegle zostanie wdrożony mechanizm pomiaru i oceny postępów we wdrażaniu Strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma związek ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Rozogi, gdzie cele operacyjne wyznaczone w Strategii Rozwoju Gminy są powiązane z realizacją celów w obecnej Strategii. Zakłada się ponadto możliwość dokonywania modyfikacji harmonogramu i oceny jego realizacji co roku przez Zespół powołany do opracowania aktualizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Jego efektywna realizacja będzie w dużej mierze zależna od terminów i wielkości środków z funduszy strukturalnych przyznanych przez Unię Europejską.

4.1. Określenie osób odpowiedzialnych za koordynację realizacji Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozogi zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych i niepublicznych działających na polu polityki społecznej w gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji i współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze będzie zależała od instytucji **zarządzającej jej wdrażaniem – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej**. Ma to szczególnie istotne znaczenie w przypadku pozyskiwania środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, gdzie preferowane będą działania na dużą skalę, rozwiązujące problemy zasadnicze dla społeczności lokalnej. Przy realizacji takich projektów niezbędne jest porozumienie i współpraca pomiędzy partnerami, określenie wspólnych koncepcji

realizacyjnych i przygotowanie odpowiedniej dokumentacji.

Należy podkreślić, że wdrażanie odbywać się będzie przy aktywnym udziale podmiotów samorządowych, pozarządowych, ale przede wszystkim samej społeczności, która najlepiej wie jakie są jej potrzeby i jak je najlepiej zaspokoić.

Struktury zatrudnienia pracowników w instytucjach polityki społecznej powinny uwzględniać wyznaczenie stanowiska zajmującego się koordynacją i monitorowaniem zagadnień związanych z rozwojem polityki społecznej w gminie. Osoba pełniąca tę funkcję zajęłaby się zatem **koordynacją procesu** wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie we współpracy z instytucjami koordynującymi poszczególne zadania i z partnerami przypisanymi do zadań. Do jej obowiązków należałaby także koordynacja procesem pozyskiwania funduszy zewnętrznych na realizację zadań strategicznych oraz organizacja cyklicznych spotkań instytucji polityki społecznej z terenu gminy.

Zidentyfikowanymi partnerami, którzy współpracować powinni w realizacji strategii są:

1. Urząd Gminy w Rozogach
2. Gminny Ośrodek Kultury w Rozogach
3. Gminna Biblioteka Publiczna w Rozogach
4. Placówki oświatowo – wychowawcze gminy
5. Kluby sportowe z terenu gminy
6. Przedsiębiorcy z terenu gminy
7. Posterunek Policji w Rozogach
8. Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej w Rozogach
9. Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie
10. Starostwo Powiatowe w Szczytnie
11. Powiatowy Urząd Pracy w Szczytnie
12. Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego
13. Wydział Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie
14. Organizacje pozarządowe
15. Media lokalne i regionalne
16. Związek Gmin Województwa Warmińsko-Mazurskiego
17. Parafie
18. Inni partnerzy

4.2. Wskazanie sposobów i częstotliwości dokonywania oceny stopnia realizacji strategii

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozogi, a także jego ocenę i zmianę (tam, gdzie jest to konieczne). Monitoring służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia. Corocznie w I półroczu (pierwsze spotkanie w 2009 r.) Zespół ds. monitoringu Strategii będzie spotykał się w celu monitorowania przebiegu realizacji zadań (wyznaczonych do realizacji w roku poprzednim) i osiągnięcia celów operacyjnych. Na spotkania te poszczególne instytucje koordynujące powinny przygotować sprawozdania z realizacji wyznaczonych dla nich zadań oraz innych dokumentów ewaluacyjnych, takich jak ankiety i wywiady, i przekazywać je do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Konwent Strategiczny na wiosennym spotkaniu monitorującym dokonywał będzie oceny zadań realizowanych w roku poprzednim bądź realizowanych obecnie, identyfikował będzie problemy, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację zadań wyznaczonych oraz proponował niezbędne korekty i zmiany w zakresie tych zadań. Tym samym roczny cykl przeglądu i monitoringu Strategii zostanie zamknięty.

4.3. Wskazanie osób i sposobów dokonywania zmian (aktualizacji) strategii

Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Aktualizacja będzie przeprowadzana co 2 lata w I półroczu (kolejna aktualizacja wiosną 2009 r.). Aktualizacji Strategii będzie dokonywał Zespół roboczy do spraw aktualizacji strategii powołany Zarządzeniem Nr 25/08 Wójta Gminy Rozogi z dnia 8 marca 2008r. Współpracować z Zespołem będą lokalni liderzy i społeczność gminy, którzy wyrażą chęć udziału w warsztatach dotyczących wypracowania aktualizacji Strategii.

Prace nad aktualizacją Strategii będą poprzedzone zebraniem opinii od społeczności gminy na temat skali problemów społecznych, deficytów i zadowolenia z podjętych działań w sferze polityki społecznej oraz wszystkich niezbędnych danych dotyczących sytuacji społecznej gminy. Następnie na warsztatach ze społecznością, na podstawie zebranych materiałów i wyników monitoringu strategii, zostaną opracowane poszczególne elementy strategii, które wymagają aktualizacji oraz dokonana zostanie weryfikacja i hierarchizacja poszczególnych celów i zadań realizacyjnych. Brane będą pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego, np.

nowe uregulowania prawne, społeczno-ekonomiczne czy nowe możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego też przy wyborze zadań do realizacji na kolejne lata, Zespół oraz osoby współpracujące powinni uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozogi, ale także nowe, nie ujęte w nim zadania.

4.4. Zdefiniowanie wskaźników monitorowania strategii

Bazą informacji będą informacje statystyczne (GUS-u), instytucji i organizacji, a także grup i środowisk biorących udział w programach związanych z realizacją poszczególnych celów Strategii.

Wskaźnikami oceny monitorowania Strategii będą między innymi:

- Wymierne ilości wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów.
- Ilość obiektów użyteczności publicznej, w których zlikwidowane zostały bariery architektoniczne.
- Wzrost (liczba) nowo powstałych podmiotów gospodarczych w gminie.
- Ilość stworzonych nowych miejsc pracy, w tym dla osób niepełnosprawnych.
- Ilość osób, którym udało się wyjść z uzależnień (alkoholizmu, narkomanii) oraz bezdomności.
- Ilość osób, którym udało się skutecznie pomóc (ofiaram przemocy domowej, osobom, rodzinom, w których występowały problemy opiekuńczo - wychowawcze i prowadzenia gospodarstwa domowego).
- Ilość zorganizowanych szkoleń, konferencji, seminariów, narad dotyczących podnoszenia kwalifikacji, z zakresu profilaktyki uzależnień.
- Liczba zorganizowanych imprez, zajęć, spektakli profilaktycznych głównie dla dzieci i młodzieży mających na celu rozwój zainteresowań oraz promocję zdrowego stylu życia.
- Ilość osób, do których dotarły ulotki informujące o zagrożeniach, instytucjach i organizacjach udzielających pomocy oraz możliwościach pomocowych.
- Procentowy udział uczniów w Szkołach, którzy piją alkohol, palą papierosy, biorą lub brali narkotyki.
- Stopień zadowolenia mieszkańców z realizowanych zadań wynikających z zapisów strategii.
- Ilość inwestycji i przedsięwzięć jakie podjęto do realizacji przez instytucje odpowiedzialne za realizację działań.
- Jakość świadczonych usług w ramach podjętych przedsięwzięć

Szczegółowy opis wskaźników zawierają tabele 26, 27 i 30.

4.5. Określenie powiązań z innymi dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rozogi powinna być spójna pod względem zakładanych celów i realizacji z innymi dokumentami strategicznymi i realizacyjnymi. Dokumenty z jakimi jest powiązana wskazano w podrozdziale 2.2 niniejszej Strategii.

Uwagi końcowe

Realizacja Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych to wprowadzanie w życie nowoczesnego modelu polityki społecznej gminy. Strategia jest drogowskazem i instrumentem działania władz samorządowych, instytucji pomocy społecznej, w tym Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Celem Strategii są działania długofalowe polegające na inwestycji w kapitał ludzki, edukację, poprawę sytuacji materialnej rodzin, działania na rzecz poprawy rynku zatrudnienia i poprawy przedsiębiorczości.

Strategia ma pobudzać do aktywności organizacje, instytucje działające w obszarze pomocy społecznej oraz rozwoju gospodarczego i społecznego gminy. Poprzez cele i kierunki działania ma dotrzeć do osób/grup najbardziej potrzebujących. Dokument musi być poddawany okresowej weryfikacji i niezbędnym zmianom.

Strategia zawiera cele strategiczne (priorytety) i ich rozwiązania (kierunki działania), w stopniu stanowiącym podstawę do formułowania programów, w których określa się terminy realizacji i zasady finansowania poszczególnych zadań.

Spis tabel

1. Struktura ludności według płci i wieku.....	10
2. Przedsiębiorcy wpisani do ewidencji dzieł GOPS.....	13
3. Aktywność zawodowa mieszkańców.....	15
4. Instytucje zajmujące się pomocą społeczną.....	20
5. Świadczenia przyznane przez GOPS.....	23
6. Ilość osób objętych pomocą społeczną z powodu trudnej sytuacji życiowej.....	24
7. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczych z uwzględnieniem rodzin niepełnych.....	25
8. Rodziny wielodzietne objęte pomocą socjalną.....	25
9. Zestawienie kwot przeznaczonych na pomoc społeczną z podziałem na zadania zlecone i zadania własne (w tys. zł).....	27
10. Zestawienie kosztów dożywiania oraz źródło finansowania zakupionych posiłków dla dzieci i młodzieży oraz osób ubogich.....	29
11. Zakres świadczonej pomocy w formie świadczeń rodzinnych.....	31
12. Formy pomocy materialnej dla uczniów.....	33
13. Zajęcia prowadzone przez GOK.....	34
14. Działania z zakresu pomocy społecznej zlecone przez gminę.....	36
15. Mieszkaniowy zasób komunalny gminy.....	37
16. Mieszkaniowy zasób komunalny gminy z uwzględnieniem stanu technicznego.....	37
17. Wykorzystanie budżetu z przeznaczeniem na dodatki mieszkaniowe.....	38
18. Sieć placówek oświatowych w gminie (stan na rok szkolny 2007/2008).....	40
19. Struktura szkół w gminie Rozogi.....	40
20. Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.....	41
21. Bezrobotni zarejestrowani.....	46
22. Bezrobotni w gminie z prawem do zasiłku.....	47
23. Liczba osób bezrobotnych z gminy Rozogi korzystających z instrumentów i usług rynku pracy.....	48
24. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej.....	49
25. Działania z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych.....	52
26. Zestawienie dotyczące problemów społecznych.....	55
27. Potrzeby społeczne zgłoszone podczas spotkań ze społecznością lokalną oraz wynikające z ankiety.....	56
28. Frekwencja liderów lokalnych w spotkaniach.....	60
29. Poziom integracji społecznej.....	61
30. Cele operacyjne i zadania realizacyjne.....	65
31. Harmonogram.....	80

Spis rysunków

1. Liczba ludności gminy.....	9
2. Struktura wieku ludności gminy.....	10
3. Liczba ludności wg wieku produkcyjnego i nieprodukcyjnego.....	11
4. Ruch naturalny ludności	11
5. Prognoza ludności.....	12
6. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów.....	13
7. Struktura podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON wg formy prawnej.....	14
8. Udział poszczególnych rodzajów usług świadczonych przez lokalne przedsiębiorstwa.....	15
9. Kierunki rozwoju społeczno – gospodarczego gminy Rozogi.....	18
10. Wykres obrazujący dynamikę liczby osób korzystających ze środków własnych gminy.....	26
11. Udział procentowy środków własnych i zleconych w kwotach przeznaczonych na pomoc społeczną.....	27
12. Środki przeznaczone na zadania pomocy społecznej z budżetu państwa i budżetu gminy.....	27
13. Udział procentowy osób korzystających z pomocy finansowej w stosunku do ogółu mieszkańców.....	28
14. Udział dotacji i środków własnych w kosztach dożywiania.....	30
15. Wydatki na świadczenia.....	31
16. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Rozogi.....	39
17. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym w gminie Rozogi.....	43
18. Liczba pracujących wg sektorów.....	44
19. Liczba osób pracujących wg branży.....	45
20. Tendencje bezrobocia.....	46
21. Zestawienie liczby osób bezrobotnych ogółem oraz bezrobotnych z prawem do zasiłku z uwzględnieniem kobiet.....	47
22. Udział osób bezrobotnych korzystających z pomocy społecznej.....	49
23. Problemy i deficyty społeczne – wyniki ankiety.....	54
24. Hierarchia problemów społecznych.....	57
25. Bezrobocie.....	58
26. Ubóstwo	58
27. Problemy wychowawcze z dziećmi.....	58
28. Samotność osób starszych i niepełnosprawnych.....	59
29. Drzewo celów.....	64

Spis załączników

1. Wykaz liderów lokalnych biorących udział w warsztatach aktualizacji strategii wg funkcji społecznej oraz wg obszaru doświadczeń (kompetencji)
2. Wykaz liderów lokalnych według pełnionej funkcji społecznej oraz według terenu działania
3. Zakres Świadczonej pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych oraz pomocy w formie dodatków mieszkaniowych w gminie (z wyszczególnieniem miejscowości)
4. Ankieta (wzór)
5. Wyniki ankiety
6. Inicjatywy podjęte na rzecz społeczności lokalnej przez organizacje i grupy nieformalne